

ΞΗΡΟΝ ΚΑΡΥΟΦΥΛΛΟΝ

ΔΙΗΓΗΜΑ

ἡ ψύχη τοῦ χειμῶνος εἶχον μικρὸν κατὰ μικρὸν ἀπέλθει. Τὰ ὄρη ἀπέβαλλον ἤδη τὴν φαιὰν ζώνην τῆς ὀμίχλης, ἥτις καθάπερ μανδύας χειμερινὸς περιέβαλλεν αὐτὰ, καὶ διεγράφοντο λεῖα καὶ γλαυκὰ ὑπὸ ἀτμόσφαιραν διαυγεστάτην. Ἡ θάλασσα φιλαρέσκως

ἀπετύπου τοῦ οὐρανοῦ τὸ μειδίαμα, καὶ παραιτήσασα τὴν ἀγρίαν βοὴν καὶ τὸν μυκηθμὸν, ἔπαιζε χαριέστατα κυλιομένη καὶ φλοισβίζουσα παρά τὴν ἡτίνα. Ἐπὶ τῶν δένδρων ἔφρισσον ὑπὸ τὴν ἡδυπαθῆ αὔραν φύλλα παρθένα· πυργίται νεογενεῖς, μὴ δοκιμάσαντες τῆς ἀπωχημένης ἐποχῆς τὸν παγετὸν, ἐθορύβουν καλίστατοι ἐπὶ τῶν στεγῶν τῶν οἰκιῶν. Τὰ ἔντομα ἐβόμβουν, καὶ τὰ πρῶτα λευκάνθεμα ἀνέκυπτον μέσον τῶν ῥωγμῶν τῶν παλαιῶν τοίχων, ὡς ἀβροφυσεῖς κόραι τοῦ λαοῦ, προβαίνουσαι ἐκ τοῦ παραθύρου τῆς ταπεινῆς αὐτῶν οἰκίας ἐν ἡμέρᾳ ἑορτῆς.

Ἡ φύσις ἐσφρίγα· αἱ πρῶται αὐταὶ φωναὶ τῆς ἡθώσης ἀνοίξεως, ἐξυπνώσης θορυβώδους μετὰ τὸν βαρὺν λήθαργον τοῦ χειμῶνος, εἶχόν τι τὸ παρθενικόν, τί τὸ ἀγνόν, ὡς αἱ διαχύσεις τῆς πρώτης ἡλικίας. Ἡ φύσις, ἥτις εἶχε κοιμηθῆ γράσια ῥικνὴ καὶ δύστροπος, ἐξύπνησε φαιδρὰ καὶ χαρίεσσα κορασίς. Ἡ χειμερία νάρκη εἶχε καταστήσει χρυσαλλίδα τὴν κάμπην.

Ἄγνωα ἂν δύναιται ἄλλο τι νὰ ἐπηρεάσῃ τὴν ψυχὴν τόσον, ὅσον ἡ θέα τῆς ὀργώσης φύσεως. Τὸ θέαμα τῆς ἐνιαυσίου ἐξεγέρσεως αὐτῆς βλέπει ὁ ἄνθρωπος ἐκίστοτε μὲ ἐκπεπληγμένους ὀφθαλμοῦς, ἂν καὶ σύνθητες. Νομίζεις ὅτι καὶ ἡ ψυχὴ συμμετέχει

τότε τῆς γενικῆς ἀνανεώσεως· ἀνηβᾶ ὡς ἡ φύσις. Ἡ πρώτη παρθενικὴ ὄσμη τῶν ἀνθέων, ἡ πρώτη ζεφύρου φιλοπαίγμονος ῥιπή, τὸ πρῶτον κελάδημα τῶν νεοσσῶν, θιγγάνουσι καὶ ἐξυπνώσιν ἐν τῇ καρδίᾳ ἴνας κοιμωμένας. Καὶ ὡς τοῦ ῥόδου ὁ ὑποσχάζων κάλυξ, ἀνσθηλούμενος ἐπὶ τοῦ ἄβρου στελέχους πίνει ἄπληστος τῆς πρωΐας τὴν ζωοπάροχον δρόσον, καὶ ἡ καρδία ἀνοίγουσα τοὺς ἀποκρύφους πόρους, ῥοφᾷ ἡδυπαθῶς ὅλας τὰς συγκινήσεις.

*

* *

Ἡνέφξα τὸ παράθυρον τοῦ ἐρημικοῦ μου κοιτῶνος, κεκλεισμένον ἀπὸ καιροῦ ἕνεκα τῆς μανίας τοῦ λιθός, ἐφ' οὗ αἱ ἀράχαι εἶχον εὔρει τὴν εὐκαιρίαν νὰ πλέξωσι ποικίλως τεταμένους ἴσους, μετέωρα κοιμητήρια ἀτυχῶν τινων περιπλανηθεισῶν μυιδῶν. Τὸ παράθυρον ἔβλεπε πρὸς τινὰ ὁδὸν συνοικίας ἀποκέντρου.

Πλάνητες ὄφοπῶλαι διήρχοντο τὴν ὁδὸν, γοερῶς ἀναγγέλλοντες τὰς ἑαυτῶν πραγματείας. Μέσον τῶν ἀύλων ἀντήχει ὀξεία τῶν ἀλεκτροδῶνων ἡ ἑωθινὴ συναυλία. Αἱ πλύστραι εἶχον ἀρχίσει ἐνωρίς τὸ ἐπίπονον ἔργον, καὶ ἠκούετο βαρὺς ὁ δοῦπος τοῦ κοπάνου ἐπὶ τῶν λιθίνων πλακῶν. Ἡ ῥωπογραφικὴ αὕτη εἰκῶν, ἀμφίβολον κρᾶμα ἀστυκοῦ καὶ ἀγροτικοῦ πανοράματος, εἶχε τι τὸ ἰδιοτρόπως ὠραῖον.

Ὁ ἥλιος εἶχεν ἀνατείλει λαμπρὸς ἐξόπισθεν λόφου τινός, σκορπίζων ἀκτῖνας βαφείσας εἰς νέον ἀναλελυμένον χρυσοῦν καὶ ἐχαιρέτιζε μεγαλοπρεπῆς τὴν δροσεράν του φίλην, τὴν ἑαρινὴν πρωΐαν, ἐπανακάμπτουσαν μετὰ μακρὰν ἀπουσίαν χαρίεσσαν καὶ μυροβόλον. Μία τῶν ἀκτίνων αὐτοῦ εἰσέδυσε θυμηδῆς καὶ ἀπαστράπτουσα μέσον τοῦ παραθύρου, ἄνευ συστολῆς, μετ' οἰκειότητος, ὡς φίλη ἀρχαία, καὶ ἐχαιρέτισε τὸν κατηφῆ θάλαμόν μου, σκυθρωπὸν ἀπὸ πολλοῦ καιροῦ ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως τοῦ φωτός.

Ἄλλὰ ταῦτοχρόνως καὶ ἄλλη ἀκτίς, πλὴν τῆς ἡλιακῆς, προσέβαλε τοὺς ὀφθαλμοὺς μου.

Ἡ ἀκτίς αὕτη ἀνέτελλεν ἀπὸ τὸν γλαυκὸν ἀμυγδαλωτὸν ὀφθαλμὸν νεαρᾶς κόρης, καθημένης πρὸ τῆς οἰκίας της, σεμνῶς ἐνδεδυμένης τὴν ταπεινὴν τοῦ λαοῦ ἐνδυμασίαν. Ὁ ἀσυνήθης θόρου-

Εως τοῦ παραθύρου μου καὶ ἡ ἔκτακτος παρουσία μου ἐφείλκυσαν τὴν προσοχὴν αὐτῆς καὶ ἔρριψε περίεργον ἐπ' ἐμοῦ βλέμμα.

Τὸ βλέμμα τοῦτο, καὶ τοι οὐδὲν ἐξέφραζεν, ἦτο θερμὸν καὶ τακερὸν, ὡς ἡ ἀκτὶς τοῦ ἑαρινοῦ ἡλίου.

Αὕτη εἰσέδυσεν ἐντὸς τοῦ κοιτῶνός μου χάριεσσα καὶ ἐνέπλησεν αὐτὸν φαιδρότητος καὶ εὐθυμίας. Ἡ ἄλλη εἰσέδυσεν εὐθεῖα ἐντὸς τῆς καρδίας μου καὶ ἐνέπλησεν αὐτὴν γλυκυτάτης τινὸς συγκινήσεως. Ἡ μία ἀνήγγελλε τὴν ἀνοιξιν, ἡ ἄλλη... τίς οἶδε τί ἀνήγγελλεν ἡ ἄλλη;

Ἐν τῶν ἀκαταλήπτων ἴσως αἰσθημάτων, ἅπερ ἐνίοτε γεννῶνται αἰφνιδίως ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ ψυχῇ.

* * *

Ἡρίθμει δεκαοκτὼ ἢ δεκαεννέα ἔτη τὸ πολὺ, καὶ ἐκαλεῖτο Ἄγγελα.

Σπανίως ὄνομα ἐδόθη τόσον ἐπιτυχῶς εἰς θνητὸν, σπανίως ὄνομα ἐτέθη τόσον ἑναρμονίως ὡς κορωνίς ἐπὶ τόσον ὠραίου συνόλου.

Ἐὰν ἔβλεπες τὴν ὑποκάστανον ἐκείνην κόμην, κατερχομένην εἰς πλουσίους βοστρύχους πέριξ τῆς ἑρατεινῆς κεφαλῆς, ἐὰν ἔβλεπες τὸ λεῖον καὶ διαφανὲς μέτωπον, ἐὰν ἔβλεπες τὸ ζυῖγος τῶν αἰδημόνων καὶ γλυκυτάτων αὐτῆς ὀφθαλμῶν, ἐκφραζόντων ὄχι τὸν ἡμερον, ὄχι τῆς καλλονῆς τὴν ὑπεροψίαν, ἀλλὰ τὴν ταπεινότητα καὶ τὴν οἰονεὶ ἐγκαρτέρησιν ἐν τῇ ἀφανεῖα, ἐὰν ἔβλεπες τὸ μειδιάμα, τὸ κοσμοῦν τὰ χεῖλη της, μειδιάμα ἀναμιμνησκον τῶν Χερουβεὶμ τὴν ἀγνείαν, δὲν θὰ ἠπόρεις βεβαίως διατὶ τὸ ὄνομα ἀνεπτόλει καὶ προσεμαρτύρει τὴν οὐρανίαν καταγωγὴν της.

Ἐκάστην πρωῖαν ἡ χάριεσσα νεᾶνις, ὀρθία ὡς χελιδὼν, ἦνοιγε τὸ μόνον παράθυρον τοῦ ταπεινοῦ της δωματίου, ἐπεμελεῖτο μετὰ στοργῆς τὰ ἄνθη, ἅτινα ἐκαλλιέργει ζηλοτύπως, ἐτοποθετεῖ αὐτὰ συμμέτρως ἐπὶ τοῦ παραθύρου της, ὅπως ἀπολαύσῃ τῶν δώρων τῆς πρωϊνῆς δρόσου καὶ τῶν πρωϊνῶν ἀκτίνων, ὡς φιλόστοργος ἀδελφῆ, καὶ ἐπελαμβάνετο μετὰ ταῦτα τῆς καθημερινῆς αὐτῆς ἐργασίας, ἐργαζομένη μετὰ ζήλου, διότι, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ἡ ἐργασία αὕτη τῇ προσεπόριζε τὸν ἐπιούσιον.

Παρ' αὐτὴν μικρὰ καλλιπάρειος κορασίς, ἡ νεωτέρα αὐτῆς ἀ-
 δελφὴ Ῥίτα, ἐκάθητο συγνάκις καὶ τὴν ὑπεβοήθει. Ἄλλ' ὅσον
 σιγῆ καὶ συνεσταλμένη καὶ αἰδήμων ἦτο ἡ Ἄγγελα, τόσον
 ζωηρὰ καὶ χαρίεσσα ἦτο ἡ Ῥίτα. Ἐκείνη ἐργάζετο σιγῆ, κά-
 τω νεύουσα συνήθως δειμαλὸν τὸ βλέμμα καὶ ἀφωσιωμένη ἐν-
 τελῶς εἰς τὸ ἔργον τῆς· τῆς ἄλλης ἡ δὴ δὺς τῶν μελανῶν ὀφθαλ-
 μῶν ἐστρέφετο ἀδιακόπως πρὸς τὰ πέριξ ἀντικείμενα, ἐκπέμπου-
 σα πυρὸς σπινθῆρας· ἀπὸ τὰ ῥόδινα χεῖλη τῆς ἠκούετο ἐξαίφνης
 ἐκφερόμενος ἀργυρόηχος ἄδολος γέλως. Ἡ σιγὴ δὲν ἦτο βέβαια
 τὸ κύριον προτέρημα τῆς κορασίδος· ὅταν δὲν ἐγέλα, ὠμίλει, καὶ
 ὅταν δὲν ὠμίλει ἤδε, μολονότι τὸ φαιδρὸν ἤσμά τῆς διεκόπτετο
 συνήθως ἀπὸ τὰς πρώτας στροφάς, ὑπὸ τῶν ἐπιπλήξεων τῆς ἀ-
 δελφῆς τῆς.

Αἱ δύο νεάνιδες ἠύρισκοντο πάντοτε ἐκεῖ, πάντοτε ἐργαζόμε-
 ναι ἀπὸ τῆς πρωίας μέχρι τῆς δείλης. Ἐνόσω διήρκει ὁ χειμὼν,
 ἔμμενον κεκλεισμένοι ἐντὸς τῆς σκοτεινῆς αὐτῶν κατοικίας, ἀλλ'
 ἅμα ὡς ἐχαίρετισε τὴν γῆν τὸ πρῶτον μειδιάμα τοῦ ἔαρος, ἀνέ-
 κυψαν καὶ ἀνέθηλαν τὰ δύο ἐκεῖνα ἄνθη καὶ ἐστόλισαν τὴν ἐρή-
 μιν ὁδόν.

* *

Ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας, καθ' ἣν προέβην ἀπὸ τοῦ ἐξώστου
 τοῦ δωματίου μου καὶ ἀνεκάλυψα τὴν πολύτιμον αὐτὴν γειννία-
 σιν, καθιερώθη μεταξὺ ἐμοῦ καὶ ἐκείνων εἰδός τι σιωπηρὰς συμ-
 φωνίας. Αἱ δύο νεάνιδες, καθὰ προεῖπον, ἐξήρχοντο πᾶσαν πρωίαν
 καὶ ἐκάθηοντο πρὸ τῆς θύρας τῆς οἰκίας των ἐργαζόμεναι. Ἦτο
 ὠραία ἡ Ἄγγελα. Τὸ ὑψηλὸν καὶ εὐλύγιστον σῶμά τῆς διεγράφε-
 το ἄβρὸν ὑπὸ τὴν ἀφελῆ αὐτῆς ἀναβολήν. Ἡ γαλακτώδης αὐτῆς
 ὄψις, περιστεφομένη ὑπὸ τῆς πλουσίας καστανῆς κόμης τῆς, εἶχε
 τὴν ὑπωχρον ἐκείνην χροιάν, ἣτις εἶνε τεκμήριον, ὡς ἐπὶ τὸ πο-
 λὺ, φύσεως γλυκείας, ἠρέμου, περιπαθοῦς. Ἡ λευκοτάτη χεὶρ τῆς
 ἔσφιγγεν ἀπαλῶς τὴν ῥαφίδα, ἣτις ὑπὸ τὴν πίεσιν τῶν τρυφερῶν
 δακτύλων τῆς ἐσκίρτα γοργῆ, ἐπέτα εὐστροφος, χαράττουσα
 ἀραβουργῆ συμπλέγματα ἐπὶ τοῦ ὑφάσματος. Ἐνίοτε ἀνύψου τὸ
 βλέμμα πρὸς ἐμὲ, καὶ τότε τὸ ὑγρὸν καὶ παρθενικὸν τῆς ὄμμα

εξέφραζεν ἀπορίαν διὰ τὴν τακτικὴν ἐμφάνισίν μου ἐπὶ τοῦ τέως ὄρφανου ἐκείνου ἐξώστου, ἀλλ' αὐθωρεὶ τὸ βλέμμα τῆς ἀπεσύρετο πεφοβισμένον καὶ δειλιὸν, ἅμα ὡς συνηντᾶτο μετὰ τοῦ ἰδικοῦ μου, ὅπερ ἀκουσίως ἔπιπτε μετὰ συμπαθείας ἐπὶ τῆς ἐπιχαρίτου νεάνιδος. Λεπτὴ φλόξ ἀνέβαινε τότε ἐπὶ τὰς παρειάς τῆς κόρης, καὶ ἡ ὑπέρυθρος χροιά, ἡ διαχειομένη ἀκαριαίως ἐπ' αὐτῶν, ἀνεμίμνησκε τὴν μαγικὴν ἐκείνην τῆς φύσεως στιγμὴν, ὅποτε ἡ λευκωπὴ λάμψις τοῦ λυκαυγοῦς συγκιρνᾶται μὲ τὸ πρῶτον τῆς ἡοῦς ἐρύθημα. Κατὰ τὰς στιγμὰς δὲ ταύτας τῆς παροδικῆς συγκινήσεως πολλάκις τὴν ἀπρόσεκτον χεῖρά της ἐκέντα μέχρις αἵματος ἡ ὄξεια βελόνη.

Ἐγὼ πάλιν, ἅμα ὡς ὁ ὕπνος ἀπεχαιρέτιζε τὰ ὄμματά μου, ἅμα μέσον τῶν βραγᾶδων τοῦ μὴ καλῶς κεκλεισμένου παραθύρου μου ἔβλεπον ὅτι εἰσῆρχετο ἀμυδρὸν τὸ εὐεργετικὸν τῆς ἡμέρας φῶς, προέβαινον ἀπὸ τοῦ ἐξώστου μὲ τὴν ἀτημέλητον πρωϊνὴν ἐνδυμασίαν καὶ ἐρόφων μεθ' ἡδυπαθείας τὸ εὐῶδες μελανωπὸν νέκταρ, ἂν οὐχὶ τῆς Μέκας, τοῦλάχιστον τοῦ Ῥίου, συνοδεύων αὐτὸ μὲ τὴν ἐκμύζησιν τοῦ πρωϊνοῦ σιγάρου, ὡς τυπικώτατος Ἀνατολίτης, ἀναγινώσκων δὲ τῆς προτεραίας τὰ νέα εἰς τὴν ἑσπερινὴν ἐφημερίδα. Διὰ νὰ εἶπω ὅμως κατὰ βάθος τὴν ἀλήθειαν, ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι τὰ ὄμματά μου συχνάκις βαρυνόμενα ν' ἀνερευνώσιν εἰς τὸ φύλλον τοὺς θριάμβους τῶν Καρλιστῶν ἢ τὰς θελλώδεις συνεδριάσεις τῆς Γαλλικῆς συνελεύσεως, διωλίσθαινον ἀναζητοῦντα ἀνυπομόνως νὰ συναντήσωσι τὸ γλυκὺ βλέμμα τῆς συμπαθοῦς ἐργάτιδος, ὅσάκις δὲ τὸ ἐπετύγγανον, ἡσθάνομην διατρέχον τὰς φλέβας μου ῥίγος ἀνεκφράστου ἡδονῆς.

Τί ἐζήτουν ἄρά γε παρ' αὐτῆς; τί ἐζήτηε αὕτη παρ' ἐμοῦ; Τίποτε πιθανώτατα ἡ καρδιά ἀμφοτέρων ἐπόθει νὰ βλέπωμεν ἀλλήλους. Τόσον μόνον ἤρκει κατὰ τὴν περίοδον ἐκείνην.

Ἄλλ' ἤρκει τῷ ὄντι; — Ἦρκει ναί. Φαινομενικῶς τοῦλάχιστον ἡ καρδιά δὲν εἶνε πολὺ ἀπαιτητικὴ κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ πυρετοῦ της. Ἀκούει τότε τὴν πειθῶ τοῦ ὀρθοῦ λόγου, χαλιναγωγεῖται ἀκόμη ὑπὸ τοῦ λογικοῦ, μέχρις ὅτου ἀποπτύσῃ τὸν φιμόν.

*Ἐλεγον κατ' ἑμαυτόν. — Μεταξὺ τῆς πατρίδος μου καὶ τῆς πατοίδος τῆς νεάνιδος ταύτης μεσολαβοῦσιν ἑκατοστῦες πολλαὶ λευγῶν ξηραῶς καὶ θαλάσσης. Μέχρι τῆς χθὲς ἠγνούουν καὶ αὐτὴν ἔτι τὴν ὑπαρξίν της. Μᾶς χωρίζει ἡ ἐθνικότης, ἡ γλῶσσα, τὰ ἦθη, τὰ ἔθιμα, αὐτὴ ἡ κοινωνικὴ κατάστασις ἴσως. Τί εἶνε αὐτὴ δι' ἐμέ; *Ἄγνωστος κόρη, κατοικοῦσα κατὰ συγκυρίαν εἰς τὴν αὐτὴν μετ' ἐμοῦ συνοικίαν, ἧς ἡ θέα μ' εὐχαριστεῖ. Τί εἶμαι ἐγὼ δι' αὐτὴν; Ξένος ἐνασμενιζόμενος νὰ τὴν θεωρῇ, καὶ τοῦτο φυσικῶς κολακεύει τὴν γυναικείαν αὐτῆς φιλαρέσειαν. Ὑπάρχει δεσμός τις ἕτερος, στενότερον συνδέων ἡμᾶς; Τὸ λογικὸν ἀπάντηα ὄχι.

*Ἄλλ' ὅ,τι τὸ λογικὸν ἀπεῖρριπτεν ἀνεκκλίτως, συγκατανευούσης ἐξ ἀνάγκης τῆς καρδίας, τοῦτο δὲν ἦτο καὶ τὸ πραγματικόν. Ὑπάρχουν ἄβυσσοι ἀνεξερεύνητοι εἰς τὴν ἀνθρώπινον ψυχὴν, βάρη τοιαῦτα σκοτεινὰ, ὥστε καὶ τὸ ὀξύτερον βλέμμα, ὅσον καὶ ἂν ἐπιμείνῃ, οὐδὲν θὰ κατάρθου ἐν αὐτοῖς νὰ διίδῃ. Μὲ ὅλους τοὺς φραγμοὺς καὶ μὲ ὅλας τὰς ἀποστάσεις, ὑπῆρχεν ἐν τούτοις εἰς δεσμὸς ἀόρατος καὶ μυστηριώδης. Δὲν τὸν ὠμολόγει ἡ καρδία, ἀλλὰ τὸν ἠσθάνετο. *Ἐὰν τῷ ὄντι: ἤμεθα τόσον ξένοι καὶ τόσον ἀδιάφοροι πρὸς ἀλλήλους, τότε διατί ἐγὼ μὲν τόσῃ νὰ αἰσθάνωμαι εὐφροσύνην, ἐπὶ τῷ ἀπλῶ συλλογισμῷ ὅτι ἐπρόκειτο νὰ συναντήσω τὴν πρῶταν τὸ βλέμμα τῆς νέας κόρης, ἐκείνης δὲ τὸ γλυκὺ ὄμμα ν' ἀστράπτῃ ὑπὸ χαρᾶς, ἅμα τῇ θεᾷ μου; Διατί ἐγὼ νὰ ἴσταμαι λεπτά τινα τῆς ὥρας πλέον τοῦ συνήθους, φροντίζων ἐπιμελέστερον περὶ τῶν πτυχῶν τοῦ λαϊμοδέτου μου, εἴτε περὶ τῆς διευθετήσεως τῆς κόμης μου, ἐκείνη δὲ νὰ προσθήσῃ ἐν ἄνθος εἰς τοὺς συνήθως γυμνοὺς αὐτῆς βοστρύχους;

Τὸ διατί ἄγνωσθ, διότι τὰ διατί ταῦτα μένουσι συνήθως ἀναπόδοτα κατὰ τὸ σημεῖον τοῦτο· ἡ ἀπάντησις ἐπέρχεται βραδύτερον πολὺ. Γινώσκω μόνον ὅτι ἡμέραν τινα, καθ' ἣν προβάς κατὰ τὸ εἰωθὸς δὲν ἀπάντησα τὴν χαρίεσσαν γειτόνισσάν μου ἀντικρὺ, ἠσθάνθην ἀλλόκοτον ἀδιαθεσίαν, διαρκέσασαν μέχρι τῆς μεσημβρίας, καὶ ὅτι ὅπως ἀποφύγω τὰς ὀχληρὰς ἐρωτήσεις τῶν οἰκείων, ἐπροφασίσθην ὅτι ἐπάσχον ἐξ ἡμικρανίας κατὰ κατεκλίθην.

*
* *

Ἐν γνώσει τῆς καινοφανοῦς ταύτης κλίσεως τῆς καρδίας μου, τῆς ἀμοιβαίας ταύτης καὶ ἀορίστου συμπαθείας, δὲν ἤμεθα μόνοι ἴσως ἐγὼ καὶ ἐκείνη. Αἱ περιορισμέναι κοινωνίαι τῶν μικρῶν πόλεων κύριον ἔχουσι καὶ χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τὴν εὐαγγελικὴν ἀρετὴν, ἣτις παρορμᾷ αὐτὰς νὰ ἐπεμβαίνωσι μετ' ἐνδιαφέροντος εἰς τὰς ἀλλοτρίους πράξεις καὶ ν' ἀναμιγνύονται ἀπρόσκλητοι εἰς τὰ διαβήματα τοῦ πλησίον. Ἡ παρὰ τὸ σύνθημα ἐμφάνισίς μου, τὰ πυρῶδη βλέμματα, ἅτινα ἐν ἀγνοίᾳ μου πολλάκις ἐξέφευγον τῶν ὀφθαλμῶν μου, καὶ τὰ συχνὰ ἐρυθρήματα τῆς ἐργατίδος ἐγένοντο ἴσως πολλάκις τὸ θέμα τῆς συνομιλίας καὶ πολλαχῶς εἶχον σχολιασθῆ ὑπὸ τῶν ἀδολεσχῶν καὶ τεττίγων λαλιστέρων γραϊδίων τῆς συνοικίας. Αἱ σεβάσμιοι καὶ πεπειραμένοι αὐταὶ ἀπόμαχοι τῶν αἰσθηματικῶν διαπραγματεύσεων εἶχον ἴσως ἐννοήσει ὅτι τὰ βλέμματα ἐμοῦ ἐξέφραζον σφοδρὸν ἔρωτος πάθος, τὸ ἐρυθρῆμα δὲ ἐκείνης σιωπηλὴν ἀποδοχὴν.

Πολλάκις εἶχον παρατηρήσει ὅτι ἡ εἰς τὴν ἐντιμον ταύτην ὁμάδα ἀνήκουσα γραία ὑπηρέτριά μου, ἀμφίβολου μίγμα ἀνθρώπου καὶ πιθήκου, ζῶν εὐγλωττον ἐπιχείρημα τῆς θεωρίας τοῦ Δάρβιν, εἶχε προφέρει ἐνώπιόν μου λέξεις τινὰς ἀορίστους μὲν, ἀλλὰ λίαν σαφῶς ἐπεξηγουμένας ὑπὸ τοῦ πονηροῦ μειδιάματος, τοῦ συνοδούντος αὐτάς. Ἐνίοτε ἐνῶ ἐγὼ ἠύρισκόμεν εἰς τὴν συνήθη θέσιν τῆς πρωϊνῆς ἐνασχολήσεώς μου, ἐκείνη διευθετοῦσα τὸν κοιτῶνά μου ἔρριπτεν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν φευγαλέον βλέμμα, ἐπ' ἐμοῦ, περὸν μέσον τῶν κιγκλίδων τοῦ ἐξώστου καὶ ἐξικνούμενον μέχρι τῆς νεάνιδος. Ἐπὶ τὰ ἄχροα χεῖλη της δὲ τότε ἐπλανᾶτο μειδιάμα μωφιστοφέλειον καὶ ἀπήστραπτε χαιρεκάκως ὁ ἐρυθρωπὸς αὐτῆς ὀφθαλμός.

Ἀπὸ πολλοῦ, φαίνεται, ἐκυφορεῖτο ἐν αὐτῇ ἡ ἰδέα νὰ μοὶ δ μιλήσῃ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ἀλλ' ἡ ψυχρὰ καὶ ἀξιοπρεπὴς συμπεριφορὰ μου τὴν εἶχεν ἀποτρέψει. Πρωῖαν τινὰ ὅμως εἶχε λάβει τὴν θαρραλέαν ἀπόφασιν νὰ ὑπερνικήσῃ πάντα δισταγμὸν. Ἡύρισκόμεν εἰς τὸν ἐξώστην καὶ ἐκείνη περιήρχετο ἐντὸς τοῦ δωματίου τακτοποιοῦσα αὐτὸ, ὅτε στραφείς αἰφνιδίως εἶδον

αὐτὴν ἰσταμένην ἀκίνητον βήματα τινα ὀπισθὲν μου, καὶ στηριζομένην τραγικώτατα ἐπὶ τοῦ σαρώθρου, ὡς ἄγαλμα εἰδεχθοῦς μαγίσσης τοῦ Μεσαίωνα. Ἠννόησα περὶ τίνος ἐπρόκειτο καὶ ἤμην ἔτοιμος νὰ ὀμιλήσω, ἀλλ' ἐκείνη δὲν μοὶ ἔδωκε καιρόν.

— Κυττάζετε τὴν Ἀγγελαν; Μὲ ἠρώτησε μετὰ φωνῆς, ἣν πάσει δυνάμει προσεπάθει νὰ καταστήσῃ θωπευτικὴν.

— Ναί, ἀπήντησα μετ' ἀδιαφορίας προσποιητῆς, τὴν κυττάζω, καὶ τί μ' αὐτό;

— Τίποτε. Εἶνε τῷ ὄντι πολὺ νόστιμον κορίτσι... καὶ νὰ εἰξεύρετε τί καρδιὰ ἔχει!

Ἡ Μέγαιρα ἐθίγγανε τὴν κατάλληλον χορδὴν. Τῆς κόρης ἐκείνης ἐγίνωσκον τὴν μορφήν, εἶχον μάθει τυχαίως τὸ ὄνομα καὶ τὸ ἐπάγγελμά της, ἀλλ' οὐδὲν πλέον ἐγίνωσκον περὶ αὐτῆς. Περὶ τῶν λοιπῶν εὐρισκόμην εἰς παντελῆ ἀγνοίαν, εἰς ἀληθὲς χάος σκέψεων, εἰκασίων καὶ ἀμφισβολίων, ἄμορφον καὶ ἀκατασκευαστον, ἄνωθεν τοῦ ὁποίου περιετέρετο, ὡς τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῶν ὑδάτων, τὸ συμπαθὲς ἵνδαλμα τῆς νέας κόρης, περιβαλλόμενον ὑπὸ τῆς αἴγλης, ἣν δαψιλῶς τῷ εἶχε δωρήσει ἡ ἀκατάσχετος φαντασία. Ἐφλεγόμην ἐπομένως ὑπὸ τῆς περιεργείας νὰ μάθω τι πραγματικώτερον περὶ αὐτῆς. Ὑπὸ τὸ ἀπλοῦν ἐκείνο περίβλημα τῆς ταπεινότητος καὶ ἀφελείας, ὑπεκρύπτετο τῷ ὄντι ψυχὴ εὐγενῆς, ὡς ὑπὸ τὸ ταπεινὸν ὄστρακον ἐκλεκτὸς μαργαρίτης; Ἡ ἀπέριττος ἐκείνη καὶ συνεσταλμένη καλλονὴ ἢ καταμαγεύουσα τὸ βλέμμα, ἦτο ἀπλῆ μόνον περιβολή, φλοιὸς ἀπατηλὸς ἀγενοῦς καρποῦ, ἢ ἀντανάκλασις τῆς ἐσωτερικῆς ἀρμονικῆς διαπλάσεως; Ἡ καρδιὰ της εἶχεν ἄρά γε δομὰς εὐγενεῖς; Τὸ πνεῦμά της ἐκέκτητο ἄρά γε ἀνάλογον ἀνάπτυσιν; Ταῦτα πάντα ἦσαν δι' ἐμὲ ἀπορίαι, περὶ ἧς τὸ πνεῦμά μου κοπιὸν ἐσκέπτετο ἐκάστοτε ἀλυσιτελῶς. Ὅτε ἐπομένως ἡ γραία ἐφάνη τόσον πρόθυμος νὰ μοὶ ὀμιλήσῃ, ἀνεκινήθην καὶ ἔτεινον ἀκουσίως προσεκτικὸς τὸ οὖς, διότι οἱ λόγοι της ἔβαλλον ἀπευθείας εἰς τὸν σκοπόν.

Ἐννοήσασα τὴν προθυμίαν μου ἐκείνη δὲν ἐπερίμενε νὰ τῇ δώσω τὸν λόγον, ἀλλ' ἤρξατο ἀφ' ἑαυτῆς μακρὰν διήγησιν, ποικιλομένην ὑπὸ πλείστων ὅσων ἐπισοδίων, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ

ἤττον ἐχόντων σχέσιν μετὰ τοῦ θέματος καὶ τεκμηριούντων πόσον βαθέως ἢ φιλόανθρωπος ἐκείνη πρεσβυτίς ἦτο μεμνημένη τὰ οἰκογενειακὰ ἀπόκρυφα τῆς συνοικίας ὀλοκλήρου. Πειραμαμένοι ἀστονομικὸς ὑπάλληλος, δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ δώσῃ τόσας ἀκριβεῖς πληροφορίας περὶ τῶν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν του προσώπων, ὅσας μοι ἔδωκεν ἐν μιᾷ στιγμῇ περὶ τῶν προσώπων, ἅτινα ὡς ἐκ τῆς πρὸς τὴν νεάνιδα γχέσεώς των μ' ἐνδιέφερον, ἢ πιθηκόςχημος προστάτις μου, ἣτις ἦτο κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἢ πρωτοκολλίστρια πασῶν τῶν ἐκθέσεων καὶ τῶν διαβουλιῶν τῶν ἀέργων τῆς συνοικίας ἐκείνης. Ἐκ τῆς σχοινοτενοῦς ταύτης ἀφηγήσεως ἔμαθον ὅτι ἡ Ἄγγελα ἦτο ἡ πρεσβυτέρα θυγάτηρ τῆς οἰκογενείας, συνισταμένης ἐξ αὐτῆς, τῆς μητρός της, τῆς ἀδελφῆς της καὶ ἐνὸς μικροῦ ἀδελφοῦ. Ὅτι ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας ἦτο ὄρφανὴ πατρός· ὅτι αὐτὴ μόνη διὰ τῆς ἐργασίας της διετήρει τὴν οἰκογένειάν της, ἢν ἠγάπα ἐκ καρδίας, ἅπειρον στοργὴν καὶ σεβασμὸν τρέφουσα πρὸς τὴν μητέρα της, ἢν καὶ αὕτη προσεφέρετο συχνάκις σκαιῶς καὶ βαναύσως πρὸς αὐτήν—δείγμα τοῦτο ὅτι ἐνεφορεῖτο ὑπὸ λίαν εὐγενῶν αἰσθημάτων, ἀφ' οὗ οὕτως εὐλαβῶς ἐξεπλήρου τὸ καθῆκον τῆς πρὸς τοὺς γονεῖς ἀγάπης, μολονότι καὶ ὡς ἐκ τῆς θέσεώς της καὶ ὡς ἐκ τῆς διαγωγῆς τῆς μητρός της, τὸ καθῆκον τοῦτο δὲν τῇ ἐπεβάλλετο ἐπιτακτικῶς. Ἦτο χαρκατῆρος, πράου καὶ ἀγαθοτάτου, μηδέποτε δοῦσα εἰς τινα ἀφορμὴν παραπῶνου, ἐνεκα τοῦ ὁποίου ἠγαπάτο καὶ ἐλατρεύετο παρ' ὀλοκλήρου τῆς συνοικίας. Φρόνιμος οὔτα, οὐδέποτε περιεπλέχθη εἰς αἰσθηματικὰς περιπλοκάς, ἢν καὶ ἡ ἡλικία της καὶ τὰ ἦθη τοῦ τόπου τῇ τὸ ἐπέτρεπον ἀκωλύτως. Πλείστοι μνηστῆρες εἶχον παρουσιασθῆ, ἐλκυθέντες ἐκ τῶν προτερημάτων της, ἀλλ' ἀπάντων αἱ αἰτήσεις εἶχον ἀπορριφθῆ ἀξιοπρεπῶς, ἢν καὶ ἔνιοι τούτων ἦσαν ἀληθῆς τύχη διὰ τὴν ἀπορον κόρην· ἐκείνη ὅμως μετ' ἀνευδότου ἐπιμονῆς ἐξηκολούθει παραδόξως ἀνθισταμένη εἰς πᾶσαν πρότασιν γάμου.

— Αὐτὸ τὸ παιδί ὁ Λορέντζος, μοι προσέθηκε τελευταῖον ἢ εἰσηγήτριά μου, πέφτει ἡ καρδιά του δι' αὐτήν καὶ τὴν ἐζήτησε δύο φοραῖς, ἀλλὰ τοῦ κακοῦ! αὐτὴ δὲν θέλει νὰ τὸν ἴδῃ.

— Ποῖος εἶνε αὐτὸς ὁ Λορέντζος; Ἡρώτῃσα.

— Εἶνε ὁ υἱὸς τοῦ μπακάλη τοῦ ἀντικρυνοῦ, μονάκριβο παιδί καὶ πλούσιον· ὁ πατέρας του δὲν ἤθελε, ἀλλ' ἐπειδὴ εἶνε τὸ παιδί του μοναχογιὸς· τὸν ἐκατάπεισε νὰ ᾿πάγῃ νὰ τὴν ζητήσῃ ὁ ἴδιος, εἶνε ᾿λίγαις ἡμέραις, καὶ αὐτὴ δὲν τὸν ἠθέλησεν.

Προβάσα δὲ ἀπὸ τοῦ ἐξώστου, μοὶ ἔδειξε κρυφίως διὰ τοῦ δακτύλου νέον εὐτραφῆ, ἰστάμενον εἰς τὸ παράθυρον, ἔχοντα φυσιογνωμίαν εὐήθη, καὶ θεώμενον μὲ ὀφθαλμοὺς φλογεροὺς τὴν νεάνιδα ἐργαζομένην, ῥίπτοντα δὲ ἐνίστε ἀνήσυχον βλέμμα ἐπ' ἐμοῦ.

Ἡ θέα τοῦ ὄσον εὐτραφοῦς, τόσον καὶ ἀτυχοῦς ἐραστοῦ ἐκείνου, καὶ τὸ βλακῶδες βλέμμα, ὅπερ ἔπιπτεν ὅτε μὲν ἱκετικῶς πρὸς τὴν νεάνιδα, ὅτε δὲ μετ' ἀπορίας πρὸς ἐμὲ, μοὶ προὔξεν ἄσθημά τι οἴκτου. Ἐπὶ στιγμὴν ἠννόησα τὴν θέσιν του. Ὁ ξένος ἐγὼ παρενέβαινον ἀποτόμως μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ ὄνειρου τῆς εὐτυχίας του. Ὁ νέος ἐκεῖνος ἠγάπα σφοδρῶς τὴν Ἄγγελαν κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ἀφοῦ πρὸς οὐδὲν λογιζόμενος τὴν πλουσίαν τῶν σολδίων του συχομιδῆν, ἀπεφάσιζε νὰ ζητήσῃ ὡς σύζυγον αὐτὴν, μηδὲν ἕτερον ἀποφέρουσαν εἰς προῖκα εἰμὴ τὴν καλλονὴν καὶ τὴν ἀγαθότητά της. Ποσάκις ἴσως ἀποναρκούμενος ἐν τῷ μέσῳ τῆς βαρείας ὀσμῆς τῶν ἀποικιακῶν, τοῦ τυροῦ καὶ τῶν ἀλλάντων, ὠνειροπόλησε τὴν μέλλουσαν εὐδαιμονίαν του καὶ πύσας ἔπλασε χιμαίρας εὐδαιμόνος συζυγικοῦ βίου, ἀτενίζων μετὰ πάθους τὴν καλλιμόρφον νεάνιδα, ὀλίγα βήματα μακρὰν αὐτοῦ ἐργαζομένην! Ὅτε ἰδοῦ αἴφνης Μοῖρα ἀπαισία ὠδήγει μακρόθεν ἐκ ξένης γῆς ἄνθρωπόν τινα, τὸν ἐτοποθετεῖ ἐπὶ τινος ἐξώστου, καὶ ἡ παρουσία τοῦ ὄχληροῦ τούτου νεήλυδος, ἐπέχυνε μελανὴν σκιὰν αἴφνης καὶ ἐσκότιζε τὸν αἴθριον ὀρίζοντα τῶν ῥεμβασμῶν του. Ἡ καρδιά μου τὸ ἠννόησε καὶ δὲν τὸ ἠνέχθη. Ἦτο ἐπίθεσις τοῦτο σκαιὰ καὶ ἀγροῖκος.

— Καὶ διατί, ἠρώτῃσα πεισνωμένοις τρόπον τινα, διατί ἡ Ἄγγελα, ἀφοῦ εἶνε πτωχὴ, δὲν συγκατατίθεται νὰ λάβῃ σύζυγον αὐτὸν τὸν νέον;

— Διατί; ... ἅ! ποῖος εἰξεύρει τὸ διατί! ἀπάντησε, πονηρῶς μειδιῶσα ἡ γραιά.

Ἐσίγησα πρὸς στιγμὴν· ἔπειτα τὴν ἠρώτησα μετὰ τινος προσπαθείας.

— Μὴ ἀγαπᾷ ἄλλον;

— Ἴσως.

— Ἀλλὰ ποῖον;

— ὦ! εἶπε μετὰ φρικώδους μορφασμοῦ ἐκείνη, ἐγὼ δὲν εἰ-
ξεύρω, προσπαθήσατε νὰ τὸ μάθητε.

Καὶ ἀφείσα γέλωτα μυκτηριστικόν, ὅμοιον τὸν ἦχον μὲ ἀπαί-
σιον κρωγμὸν βύου, ἀπῆλθε τῆς αἰθούσης.

Δὲν εἶχον ἀνάγκην σχολίων πολλῶν, ὅπως ἐξηγήσω τοὺς βα-
ναύους ὑπαινιγμοὺς τῆς ὑπηρετρίας. Ἐβθεβαιώθην πλέον ὅτι ἡ
συνοικία παρατηρήσασα μετὰ προσοχῆς καὶ λεπτολογήσασα ἐπὶ
τῶν τεκμηρίων, ἐξήγαγε βέβαιον συμπέρασμα ὅτι αἴσθημά τι
συνεδέθη μεταξὺ ἐμοῦ καὶ τῆς νέας κόρης. Διερμηνεὺς τῆς γενι-
κῆς ταύτης πεποιθήσεως ἐγένετό μοι ἡ γραῦς, προτείνασά μοι
διὰ τοῦ εὐσχήμου τούτου τρόπου ν' ἀναλάβῃ τὰ καθήκοντα θή-
λεος Γαλεώτου.

— Θαυμάσια! εἶπον κατ' ἐμαυτὸν· ἰδοὺ μυθιστόρημα πλήρες.
Ἔχομεν ἐν ζευγος ἐραστῶν, μίαν σεβασμίαν προστάτριαν τοῦ αἰ-
σθήματος τούτου, καὶ πρὸς ἐπίμετρον ἓνα ἀντεραστήν! Τὸ πᾶν
ὑπόσχεται ὅτι ἡ λύσις θὰ ἦνε ἐνδιαφέρουσα. Εἴμεθα ἀκόμη εἰς τὸ
πρῶτον κεφάλαιον ... Προχωρήσωμεν!

* *

Τοιαῦτα ἐσκέφθη κατ' ἀρχὰς ἡ φιλαυτία μου, ἱκανῶς διαθρυπτο-
μένη ἐκ τῆς πρὸς ἐμὲ συμπαθοῦς κλίσεως τῆς νεάνιδος, τοιαῦτα
ἐβυσσοδόμει ἐν ἀνέσει ὁ ἔμφυτος ἐκείνος ἐγωϊσμός, ὁ ὑπολανθά-
νων ἔτι καὶ ὑπ' αὐτὴν τὴν εἰλικρινεστέραν ἀρχαϊκὴν μετριοφρο-
σύνην. Ἄλλως, ἡ ψυχὴ μου ὀργῶσα ἀνέκαθεν πρὸς τὸ ἰδανικόν,
ὄνειροτραφῆς καὶ φαντασιοκόπος ἀείποτε, ἅμα ὡς εὗρέθη εἰς πε-
δίον ἀνοικτὸν βεμβασμῶν καὶ ὄνειροπολήσεων, ὥρμησεν ἀκατά-
σχετος, καθάπερ διψαλέα ἔλαφος πρὸς τὰ φλοισβίζοντα ἀργυρό-
χροα νάματα τοῦ μακρὰν ἐν τῇ πεδιάδι φαινομένου ρύακος.

Πλὴν τὴν ἀχαλίνωτον ὁρμὴν τῆς ἀφηνιασάσης καρδίας μου ἔ-
σπευσε νὰ συγκρατήσῃ ἡ πρακτικὴ σκέψις. Εἰς τὴν σημερινὴν ἐπο-

χὴν τοῦ θετικισμοῦ, εἰς τὸν χρυσοῦν τοῦ πυρρωνισμοῦ αἰῶνα, οἱ ῥωμαντικοὶ ἔρωτες εἶναι πολὺ ὑποτετιμημένοι. Ἐξορισθέντες πρὸ καιροῦ ἀπὸ τῆς κοινωνίας, ζῶσι ζωὴν μαρασμώδη καὶ φθισαῖωσαν μόνον ἐπὶ τῆς σκηνῆς τῶν θεάτρων τῶν ἐπαρχιῶν. Παρῆλθε πλέον ἀνεπιστρεπτὴ ἡ εὐδαίμων ἐποχὴ τῶν παλαδίνων καὶ τῆς Στρογγύλης τραπέζης. Εἰς τὰ ὄμματα τοῦ σημερινοῦ αἰῶνος, ἀμαρτωλοῦ γεγενηκότος ἐν ὀργίοις καὶ κραιπάλαις, οἱ ἦρωες τοῦ Ἀριόστου καὶ οἱ τρουβαδοῦροι τοῦ μεσαιῶνος φαίνονται νευρόσπαστα ἰκανὰ μόνον νὰ καταπλήξωσι τὴν εὐαίσθητον φαντασίαν τῶν παιδῶν. Ἐξ ἄλλου οἱ ῥωμαντικοὶ ἔρωτες, ὅσον αἰθεριώτεροι καὶ πλατωνικώτεροι τυγχάνουσι, τόσας περιπλοκάς καὶ κινδύνους ἔστιν ὅτε συνεπάγονται, μοιραῖον ἀντίρροπον τοῦ ἀμφιβόλου καὶ προβληματικοῦ αὐτῶν κέρδους. Αἰσθημα λοιπὸν τοιοῦτο, ῥωμαντικὸν ἀμφίβολον, περιβεβλημένον τὸ γόητρον τοῦ μυστηρίου, τρεφόμενον ἐκ χιμαιρῶν καὶ ὄνειροπολημάτων, ἦτο, ἂν μὴ τι ἄλλο, τοῦλάχιστον ἀσύμφωνον πρὸς τὰς ἀρχάς, ἃς ἐξ ἀνάγκης, ὑπέικων εἰς τὸ πανίσχυρον πνεῦμα τῶν νεωτέρων χρόνων, ἐνεστερνίσθη καὶ ἐπαγγέλλομαι, πρὸς πείσμα τῆς πρὸς ταῦτα ὀρμεμφύτου κλίσεως τῆς καρδίας μου καὶ τῶν τρισχιλίων στίχων, οὓς ἔφητος κατέστρωσα ἐπὶ τοῦ χάρτου.

Ἐπειτα καὶ μία νέα σκέψις, ἀνεγείρουσα τὴν κεφαλὴν καὶ παρεντιθεμένη μεταξὺ ἐμοῦ καὶ τοῦ ὄνειρου μου, ἐτάρασεν ἐνίοτε τὸν ῥοῦν τῶν λογισμῶν μου. Ἄν ἐγὼ ἠσθανόμην κλίσειν πρὸς τὴν νεάνιδα, ἂν ἀκουσίως ἡ κλίσις μου αὕτη ἐγένετο γνωστὴ, δὲν ἦτο ὅμως ἐπίσης βέβαιον ὅτι καὶ ἐκείνη ἀνταπεκρίνετο εἰς τὸ αἰσθημά μου. Τίνα διδόμενα εἶχον ὅπως πιστεύσω τοῦτο; Ὅλίγα βλέμματα λαθραῖα τῆς νεάνιδος καὶ τινὰς ὑπαινιγμούς τῆς ὑπηρετρίας. Ἄλλ' ἐκεῖνα μὲν πιθανὸν ἄλλοῖα τὴν φύσιν νὰ ἐξήγησε διαφόρως ἡ φιλαυτία μου, οὗτοι δὲ πιθανὸν ἐλατήριον εἶχον τὴν πανουργίαν τῆς γραίας, ἣτις ἐνοήσασα τὴν συμπάθειάν μου, ἠθέλησε νὰ τὴν κολακεύσῃ καὶ νὰ τὴν ὑποδαυλίσῃ, προσδοκῶσα τίς οἶδεν ὁποίας ὠφελείας, ἐὰν τὸ αἰσθημα τοῦτο ἐρριζούτο καὶ αὕτη κατὰ συνέπειαν ἐγένετο ἡ μυστικὸσύμβουλος αὐτοῦ ὡς ἐκ τῆς θέσεώς της, καὶ τὸ ἀμοιβαῖον μέσον τῆς συνεννοήσεως.

Καὶ ὅμως πάντες οὗτοι οἱ ἐνδοιασμοί, ὅσον εὐλογοὶ καὶ φυσικοὶ καὶ ἂν ἦσαν, εἴμαρτο νὰ ναυαγήσωσι καὶ νὰ καταρρεύσωσιν, ὡς οἰκοδόμημα ἐφήμερον παιγνιοχάρτων. Περιστατικόν τι ἀπρόοπτον, ἐπελθὼν αἰφνης ἐματαίωσεν ὅλα τὰ ἡρωϊκὰ σχέδια, ἅτινα εἶχον ἀποφασίσει κατόπιν τῶν διαφορῶν ἐκείνων ἐνδοιαστικῶν σκέψεών μου, καὶ κατέστησε κινδυνωδεστέραν τὴν ὑποτροπὴν τῆς ἀσθενείας, ἣν τοσοῦτον ἐφοβούμην. Τὸ περιστατικόν τοῦτο ἦν τὸ ἐξῆς.

Περὶ τὴν δείλην ἡμέρας τινός, συνήθως ἀπουσιάζων τοῦ οἴκου τὴν ὥραν ἐκείνην, ἐπέστρεψα ὅπως πρᾶλᾶθω δὲν ἐνθυμούμαι τι λησμονηθὲν ἀντικείμενον. Εἰσελθὼν ἐντὸς τοῦ δωματίου μου, ἔμεινα λίαν ἐκπληκτος εὐρῶν ἐντὸς αὐτοῦ τὴν Ῥίταν, ἣν εἶχε προσκαλέσει ἡ ὑπηρετρία ὅπως τὴν βοηθήσῃ εἰς τὴν ἐργασίαν, καὶ ἥτις κατεγίνετο μετὰ παιδικῆς ἀφελείας νὰ παρατηρῇ τὴν ἔρρυθμον κίνησιν τοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης μου ἐκκερμούς. Εἰς τὸν θόρυβον τῶν βημάτων μου ἡ παιδίσκη ἀνεσκόρτησεν, ὅτε δὲ στραφείσα μὲ διέκρινε, κατεθορυβήθη, αἱ δὲ παρειαὶ τῆς ἐγένοντο δολοπόρφυροι· ἀλλὰ μετὰ τινὰς στιγμὰς ἡ εὐπροσηγορία μου τὸ φιλικὸν μειδιάμά μου, καὶ ἐν γένει ὁ οἰκείος τρόπος μου τῇ ἀπέδωσαν τὸ θάρρος καὶ τὴν φυσικὴν αὐτῆς φαιδρότητα καὶ στωμυλίαν καὶ ἤρχισε νὰ συνδιαλέγηται μετ' ἐμοῦ, ὡς μετὰ παλαιοῦ γνωροῦ μου.

Ἐνόμισα κατάλληλον τὴν εὐκαιρίαν, ὅπως μάθω τι δριστικώτερον περὶ τῶν διαθέσεων τῆς ἀδελφῆς τῆς. Ἠθέλησα ὅμως νὰ φέρω ἐπίτηδες τὴν ὁμιλίαν μετὰ τέχνης, ὅπως φανῇ τυχαία καὶ μὴ δώσῃ ὑποψίας εἰς τὸ πνεῦμα τῆς νεάνιδος. Μετὰ τινὰς ἄλλας προεισαγωγικὰς καὶ ἀσημάντους ἐρωτήσεις

— Πόσων ἐτῶν εἶσαι; τὴν ἠρώτησα.

— Μετὰ δύο μῆνα; θὰ ἤμην δεκατεσσάρων ἐτῶν, μοὶ ἀπήντησεν.

— Καὶ ἡ Ἀγγελα;

— ὦ! ἐκείνη εἶνε δεκαοκτώ.

— Καὶ δὲν μοὶ λέγεις, τὴν ἠρώτησα ἐκ νέου μετὰ τινος δισταγμοῦ, ἀγαπᾷς τὴν ἀδελφὴν σου;

— Εἶναι τόσον ἀγαθὴ, μοὶ ἀπήντησε μετὰ τόνου εὐλικρινοῦς

στοργής, τόσο ἀγαθὴ, ὥστε αἰσθάνομαι ὅτι τὴν ἀγαπῶ πολὺ...
περισσότερον ἀπὸ τὴν μητέρα.

— Ἀφοῦ ἔχει αὐτὴν τὴν ἡλικίαν, ἐπανελάθον, εἶναι πολὺ φυσικὸν ἐντὸς ὀλίγου νὰ νυμφευθῇ· τί θὰ κάμῃς τότε, ὅτε ἐξ ἀνάγκης θὰ ἀποχωρισθῆς αὐτῆς;

— ὦ! δὲν τὸ συλλογίζομαι πολὺ αὐτὸ, διότι δὲν θὰ ὑπανδρευθῇ τόσο γρήγορα!

— Διατί;

— Διότι δὲν θέλει. Τῆς ἐπρότειναν πολλοὺς νέους καὶ καλοὺς, ἀλλὰ κανένα δὲν ἠθέλησε νὰ δεχθῇ. Ὁ Λορέντζος μάλιστα.....

— Τὸ γνωρίζω, εἶπον.

— Τὸ γνωρίζετε; ἠρώτησεν ἀνοίγουσα τὰ εὖμορφα μαῦρα ὀμματα τῆς μετ' ἐκπλήξεως. Θὰ σᾶς τὸ εἶπε βέβαια ἡ Θεῖα· Ἄννέττα!...

— Τὸ ἔμαθα· ἀλλὰ διατί δὲν συγκατατίθεται νὰ λάβῃ σύζυγον;

— Ξέρω κ' ἐγώ!

— Μήπως ἀγαπᾷ κανένα ἄλλον;

Ἡ κοραεὶς ἠρθρίασεν ὅλη, καὶ μοὶ ἀπάντησε μετὰ χαρίεντος μειδιάματος

— Ἦμπορεῖ.

— Δὲν τὴν κατηγορῶ τότε, προσέθηκα. Ἡ Ἄγγελα εἶνε πολὺ κηλὸ κορίτσι, καὶ δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι ἡ ἐκλογή τῆς θὰ ἦνε καλὴ καὶ ὅτι ὁ νέος, τὸν ὁποῖον θὰ ἐκλέξῃ θὰ ἦνε κατὰ πάντα ἄξιος αὐτῆς.

Ἡ νεᾶνις μὲ ἠτένισεν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς μετ' ἀπορίας, ὥσει μὴ ἐννοοῦσα. Ἐπειτα λαμβάνουσα αἰφνιδίαν ἀπόφασιν, προὐχώρησε πρὸς με, καὶ τείνουσα τὸ μικρὸν τῆς ῥόδιον στόμα πλησίον τοῦ ὠτός μου, μοὶ ὑπεψιθύρισε

— Θέλετε λοιπὸν νὰ σᾶς τὸ εἶπω φανερά; Ἡ Ἄγγελα νομίζω ὅτι ἀγαπᾷ σᾶς!

Καὶ παρευθὺς, ὥσει πτοηθεῖσα διὰ τὴν τολμηρὰν αὐτῆς πράξιν, ἀφῆκε μετὰ χάριτος ἀπαραμίλλου γέλωτα παιδικόν, ὤρμησε πρὸς

τὴν θύραν, ἐξῆλθε τοῦ δωματίου, καὶ ταχεῖα, ὡς κεμὰς καταληφθεῖσα ὑπὸ τῶν κυνηγῶν, κατῆλθε τὴν κλίμακα.

* *

Ἐπὶ τινὰς στιγμὰς ἔμεινον ἀκίνητος, κατεχόμενος ὑπὸ ἀπεριγράπτου θάμβους καὶ ἐκπλήξεως. Ἄλλ' ἢ σφοδρὰ αὕτη συγκίνησις μετεῖχε τοιαύτης τινὸς ἠδύτητος, οἷαν σπανίως ἐγεύθην ἐν τῇ ζωῇ μου. Παρομοίαν ἠδονὴν μόνον καθ' ὕπνου εἶχον αἰσθανθῆ, λικνιζόμενος ὑπὸ ἀνοσπεφοῦς ὄνειρου.

Ἐπὶ πολλὰς ἀκόμῃ στιγμὰς τὸ φάσμα τῆς κορασίδος ἦτο παρὸν πρὸ ἐμοῦ, ἐδόμβουν δὲ μελωδικοὶ εἰς τὰ ὠτά μου, οἱ τελευταῖοι αὐτῆς φθόγγοι, ἡρέμα σθεννύμενοι, ὡς ἀναπαλμοὶ κραδαινομένης χορδῆς κιθάρας.

Τὸ ὄνειρον ἐλάμβανε σάρκα καὶ ὄστα. Κρυφία πανίσχυρος δύναμις ἐφύσα, καὶ διὰ μιᾶς ἐλάμβανε πνοὴν τὸ ἄψυχον ὁμοίωμα, ὑπερ ἢ φαντασία μὲν εἶχε πλάσει. Ὅτι πρὸ μικροῦ ἵπτατο χαμαιπετὲς μὲ πτερὰ χρυσαλλίδος, ἠσθάνετο ὅτι ἀπέκτα πτερὰ ἀετιδέως καὶ ἠδύνατο νὰ ἐπιχειρήσῃ παράβολον ὑπερνεφῆ πτήσιν.

Συνέβαιεν ἐν τῇ ψυχῇ μου ὅτι καὶ ἐν τῇ Δημιουργίᾳ. Εἶπε τότε ὁ Πλάστης «Γεννηθήτω φῶς» καὶ παρευθὺς ἐφωτίσθη ἡ ἄμορφος καὶ σκοτεινὴ μάζα τῆς γῆς. Ὁ Ἔρωσ ἔλεγε «βλέψατε» καὶ παραυτίκα κατέκλυζε τὴν ψυχὴν μου κύμα ἀπλέτου φωτός.

Καὶ καθὼς μὲ τὰς πρώτας ἀκτίνας τοῦ ἡλίου, τὰ κηλιδούντα τὸν διαυγῆ ὀρίζοντα τῆς πρώτας νεφύδρια μικρὸν κατὰ μικρὸν διαλύονται καὶ ἐξαφανίζονται, οὕτω καὶ οἱ μελαμβασθεῖς διασταγμοί μου ἐξηλείφοντο μικρὸν κατὰ μικρὸν, ἅμα τὴν ἀμφιλόκην τοῦ ὄνειρου διεδέχετο ἡ αἴγλη τῆς πραγματικότητος.

Τὸ πνεῦμά μου δὲν προσέκρουε πλέον κατὰ σκοπέλων, ἀλλὰ ἐπελαγοδρόμει εὐθὺς, ὡς ἀκάτιον πλέον ἐντὸς λίμνης ὑπὸ οὐριον πνεῦμα ζεφύρου.

Ἄ! εἶχον τῶ ὄντι δίκαιον ἐπιθυμῶν νὰ προχωρήσω εἰς τὴν ἐκτύλιξιν τοῦ παραδόξου τούτου μυθιστορήματος. Τὸ δεύτερον κεφάλαιον ἦτο πραγματικῶς πολὺ ἐνδιαφέρον καὶ ἡ πλοκὴ αὐτοῦ πολλὰ ὑπισχνεῖτο.

Ὅχι πλέον φόβοι, ὄχι πλέον ἐνδοιασμοί! Τὰ ῥόδινα χεῖλη τῆς

μικρᾶς Ῥίτας ἀπεδίωκον αὐτοὺς πάντας μὲ δύο μόνας λέξεις. Ἡ ὁμολογία αὕτη ἦτο ἐπίσημος, καὶ ἡ καρδία μου, μερολήπτης ἐξ ἄλλου κριτῆς, τὴν ἠσπάσθη. Ἡ σκέψις αὕτη μὲ κατειχεν ὀλόκληρον· δὲν εἶχον πλέον καιρὸν, οὔτε διαθέσειν νὰ σκεφθῶ ἄλλο τι. Ἐνόμιζον ὅτι ἂν ἀπησχόλουν τὸ πνευμά μου ἐπὶ ἐτέρου ἀντικειμένου, θὰ διέπραττον ἔγκλημα.

Προέβην ἀπὸ τοῦ ἐξώστου μου· ἡ Ἄγγελα εἰργάζετο εἰς τὴν συνήθη θέσει της. Ἔστιν ἀρκετὰς στιγμὰς θεωρῶν αὐτὴν ἐπισταμένως. Πόσον ὠραιότερα μοὶ ἐφάνη! Τὸ ὄμμα μου ἀνεκάλυπτεν ἐπ' αὐτῆς θέλγητρα νέα, ἀφότου τὸ πνευμά μου ἐπείθετο ὅτι ὑπὸ τὸ παρθενικὸν αὐτῆς στήθος, ἡ καρδία τῆς νέας κόρης ἔπαλλεν ὑπὲρ ἐμοῦ.

Ἦγνόουν ἂν ἡ Ῥίτα τῇ εἶχεν εἶπει τίποτε περὶ τῆς συνδιαλέξεώς μας, πλὴν ἅμα μὲ εἶδε, τὰ ὠραῖα ὄμματά της ἐξήστραψαν ὑπὸ χαρᾶς καὶ μ' ἐθεώρησε μετὰ προσηνείας γλυκυτάτης.

Δὲν ἠδυνήθηον ν' ἀντιστῶ· ἀπεσύρθηον ὀλίγον ἐντὸς τῆς θύρας καὶ ἐκείθεν ἔφερα τὴν χεῖρα εἰς τὸ στόμα καὶ τῇ ἀπέστειλα φίλημα.

Κατ' ἀρχὰς ἡ νεᾶνις ἔκυψε τὸ βλέμμα πρὸς τὴν γῆν· ἀλλ' αὐτοστιγμῆι σχεδὸν τὸ ἀνήγειρε πάλιν ἐπ' ἐμοῦ, τὰ λεπτὰ χεῖλη αὐτῆς διεστάλησαν καὶ ἐξέφρασαν τὸ μαγικώτερον μειδίωμα, ἀφ' ὅσα ποτὲ ἡ φαντασία τῶν καλλιτεχνῶν ἐπέθηκεν ἐπὶ τὰ χεῖλη τῆς φιλομειδοῦς Κύπριδος.

Τὰ χεῖλη της ὠμίλουον πρὸς τὰ χεῖλη μου· τὸ μειδίωμά της ἀπῆντα πρὸς τὸ φίλημά μου.

Ἦτο ἀνέκφραστον τὸ μειδίωμα ἐκεῖνο! ἦτο σιγηλὸν, καὶ ὁμῶς πόσα ἔλεγεν! Μοὶ ἔλεγεν εὐχαριστῶ, μοὶ ἔλεγε δέχομαι, μοὶ ἔλεγε φοβοῦμαι, μοὶ ἔλεγε πρόσσεχε· ἐν δὲν μοὶ ἔλεγε μόνον· παῦσε!

Τὴν ἐσπέραν ἐκείνην ἤμην εὐτυχῆς. Κατειχόμεν ὑπὸ ἀλλοίου αἰσθήματος. Ἐθήρευον συγκινήσεις, ἀλλ' οὐδεμίαν εὔρισκον ἀνταξίαν ἐκείνης, ἣν ἠσθανόμην ἔνδον. Ἦμην εὐθυμος, παιδρότατος. ὅλα μοὶ ἐφαίνοντο καλὰ. Ἐβλεπον τὰ πάντα μὲ τὸν φακὸν τοῦ αἰσθήματός μου, καὶ τὰ πάντα μοὶ ἐφαίνοντο ῥόδινα. Καὶ αὕτη ἡ

γραῖα ὑπερέτις μου μοι ἐφάνη ἦττον δυσειδής. Ἐπὶ ἀρκετὴν ὥραν ἡμνήστευσα τὴν Ταρτάρειον καταγωγὴν της, καὶ τὴν ἐσπέραν ἐκείνην τῇ ὠμίλῃσα τόσον προσηνῶς καὶ τῇ ἐξηκόντισα τόσα εὐμενῆ βλέμματα, ὥστε ἂν ἠρίθμει τοῦλάχιστον τεσσαράκοντα ἔτη ὀλιγώτερα, Κύριος οἶδε πῶς ἤθελε τὰ ἐκλάβει. Μὲ τοὺς φίλους μου ἐφάνην χαριέστατος, λάλος, εὐθυμος τόσον ὅσον οὐδέποτε ἄλλοτε εἶχον φανῆ. Τὸ ἀσύνηθες δὲ τοῦτο φαινόμενον ἐφείλκυσεν, ὡς ἦτο ἐπόμενον, τὴν προσοχὴν αὐτῶν.

— Τί ἐπαθες ἀπόψε, μὲ ἠρώτησεν εἷς ἐξ αὐτῶν, μὴ εὖρες κα-
νένα θησαυρόν;

— Εὖρον κάτι καλλίτερον, τῷ ἀπήντησα· εὖρον μίαν καρδίαν!

Ὁ φίλος μου ἦτο ἔμπορος σιτηρῶν· πρὸ ὀλίγων στιγμῶν μᾶς ὠμίλει περὶ τῶν διαφόρων μέτρων τῶν χυτῶν ἐμπορευμάτων, καὶ περὶ τῶν ἐκκοικιστικῶν μηχανῶν. Δύνασθε νὰ φαντασθῆτε ὅποιαν ἐκπληξὴν ἐνεποίησεν εἰς τὸ πνεῦμά του ἡ ποιητικωτάτη αὐτῆ ἀνακάλυψίς μου. Περιωρίσθη νὰ ὑψώσῃ τοὺς ὄμους, νὰ μηκύνῃ φρικωδῶς τὸ κάτω χεῖλος καὶ νὰ βίβῃ ἐπ' ἐμοῦ βλέμμα εἰλικρι-
νεστάτου οἴκτου. Καρδία; Τί ἦτο δι' αὐτὸν ἡ καρδία! Μήπως ἦτο πρᾶγμα δυνάμενον νὰ μετρηθῇ διὰ τοῦ κοιλοῦ ἢ διὰ τοῦ ἑκατολί-
τρου; Μήπως ὑπήγετο εἰς αὐξήσιν ἢ εἰς μείωσιν, εἰς ὑπερτίμησιν ἢ ὑποτίμησιν; Τὸ ἐμπόρευμά μου δὲν περιείχετο ἐντὸς τοῦ κύ-
κλου τῶν γνώσεών του.

Ἄλλὰ καὶ ἐγὼ ἐξ ἄλλου δὲν ἐφάνην φειδωλότερος αὐτοῦ ὡς πρὸς τὸν οἶκτον. Τὴν ἐσπέραν ἐκείνην πᾶσα ἡ φύσις μοι ἀνῆκεν. Ἐνόμιζον ὅτι πάντα τὰ ὄντα, ἔμψυχα καὶ ἄψυχα, μοι ὠμίλουν περὶ τοῦ ἔρωτός μου· ἡ πλάσις ὅλη μοι ἐφαίνετο εὐρεῖα σκηνή, ἐν ἣ πρωταγωνισταὶ ἤμεθα δύο μόνοι, ἐγὼ καὶ ἐκείνη· τὰ λοιπὰ ἦ-
σαν ἀπλᾶ σκηνογραφήματα, ὅλοι δὲ οἱ ἄνθρωποι θεαταί. Ἐνόμι-
ζον ὅτι ὅλος ὁ κόσμος ἦτο ἐν γνώσει τοῦ αἰσθημάτός μου, ὅτι ἀ-
νεγίνωσκον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου τὴν εὐτυχίαν μου, ὅτι μὲ παρετήρουν πάντες μετὰ φθόνου, ὅτι ὅλοι συνωμίλουν περὶ ἐμοῦ.
Ὁ ἀναίσθητος ἐκεῖνος ἔμπορος, ὁ μὴ ἐννοῶν τί ἐστὶν ἡ ἀνέυρεσις
μιᾶς καρδίας, ἦτο τερατώδης σολοικισμὸς εἰς τὸ ἰδανικὸν τοῦτο
πλαστούργημα, ἦτο οἰκτρὰ παραφωνία, ταραττούσα τὴν ἀρμο-

νίαν τοῦ συνόλου. Τὸν ἐπλήρωσα μὲ τὸ αὐτὸ νόμισμα, ἀποδοὺς αὐτῷ καὶ τὸν τόκον μάλιστα τὸν ὄκτειρα ἐκ βάθους ψυχῆς.

Τὴν ἐσπέραν ἐκείνην διέπραξί μουρίας ἀνοησίας. Ἦμην τόσον ἀφηρημένος ἕνεκα τῶν ρεμβασμῶν μου, ὥστε δὲν ἠνύουν τί ἐπραττον. Ἀπέμαξα τὸν ἰδρώτά μου διὰ τῆς ἐφημερίδος τοῦ καφενείου, ἦν ἐξέλαβον ἀντὶ χειρομάκτρου. Κατέκαυσα τὸ στόμα, ροφήσας ἀπνευστὶ τὸν ζέοντα καφέν, ἐκλαθὼν αὐτὸν ἀντὶ ὕδατος, καὶ παρ' ὀλίγον ἐξηρχόμην εἰς τὴν ὁδὸν μὲ τὴν στέκκαν τοῦ σφαιριστηρίου ἀνὰ χεῖρας, νομίζων ὅτι κρατῶ τὴν ράβδον μου.

Ἄν καὶ νήφων, ἐπέστρεψα ὅμως εἰς τὴν οἰκίαν μου, νυκτὸς προκεχωρημένης οὔσης, κλονιζόμενος ὡς οἰνόφυλξ. Ἡ ὁδὸς ἦτο ἐρήμη· μακρὰν ἤκούετο βαρέως ἀπηχοῦν ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου τὸ ἔρρυθμον βῆμα τῶν περιπόλων. Ἄλλος ἤχος οὐδεὶς· σιωπὴ βαθεῖα ἐξετείνεται περίξ.

Ἀφῆκα νὰ παρέλθῃ ἡ περίπολος, ἥτις πιθανῶς θὰ μὲ συνελάμβανεν ὡς νυκτοκλέπτην, ἔπειτα ἐπλησίασα πρὸς τὸ παράθυρον τῆς νεάνιδος καὶ ἀπέθικα ἐπ' αὐτοῦ ἀσπασμόν. Μετὰ τοῦτο ἀνῆλθον εἰς τὸ δωμάτιόν μου καὶ κατεκλίθην.

Ἄλλ' ἔ ὕπνος μου ὑπῆρξε συνέχεια τῆς κατεχούσης με κατὰ τὴν ἐγρήγορσιν συγκινήσεως. Λυθεῖσα τῶν σωματικῶν δεσμῶν ἡ ψυχὴ μου, ὥρμησεν ἀκατάσχετος πρὸς τὰ πελάγη τῆς φαντασίας καὶ συνήντησεν ἐκεῖ ὅ,τι παραδοξότερον, ὅ,τι τερατωδέστερον ἰδεάσθη ποτὲ ἢ ἐξημμένη ἀνατολικὴ φαντασία. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τοῦ κυκεῶνος τούτου τῶν φανταστικῶν ὄντων, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ θολοῦ σκιόφωτος τῶν ὀνείρων, μία μορφή ἐνεφανίζετο ἀκαταπαύστως πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου ὑπὸ μυρία ὀνόματα, ὑπὸ ποικίλα σχήματα, ὑπὸ ἀλλοίας ἐκάστοτε ὑποστάσεις, καὶ ἡ μορφή αὕτη ἔφερε τὸν τύπον τῆς ἡρέμου καὶ συμπαθοῦς καλλονῆς τῆς γείτονός μου καὶ εἶχεν ἐπὶ τὰ χεῖλη τὸ αὐτὸ ἐπαγωγὸν μειδιάμα, ὅπερ πρὸ τινῶν ὤρων μοὶ εἶχε δωρήσει τὴν εὐτυχίαν.

* *

Ἡ μέθη μου διήρκεσε καὶ τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν· ἡ τοιοῦτου εἶδους μέθη, λίαν παρεμφερῆς τῇ μέθῃ τοῦ οἴνου, διαφέρει μόνον κατὰ τὴν διάρκειαν. Ταύτης ἡ διάρκεια δὲν παρατείνεται πλέον

ώρισμένου τινός ἀριθμοῦ ὥρων, ἀσφαλῆ δὲ καὶ πρόχειρον ἔχει πανάκειαν πλουσιοπάροχόν τινα ψυχρολουσίαν, ἐνῶ ἐκεῖνη δὲν ἔχει ὠρισμένην τὴν διάρκειαν τῆς κρίσεως, ἐν τῇ ἀλλοπροσάλλω δὲ ἐπιμονῇ αὐτῆς συχνάκις αἱ ἡμέραι διαδέχονται τὰς ὥρας, καὶ τὰς ἡμέρας αἱ ἐβδομάδες, ἔστιν δὲ ὅτε καὶ οἱ μῆνες καὶ τὰ ἔτη, καὶ μόνον κατ' αὐτῆς ἀλάνθαστον φάρμακον ὑπάρχει.—ἡ ἐπάνοδος τοῦ ὄρθου λόγου.

Τὸν ταραχώδη καὶ ὀνείρων ἔμπλεων ὕπνον μου εἶχε διαδεχθῆ βαθὺς λήθαργος, διαρκούντος τοῦ ὁποίου, εὔρε τὸ καταπεπονημένον σώμά μου καιρὸν νὰ ἀναπαυθῆ καὶ νὰ ἀναρρώσῃ. "Οτε ἠνέφξα τοὺς ὀφθαλμοὺς, ὁ ἥλιος ἐμεσουράνει.

Εἶχα ἀπολέσει τὴν εὐκαιρίαν τῆς πρωϊνῆς συναντήσεως μετὰ τῆς γείτονός μου, ἀλλὰ δὲν ἀνησύχουν, διότι περιέμενον τὴν ἐσπέραν' αἱ λοιπαὶ ὥραι ἦσαν ἀκατάλληλοι διὰ πολλοὺς λόγους, καὶ κυρίως διότι κατὰ τὴν ἡμέραν πάντοτε νῦρίσκοντο ἄνθρωποι ἐν τῇ ὁδῷ. Δι' ὅλης τῆς ἡμέρας κατειχόμεν ὑπὸ παραδόξου συγκινήσεως. Τίποτε δὲν μὲ διεσκίδάζε καὶ μὲ ἠνόχλουν τὰ πάντα. Μόλις ἐκαθήμην, καὶ ἠγειρόμην ἀμέσως διὰ νὰ καθήσω πάλιν μετὰ τινος στιγμᾶς. Ἡ ἀνάγνωσις μ' ἐκούραζεν, ἡ σκέψις μ' ἐθασάνιζεν. Ἦνθούον ὅτι ὁ χεῖμαρρος μὲ παρέσυρεν, ὅτι ἡ τυχαία καὶ παιδαριώδης τάσις τῆς καρδίας μου ἤρχιζε νὰ λαμβάνῃ ἐπιφοβὸν χαρακτῆρα· ἐμεμφόμεν τὸν ἑαυτόν μου, ἀλλὰ δὲν εἶχα τὴν δύναμιν ὅπως τὸν ἀποτρέψω τοῦ σκοποῦ.

Νύρισκόμην ἀκριβῶς εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν, εἰς ἣν καὶ ἡ προμήτωρ ἡμῶν Εὐα εὐρέθη, μετὰ τὴν παρακοὴν τῆς θείας ἐντολῆς.

Ἦσθάνετο ὅτι διέπραξεν ἤδη τὴν ἁμαρτίαν γευσθεῖσα τοῦ ἀπηγορευμένου καρποῦ, ἀλλὰ δὲν ἠννοεῖ ὅμως καὶ διὰ τοῦτο νὰ περιορισθῆ εἰς τὸ πρῶτον δεῖγμα.

Ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀλλοκότου ταύτης ἀνησυχίας τοῦ πνεύματός μου καὶ τῶν μυρίων ἀντιθέτων λογισμῶν μου, παρήλθον αἱ ὥραι ἀπαρατήρητοι καὶ ἐπῆλθεν ἡ ἐσπέρα, ἰλαρὰ καὶ μειλίχιος θερινὴ ἐσπέρα.

Ὁ ἥλιος ἀπὸ τινος εἶχε δύσει· εἰς τὰς ἐσχατίας τῆς δύσεως ἐσώζοντο ἔτι ἴχνη τοῦ μεγαλοπρεποῦς πανοράματος, ὕπωχρός τις

καὶ ὑπέρυθρος ἀιτανάκλασις, ἣν ἀπεσθένυον ἀπηνῶς, μικρὸν κατὰ μικρὸν αἰ πρώται σκιαὶ τῆς νυκτός. Λύρα χλιαρὰ ἐκ τῆς θαλάσσης πνέουσα, εἰζήτει γὰ παρηγορήσῃ τοὺς ἀνθρώπους, κεκμηκότας ἐκ τοῦ πνιγηροῦ καύσωνος, κατὰ διαλείμματα φυσῶσα. Ἄπὸ τοῦ αἰθρίου οὐρανοῦ κατέπιπτον ἤδη ἀραιαὶ καὶ ἀδιόρατοι αἰ πρώται τῆς δρόσου ψεκάδες, πρὸ ὀλίγου δὲ εἶχεν ἀπηχῆσει ὕστατον εἰς τὸν αἰθέρα δονούμενος ὁ ἦχος τῶν κωδῶνων τῶν πέριξ ἐκκλησιῶν, σημαίνοντων τὸν ἐσπερινὸν χαιρετισμόν.

Τὴν πάροδον τῆς ὥρας ἠννόγησα ἐκ τῶν ἀκτίων τῆς σελήνης, ἥτις σχεδὸν πλησιφαῆς εἶχεν ἀνατείλει ἀπὸ τινων στιγμῶν, ρίπτουσα τὸ ὄχρον καὶ μυστηριώδες φῶς αὐτῆς ἐντὸς τοῦ δωματίου μου, διὰ τῶν ἀνοικτῶν παραθύρων.

Διὰ κινήσεως αὐτομάτου σχεδὸν ἠγέρθη ἀπὸ τοῦ ἀνακλίντρου, ὅπου κατακεκλιμένος ἐρέμβασα, καὶ εὐρέθη ἐπὶ τοῦ ἐξώστου.

Ἡ Ἄγγελος εἶχε τελειώσει ἀπὸ τινος τὴν ἐργασίαν τῆς. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐκάθητο εἰς τὴν συνήθη αὐτῆς θέσιν. Ἐστήριξε τὴν σκεπτικὴν κεφαλὴν τῆς ἐπὶ τοῦ βραχίονος, ὅστις ἐξήρχετο γυμνὸς ὡς βραχίων ἀγάλματος ἀπὸ τῆς πλατείας χειρὶδος καὶ ἐφαίνετο βεβουλισμένη εἰς διαλογισμούς. Ἡ σελήνη περιέλουε τὴν εὐγενῆ μορφήν τῆς μὲ κύματα ἀργυροῦ καὶ μυστηριώδους φωτός, ἡ δὲ φυσικὴ τοῦ προσώπου αὐτῆς ὠχρότης ἀπέκτα ὑπὸ τὴν λάμψιν τοῦ φωτός ἐκείνου ἀνέκφραστον καὶ φαντασιώδη γοητείαν.

Ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἔστην σιωπῶν. Ἐνόμιζον ὅτι εἶχα κλείσει τοὺς ὀφθαλμούς καὶ τὸ πνεῦμά μου ἐλίκνιζε πάλιν ἢ πλάνη τοῦ ὄνειρου.

Ἦτο ἡ ἐποχὴ τῶν καρυοφύλλων. Ἐπὶ τοῦ ἐξώστου μου εὐρίσκοντο δύο ἢ τρία δοχεῖα, πλήρη τοιούτων ἀνθέων, τοῦ ἐκλεκτοτέρου εἶδους. Ἀκουσίως ἡ χεὶρ μου ἔδρεψεν ἓν ἐξ αὐτῶν καὶ καθ' ἦν στιγμὴν ἡ κόμη ὕψου τὸ χαῦνον βλέμμα τῆς πρὸς ἐμὲ, τῇ τὸ ἔριψα.

Ἡ νεῆνις τὸ εἶδε πεσὸν καὶ ἐταράχθη. Ἐπὶ στιγμὴν ἡ ἀναπνοή μου ἐκρατήθη, οἱ δὲ παλμοὶ τῆς καρδίας μου ἐγένοντο βιαϊότατοι. Ἦγνόουν τί ἔμελλε γὰρ πράξῃ.

Πάλι συνήφθη ἐντὸς αὐτῆς, πάλι διαρκέσασα στιγμὰς μόνον, ἀλλ' αἵτινες εἰς ἐμὲ ἐφάνησαν αἰῶνες ἀγωνίας. Ἐπὶ τέλους ἡ φυσικὴ αἰδὼς ὑπεχώρησεν ἡττηθεῖσα, καὶ ἡ κόρη κύψασα, ἔλαβε τὸ ἄνθος, μοὶ ἔρριψε βλέμμα πλήρες πάθους καὶ ἀκολούθως ἔκρυψε τὸ καρυόφυλλον εἰς τὰ στήθη της.

Οἱ ὀφθαλμοί μου ἀπήστραψαν ἐκ τῆς χαρᾶς· ἤνωσα τὰς χεῖρας εἰς σημεῖον λατρείας καὶ τὰ χεῖλη μου ἐπρόφερον ἀκουσίως φράσιν τιὰ, τὴν ὁποίαν δὲν ἤκουσεν ἴσως ἐκείνη, ἐνόησεν ὁμως βεβαίως.

Ὅτε εἰσῆλθον πάλιν ἐντὸς τοῦ δωματίου μου, ἤμην ἔξαλλος, ἤμην σχεδὸν παράφρων. Ἐκραζα τὴν Ἄνετταν πάσαις δυνάμεσιν, ἧτις προσέτρεξεν ἀμέσως εἰς τὰς κραυγὰς μου.

Ἄμα εἰσῆλθε τὴν ἐνηγκαλίσθη· αὕτη δὲ παρ' ὀλίγον ἐκ τῆς ἐκπλήξεως ἄφριε νὰ πέσῃ κατὰ γῆς ἢ λυγγία, ἣν ἔφερον ἀνὰ χεῖρας. Δὲν περιέμενε βεβαίως τοιαύτην ὑποδοχὴν.

— Ἡ Ἄγγελα, τὴν ἠρώτησα μετὰ τόνου φωνῆς ἐκφράζοντος ἐνδιαφέρον, γνωρίζει γράμματα;

— Ἀκοῦς ἐκεῖ ἂν γνωρίζῃ! μοὶ ἀπήντησε μειδιῶσα πονηρῶς· πρὸς πίστωσιν δὲ τῶν λόγων της, ἠρέυνησεν εἰς τὸ θυλάκιόν της καὶ μοὶ ἔδωκε μικρὸν χαρτίον συνεπτυγμένον

— Κύτταξε! μοὶ εἶπεν.

Τὸ ἠνέωξα τρέμων καὶ ἀνέγνωσα:

«Τέσσαρα σινδόνια, πέντε ἐσώβρακα, τρία ὑποκάμισα νυκτικὰ...»

Ἦτο ἡ σημείωσις τῆς πλουστρίας, ἣν ἀντ' αὐτῆς, ἀγραμμάτου οὔσης, εἶχε γράψῃ ἡ νεάνις.

— Καλὰ, τῇ εἶπον, ἄφησέ με.

Καὶ ἐτέθην πάραυτα πρὸ τοῦ γραφείου μου, βάψας ἀμέσως τὸν κάλαμον εἰς τὴν μελάνην.

Ἡ γραῖα ἐξῆλθε, κινουσα τὴν κεφαλὴν με ἤθος εὐχαριστήσεως. Εἶχεν ἐννοήσει περὶ τίνος ἐπρόκειτο.

Δὲν ἔχω σκοπὸν βεβαίως ν' ἀναφέρω ἐνταῦθα τῆς ἐπιστολῆς μου τὸ περιεχόμενον. Ἐνθυμοῦμαι μόνον ὅτι ἦτο μακρὰ ὡς ἐναρκτήριο λόγος. Ἀφίνω ἕκαστον νὰ ὑποθέσῃ πόσα ἐν τῇ ἐξάψει

του ἐπεχείρησεν ἄλματα παράβολα ὁ λυρισμὸς τοῦ πάθους μου. Ἦτο εὐρὺ τὸ στάδιον καὶ ἀχαλίνωτος ὁ λογισμὸς. Ἡ φαντασία μου ἐπέτα τολμηρὰ μέχρι τῶν ὑψηλοτέρων στρωμάτων τῆς μεταφυσικῆς, μεταπίπτουσα ἀπὸ τοῦ παροξυσμοῦ τῆς λυρικῆς ποιήσεως εἰς τὴν βαθεῖαν βέμβην τῆς φιλοσοφίας, καὶ μηδόλως προσέχουσα ἂν τὸ πνεῦμα τῆς ἀθώας ἐργάτιδος ἠδύνατο νὰ μὲ ἀκολουθήσῃ κατὰ τὴν ἐπικίνδυνον ἐκείνην πτῆσιν. Ἡ ἐπιστολή μου ἦτο τέρας πολύμορφον καὶ πολυσύνθετον. Ἦτο ταυτοχρόνως καὶ ἐπιστολή, καὶ ποίημα, καὶ μελέτη, καὶ διδασχὴ. Δὲν ὑπήγετο εἰς καμμίαν κατηγορίαν. Θὰ κατεπόνει τὴν διάνοιαν οἷας δῆποτε νεανίδος καὶ θὰ ἐκίνει τὴν ἀγανάκτησιν τοῦ τυχόντος διδασκάλου τῆς συνθέσεως. Εἶχεν ἑννέα ἢ δέκα σελίδας· ἀλλ' ἂν ἀνελύετο χημικῶς, τὸ κύριον αὐτῆς μέρος — ὁ χυλὸς — θὰ ἦσαν εἰκοσιπέντε ἢ τριάκοντα τό πολὺ γραμμαί. Τὰ λοιπὰ ἦσαν καλλιλογικὰ ἄνθη, ποιητικαὶ μεταφοραὶ, ἀφρημέναι θεωρίαι, καὶ τὰ τοιαῦτα.

Τόσον εἶχε κοπιᾶσει τὸ τε πνεῦμα καὶ τὸ σῶμά μου περὶ τὴν συναρμολόγησιν τοῦ σπουδαίου αὐτοῦ ἐγγράφου, ὥστε μόλις, ἐνθυμοῦμαι, ἀπέθηκα τὴν γραφίδα, καὶ ἔπεσα ὑπτίος ἐπὶ τῆς κλίνης, καρευθὺς ὁ ὕπνος ἔκλεισε τὰ βλέφαρά μου, χωρὶς νὰ μοὶ δώσῃ καιρὸν νὰ ἐνδυθῶ καὶ τὴν νυκτερινὴν μου ἐνδυμασίαν.

Ὁ ὕπνος μου οὕτως ὄμως δὲν ὑπῆρξεν εὐτυχῶς οἷος καὶ ὁ τῆς προτεραίας. Συμπτώματα ὑφέσεως ἐφάνησαν εἰς τὸν πυρετόν μου καὶ ἐν ἐμοὶ ἐπινηργεῖτο λεληθῶτως σώτειρά τις μεταβολή. Καθ' ὕπνου ἢ ἐν ἐγρηγόρσει, ἀγνοῶ, εὔρε καιρὸν, φαίνεται, ἡ ψυχὴ μου νὰ μελετήσῃ τὸ ζήτημα ἀνέτως καὶ ἀμερολήπτως. Ὅτε ἐπομέ-ἐξηγέρθη τὴν πρῶταν, καὶ φυσικῶ τῷ λόγῳ περιστράφησαν οἱ λογισμοί μου περὶ τὰ χθεσινὰ γεγονότα, καὶ ἀπήντησαν οἱ ὀφθαλμοί μου πρῶτον ἀντικείμενον τὴν ἐπὶ τῆς τραπέζης μου ἐπιστολὴν, ὁ ροῦς τῶν σκέψεών μου ἔλαβε λίαν διάφορον τροπὴν, καὶ αἱ πρῶται ἀποφάσεις μου ἀπεῖχον τῶν ῥομαντικῶν θεωριῶν τοῦ ἐσπερινοῦ ἐπιστολογράφου τόσον, ὅσον αἱ παγεραὶ στέππαι τῆς Σιβηρίας ἀπὸ τὰς φλογεράς ἐρήμους τῆς Σαχάρας.

Ἐσκέφθη ὅτι ἡ τρυφερά καὶ ἀθώα ἐκείνη νεανίς δὲν ἀνῆκεν εἰς τὰς ὑψηλὰς καὶ προνομιούχους τάξεις τῆς κοινωνίας, ἐν αἷς

συχνάκις ἀσύγγνωστοι παρεκτροπαί καλύπτονται ὑπὸ τὸ χρυσοῦν παραπέτασμα τοῦ πλούτου. Ἦτο ἀπεναντίας ταπεινὴ τοῦ λαοῦ κόρη, μόνον κεκτημένη θησαυρὸν καὶ μόνον πλοῦτον τὴν καλλονὴν τῆς καὶ τὴν παρθενικὴν αὐτῆς ἀγνεΐαν. Ἄλλ' ἡ ἀγνεΐα αὐτῆ, δῶρον πολυτίμον τοῦ οὐρανοῦ, πρέπει νὰ φυλάσσεται ἄθικτος καὶ ἄσπιλος ἐπὶ τῆς γῆς ἢ παραμικροτέρα πνοὴ τὴν ζημιοῖ, ἢ ἐλαχίστη κηλὶς τὴν σπιλώνει καὶ τὴν καταστρέφει. Ἡ ἀπώλεια δὲ τοῦ χιτῶνος τῆς ἀγνότητος διὰ πτωχὴν τοῦ λαοῦ κόρην εἶνε ἀνεπανόρθωτος συμφορὰ τὴν ἀποστερεῖ τῆς προστασίας τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τὴν ὀδηγεῖ πολλάκις εἰς οἰκτρὸν καὶ ἀβίωτον βίον.

Ἐσκέφθην ὅτι ὅσον αἱ μεταξὺ ἡμῶν σχέσεις περιορίζοντο εἰς ἀπλᾶ βλέμματα καὶ ἀμοιβαῖα νεύματα, ἢ εἰς τὴν ἀθώαν προσφορὰν ἐνὸς ἄνθους, ἡδύνατο τὸ αἴσθημα νὰ ᾔηνε συγγνωστόν ἄλλ' ὅτε τὰς ἀδόλους ταύτας διαχύσεις διεδέχτο ἡ αἰσθηματικὴ ἀλληλογραφία, τὸ ἀπλοῦν αἴσθημα ἡδύνατο νὰ καταστῆ πάθος, νὰ λάβῃ δηλαδὴ ἐπισημότερον καὶ μᾶλλον ἐπίφοβον χαρακτῆρα.

Ἐσκέφθην ὅτι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἦτο κινδυνώδες νὰ ἐγκεντρίσω διὰ τῆς ἀσυνέτου ὁρμῆς μου ἐν αἴσθημα τοιοῦτο εἰς τὴν ἀθώαν ψυχὴν τῆς νέας κόρης, καὶ νὰ ὑποδαυλίσω τὸ πῦρ διὰ τῶν ῥομαντικῶν παρεφορῶν μου. Ποῦ θὰ ἔληγε τὸ δράμα τοῦτο ἄρα γα, ὅπερ ἀρξάμενον διὰ κούφου τινὸς παρεκτροπῆς ἡδύνατο νὰ καταλήξῃ εἰς ἀποτελέσματα σοβαρὰ καὶ ἐπικίνδυνα;

Ἐγὼ τί ἤμην; Πτηνὸν παροδικόν, ζῶν προσκαίρως εἰς τὴν πατρίδα ἐκείνης, καὶ ἔτοιμον νὰ πλώσω ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν τὰς πτέρυγας καὶ ν' ἀποδημήσω, ἅμα ὡς ἤθελε πνεύσει οὐρίον τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνέμου. Ἠδυνάμην νὰ ἤμαί τι πλέον δι' αὐτήν; Οὐχί.

Ἄλλὰ τότε ἡ πτωχὴ ἐκείνη νέα, ἂν ἀφίνετο ἀπερισκέπτως εἰς τὴν ὁρμὴν τῆς καρδίας, θὰ εὗρίσκετο τάχιστα ἀντιμέτωπος πρὸς τὴν μοιραίαν πραγματικότητα. Ὅσον μᾶλλον ἤθελεν ἀφεθῆ εἰς τὸν ὀλισθηρὸν δρόμον τῆς πλάνης, τόσον μᾶλλον πικρὰ ἤθελε φανῆ πρὸς αὐτὴν κατόπιν ἡ ἀπογοήτευσις. Καὶ τίς οἶδε, μὴ πληγεῖσα καιρίως εἰς τὰ στέρνα ἢ ἄδολος ἐκείνη ὑπαρξίς, ἐκτεθειμένη ἕνεκα τῆς ἀπειρίας αὐτῆς εἰς τὸν περίγελων, ἂν μὴ εἰς τὸ ὕναιδος καὶ τὴν αἰσχύνην, τίς οἶδε μὴ δὲν ἤθελε συντριβῆ;

Ἡ ψυχὴ μου δὲν ἡννύει ν' ἀποκομίσῃ ἐκ τῆς ἀθώας ταύτης καὶ ἀκάκου περιπετείας μου εἰμὴ μόνον εὐάρεστον ἀνάμνησιν. Ν' ἀποκομίσῃ ἔλεγχον συνειδήσεως, δὲν τὸ ἐπεθύμει καθόλου.

Ἡ εὐθύτης καὶ τὸ καθῆκον ἀποτροπιαζόμενα τὴν ἀσύνετον ταύτην πορεύαν, ἐξάνισταντο ἀνευδότης. Ὁφείλον νὰ ὑπακούσω εἰς τὴν ἐπιτακτικὴν αὐτῶν φωνήν.

Ἄλλως τε καὶ ἄλλο τι μὲ προσέτρεπε, καὶ ἄλλο τι μὲ ὄθε εἰς τὴν ἀπόφασιν ταύτην.

Ἐλησμόνησα νὰ εἶπω ὅτι καθ' ἣν στιγμὴν ἐγὼ καταμαγευμέ-
νος ἔρριπτον ἀπὸ τοῦ ἐξώστου μου τὸ ἄνθος πρὸς τὴν νεάνιδα, ἐ-
κείνη δὲ δειλὴ καὶ ἐρυθριῶσα ἔκυπτε καὶ τὸ ἐλάμβανε, μοὶ ἐφάνη
ὅτι εἶδον ὑπὸ τὴν λάμψιν τοῦ φωτὸς τῆς σελήνης προκύπτουσαν
ἀπὸ τῆς θύρας τοῦ ἀντικρὺ παντοπωλείου μίαν κεφαλὴν.

Ἐκ τῶν διαστάσεων τῆς κεφαλῆς ταύτης ἠδυνήθην νὰ κρίνω
κατόπιν ὅτι κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἀνήκεν αὕτη εἰς τὸ χον-
δροειδὲς σῶμα τοῦ παντοπόλου—τοῦ Λορέντζου.

Ἡ αἰφνιδία αὕτη ἐμφάνισις τοῦ Μινωταύρου ἐν τῷ μέσῳ τοῦ
Λαθυρίθου ἐκείνου, ἐν ᾧ εἶχον εἰσδύσει, ἀπερίσκεπτος Θεσεύς,
μ' ἔκαμε ν' ἀνεύρω ἀμέσως τῆς Ἀριάδνης τὸν μίτον.

Ὁ κίνδυνος ἠδύρσκειτο ἐκεῖ τὸν καταμέτρησα δι' ἐνὸς βλέμμα-
τος καὶ τὸν εἶδα ἀπειλητικόν.

Ὁ νέος ἐκείνος ἠγάπα τὴν Ἀγγελαν, ἀλλὰ δὲν ἀντηγαπᾶτο
φυσικώτατον ἐπομένως ἦτο ὡς ἀτυχῆς ἐραστῆς νὰ ἦνε ζηλότυπος.
Καὶ ἡ ζηλοτυπία του αὕτη, ἐνόσω μὲν εἶχε ὑποψίας καὶ ἀμφιβο-
λίας, ἦτο μόνον ἐπίφοβος· ἄμα ὅμως ἀπέκτα τὴν βεβαιότητα,
καθίστατο κινδυνώδης.

Ὁφείλω νὰ διασαφίσω ὅτι, λέγων κινδυνώδης, ἐνοῶ ὅτι ὁ κίν-
δυνος ἠπέλει μόνην ἐκείνην, διότι ἂν περὶ ἐμοῦ ἐπρόκειτο, καθό-
λου δὲν ἤθελον τὸν λάθει ὑπ' ὄψιν.

Δὲν εἶμαι τολμηρὸς, ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ κίνδυνος θὰ
μὲ ἐνεθάρρουνεν, ἀντὶ νὰ μὲ ἀποτρέψῃ. Ἡ ὀπισθοδρόμησις εἰς τοι-
αύτην θέσιν εἶνε δειλία, ἣν δυσκόλως ἀνέχεται ἡ ψυχὴ.

Ὁ κίνδυνος ἐπέκειτο λοιπὸν, οὐδ' ἦτο μικρὸς· ἦτο ἡ δυσφη-
μία, τοῦτέστι ἡ ἀπώλεια τοῦ τιμαλφεστέρου, τοῦ μόνου τῆς

πτωχῆς; νεάνιδος ἀγαθοῦ, τοῦτέστι ἡ καταστροφή, ἡ ἀπόγνωσις.

Ὁ ἀποθούμενος ἐκεῖνος ἐραστής ἐκ πείσματος θὰ διέδιδε τὰς ἡμετέρας σχέσεις, προσθέτων τὴν ἀνάλογον τῆς συκοφαντίας δόσιν. Ὁ κόσμος θὰ ἀπεδέχεται τὴν κατηγορίαν μετὰ προθυμίας, θὰ ἐσχολίαζεν αὐτὴν κακοβολῶς, καὶ θὰ ἐξήνεγκε τὴν καταδικαστικὴν ἀπόφασίν του.

Καὶ ἡ καταδίκη αὕτη θὰ ἦτο βαρεῖα καὶ ἀνυπόφορος διὰ τὴν νεάνίδα, ὅτε παρελθούσης τῆς παραφορᾶς, ἤθελε κρίνει μὲ ψυχρὸν βλέμμα τὴν ἰδίαν θέσιν.

Ἦτο πτωχῆ, τὸ ἐπαναλαμβάνω, καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ κρύψῃ ὑπὸ στρώμα χρυσοῦ τὴν αἰσχύνην. Ἦτο πτωχῆ, καὶ θάσσαν ἢ βράδιον θὰ ἐλάμβανε τὴν ἀνάγκην ἐνὸς προστάτου, ἐνὸς σιζύγου. Καὶ μίαν ἡμέραν, ἀπαρνούμενη τὰ ὄνειρα καὶ ἀποκηρύσσουσα τοὺς ἀνεφίκτους πόθους, ἤθελε τείνει τὴν χεῖρα πρὸς τὸν χονδρὸν γείτονά της, πρὸς τὸν νέον ἐκεῖνον, ὅστις τὴν ἠγάπα καὶ ὅστις ὑπέσχετο νὰ καταστήσῃ αὐτὴν εὐτυχῆ.

Ἄλλ' ἂν ἡ συκοφαντία παρενετίθετο ἐν τῷ μέσῳ, ἂν αὐτὸς οὗτος ὁ ἐραστής ἐγένετο ὁ συκοφάντης, τετυφλωμένος ἐκ τοῦ πάθους, ἠδύνατο πλέον ἐν τῷ μέλλοντι νὰ λάθῃ χώραν ἡ ἡρεμὸς αὕτη καὶ εὐτυχῆς λύσις; Ἦδύνατο πλέον νὰ προσδοκᾷ ἡ πτωχῆ αὕτη κόρη ἄνεσιν ἐν τῷ βίῳ, καὶ ἂν ἔτι ἤθελεν ἐξέλθει ἀλώβητος ἀπὸ τὴν τοιαύτην σύρτιν;

Οὐχὶ βεβαίως.

Ἔπρεπε λοιπὸν νὰ τεθῆ ἐν τέρμα, ἔπρεπε νὰ ἐξευρεθῆ διὰ παντὸς τρόπου ἡ θεραπεία.

Ἡ ἀπόφασίς μου εἶχε ληφθῆ.

Ἀνεπήδησα ἐκ τῆς κλίνης σείων τὴν κεφαλὴν, διότι αἱ σκέψεις αὐταὶ μοὶ ἐβάρυνον τὸ κρανίον ὡς ὄγκοι μολύβδου.

Ἐπὶ τῆς τραπέζης μου ἔκειτο ἡ ἐπιστολὴ τὴν ἔλαβον ἀνὰ χεῖρας.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἰσήρχετο εἰς τὸ δωμάτιόν μου ἡ ὑπηρέτρια. Ἰδοῦσα τὴν ἐπιστολὴν, ἐμειδίασεν, ἀπέθηκε τὸν καφὲν, ὃν ἔφερεν ἐπὶ τῆς τραπέζης, καὶ μοὶ ἔστεινε μετὰ προθυμίας τὴν χεῖρα ὅπως τῇ τὴν ἐγγχειρίσω.

Τὴν ἐθεώρησα ἐπὶ τινὰ δευτερόλεπτα μὲ βλέμμα ἀπλανές.

— Εἶνε ἔτοιμον τὸ γράμμα; μὲ ἠρώτησε, δός μοι το λοιπόν...

— Τὸ γράμμα, εἶπον ἀνανήφων, ἄ! ἰδοῦ...

Καὶ παρευθὺς συστρέψας τὴν ἐπιστολὴν μεταξὺ τῶν χειρῶν, τὴν ἔσχισα εἰς μυρία τεμάχια, τὰ ὅποια διεσπάρησαν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

Ἡ γραία ἀφῆκε κραυγὴν, καὶ ἔμεινε πρὸς στιγμὴν ἀπολελιθωμένη ἐκ τῆς ἐκπλήξεως. Κατόπιν ἐξῆλθε δρομαίᾳ τῆς αἰθούσης.

Βεβαίως κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν θὰ ἐξελάμβανει ὡς παράφρονα πάντα, ὅστις ἤθελε τολμήσει νὰ τῇ εἴπῃ ὅτι ἐγὼ εἶχον σώας τὰς φρένας.

*
* *

Ἐν τούτοις, κολακεύομαι πιστεύων ὅτι μία τῶν σπανίων ἡμερῶν, καθ' ἃς εἶχον τὰς φρένας σώας καὶ ἀκεραίους, ἦτο ἀκριβῶς ἡ ἡμέρα ἐκείνη.

Ὁλόκληρον τὴν πρωΐαν ἔμεινα ἐντὸς τοῦ δωματίου μου, σκεπτόμενος καὶ ἐναμετρῶν τὸ σχέδιον ὕπερ ἔτρεφον κατὰ νοῦν.

Δὲν ἠθέλησα νὰ προβῶ ἀπὸ τοῦ ἐξώστου, θέλων ν' ἀποφύγω πρὸ παντὸς ἄλλου τὴν θέαν τῆς νεάνιδος. Βεβαίως ἡ ἀπόφασίς μου δὲν θὰ ἐκλονίζετο τόσον εὐκόλως· ἀλλ' εἶνε ἐνίοτε τόσον εὐθραυστος, τόσον παλίμβουλος ἢ ἀνθρωπίνη φύσις!

Αἱ ὦραι παρῆλθον, ἐνῶ ἐγὼ ἤμην ἀφοσιωμένος εἰς τοὺς διαλογισμούς μου. Ἡ ἠλιακὴ ἀκτίς, ἥτις εἰσερχομένη ἀπὸ τοῦ ἡμικλείστου παραθύρου μου τὴν πρωΐαν, ἐξηπλοῦτο μέχρι τοῦ μέσου τοῦ δωματίου μου, εἶχε, μικρὸν κατὰ μικρὸν λεπτυνθεῖσα, τέλειον ἐξαφανισθῆ.

Μετ' ὀλίγον οἱ κώδωνες τῶν ἐκκλησιῶν, θορυβωδῶς κρούμενοι, ἀνήγγελλον τὴν μεσημβρίαν.

Ἐπερίμενα εἰσέτι ἐπὶ ὀλίγον· ἔπειτα ἀπέστειλα τὴν ὑπηρετρίαν εἰς μακρονήν τινὰ ὑπηρεσίαν, θέλων νὰ ἤμαι ἐξησφαλισμένος ὅτι δὲν θὰ μὲ κατεσκόπευε, καὶ μετὰ τοῦτο, ἐνδυθεὶς, κατήλθον εἰς τὴν ὁδόν.

Ἡ ὁδὸς ἦτο ἐρήμη· τὰ πλεῖστα τῶν παραθύρων ἦσαν κεκλεισμένα. Αἱ ἀκτῖνες τοῦ μεσημβρινοῦ ἡλίου ἔπιπτον καθέτως καὶ

ἐφλόγιζον τὸ ἔδαφος, ὅπου οἱ πεπυρακτωμένοι χάλικες ἀπήστραπτον ὡς τεμάχια μετάλλου. Θόρυβος δὲν ἤκούετο ἄλλος εἰμὴ αἱ κρχυγαὶ δύο μικρῶν παιδίων, παιζόντων εἰς τὴν ἐσχατιὰν τῆς ὁδοῦ καὶ ὁ ἠχηρὸς βρογχασμὸς ἐπαίτου τινός, κοιμωμένου κατὰ γῆς, ἐντὸς στενῆς ταινίας σκιᾶς.

Δισκέλισα διὰ βήματος ταχέως τὴν ὁδὸν, καὶ φθὰς πρὸ τῆς θύρας τοῦ παντοπωλείου, ἔστην πρὸς στιγμὴν, ἠτένισα περίξ, καὶ βεβαιωθείς ὅτι οὐδεὶς μὲ παρετῆρει, εἰσῆλθον ἐντὸς αὐτοῦ θαρραλέως.

Ὁ Λορέντζος ἦτο μόνος. Ἐκάθητο πρὸ τοῦ γραφείου του φυλλομετρῶν διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς ἐν κατάστιχον, ἐνῶ διὰ τῆς ἐτέρας κινῶν τὴν μυιοσόβην, ἀπεμάκρυνε τὸ σύννεφον τῶν μυιῶν, ὕπερ ἵπτατο περίξ τῆς κεφαλῆς του.

Τὸ παντοπωλεῖον ἦτο στενόχωρον, ἔνεκα τῆς ἐν αὐτῷ συσσωρευμένης ποικίλης ὕλης. Σάκκοι ὀρύζης ἔστενον ἐσφιγμένοι μεταξὺ βαρελίων σακχάρους. Μίαν γωνίαν κατεῖχον προγιάστορες πίθοι ἐλαίου· πλησίον αὐτῶν ὑψοῦντο συμμετρικῶς κασσιτέρινα δοχεῖα πλήρη πετρελαίου, ἀφ' ὧν ἐξήρχετο πνιγηρὰ καὶ ἀφόρητος ὀσμὴ. Μεταξὺ ὀγκωδῶν κάδων βουτύρου ἀνυψοῦντο τρόπαια ἐκ τυροῦ, εἰς τὰ ὅποια ἐχρησίμευον ὡς βάσις οἱ ὑπερμεγέθεις τυροὶ τῆς Ἑλθετίας. Εἰς τούτων, κεκομμένος κατὰ τὸ ἥμισυ, ἐδείκνυε γυμνὴν τὴν κιτρίνην καὶ λιπαρὰ, αὐτοῦ σάρκαν, ἀπὸ τῶν πόρων τῆς ὁποίας ἀνέθρωςκον σταγόνες ἰδρωτός. Ἀπὸ τῆς χαμηλῆς ὀροφῆς ἐξήρτηντο ἀλύσεις ἀλλάντων καὶ καπνιστὰ χοιρομήρια, καὶ τεμάχια χοιρείου λίπους. Εἰς τὴν σκοτεινότεραν δὲ γωνίαν, ἐνώπιον βιβλίων τινῶν καταστίκτων ὑπὸ κόπρου μυιῶν, ἐκάθητο ὁ Λορέντζος.

Ἄμα μὲ εἶδεν εἰσελθόντα, ἐστράφη πρὸς ἐμὲ, νομίζων ὅτι ἐπρόκειτο περὶ κοινοῦ τινός θαμῶνος. Ὅτε ὅμως μὲ διέκρινε καθαρῶς, ἠγέρθη ἄρβιος, ἐταράχθη, καὶ ἡ μορφή αὐτοῦ ἐξέφρασεν ἔκπληξιν ζωηροτάτην.

— Κύριε Λορέντζε, τῷ εἶπον μετὰ τόνου φωνῆς ὅσον ἔνεστι προσηνοῦς, ἐπιθυμῶ νὰ σὰς ὀμιλήσω.

Ὁ νεανίας ἐτραύλισε λέξεις τινὰς συγκεχυμένας.

— Εἴθε μόνος; τὸν ἠρώτησα.

- Μόνος, μοι ἀπήντησεν ὁ πατήρ μου κοιμᾶται ἐπάνω.
- Δὲν εἶνε φόβος μήπως ἐξυπνήσῃ;
- Δὲν ἐξυπνήσῃ παρὰ μετὰ δύο ἢ τρεῖς ὥρας.
- Τότε ἔχει καλῶς, ὑπέλαβον ἔχομεν τὸν ἀρμόδιον καιρὸν ὅπως συνομιλήσωμεν. Κύριε Λορέντζε, ἔχω νὰ σᾶς κάμω σπουδαίαν ὁμιλίαν· καθήσατε.

— Ὁ Λορέντζος ὑπήκουσεν· ἐκάθισε καὶ ἔστη προσβλέπων με ἀπορῶν. Προεμάντευεν ἴσως, ἢ μάλλον προησθάνετο τὸ θέμα τῆς μελλούσης ἡμῶν συνδιαλέξεως, ἀλλ' ἠγνῶει ὀλοτελῶς τὸν σκοπὸν αὐτῆς.

Μολοντί ἠσθάνομην τὴν ὑπεροχὴν μου ἀπέναντι τοῦ χονδροῦ ἐκείνου παντοπόλου, οὐχ' ἦττον εὐρέθην ὀλίγον περιπεπλεγμένος ὡς πρὸς τὸν τρόπον μεθ' οὗ ἔμελλον ν' ἀρχίσω τὴν ὁμιλίαν. Μετὰ τινὰς στιγμὰς δισταγμοῦ, τῷ εἶπον μετ' ἀποφασιστικότητος καὶ κατὰ πρόσωπον.

- Ἀγαπᾶτε τὴν Ἄγγελαν;
- Ἐκείνος ἀνετινάχθη, ὠχρίασεν, ἔπειτα ἠρυθρίασεν ἦτο ὅλως ἀπροσδόκητος ἢ ἐρώτησίς μου.

— Μὴ ταράττεσθε, τῷ εἶπον, διότι δὲν ἔχω σκοπὸν οὔτε νὰ νὰ σᾶς βλάψω, οὔτε νὰ σᾶς ἐλέγξω. Καί τοι φαίνεται παράδοξος ἡ διαγωγὴ μου, οὐχ' ἦττον σᾶς παρακαλῶ νὰ πιστεύσητε ὅτι μόνον αἴτιον ἔχει αὕτη τὸ ἐνδιαφέρον ὅπερ αἰσθάνομαι ὑπὲρ ὑμῶν. Θεωρήσατέ με ὡς φίλον ἐπομένως καὶ ἀπαντήσατε μετ' εἰλικρινείας εἰς τὰς ἐρωτήσεις μου. Λοιπὸν ἀγαπᾶτε τὴν Ἄγγελαν;

- Ναί, ἐψέλλισεν, ἀρχίζων νὰ συνοκειῶται μετὰ τῶν τρώπων μου.

— Καὶ ἐκείνη νομίζεις ὅτι σὲ ἀγαπᾷ; ἐπανελάβον, ἐγκαταλείψα; πλέον ὡς ἄχρηστον τὸν πληθυντικόν.

Τὴν φορὰν ταύτην με ἠτένισε κατὰ πρόσωπον καὶ ἐδίστασε νὰ μοι ἀπαντήσῃ· ἔπειτα με φωνὴν κλαυθμηρὰν μοι εἶπε

- Δὲν εἰξεύρω.

Τόσος πόνος περιείχετο εἰς τὴν ἀπλῆν ταύτην φράσιν, ὥστε ἀκουσίως τὸν ὠκτεῖρα.

Ἠθέλησα νὰ τὸν παρηγορήσω.

— Ἡ Ἄγγελα σὲ ἀγαπᾷ, τῷ εἶπον.

Ἐκεῖνος ἠνέωξεν ὑπερβαλλόντως τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ μὲ ἐθεώρησε μὲ ἀπορίαν, μὲ δυσαρέσκειαν σχεδόν· ἔπειτα μοὶ ἀπήντησε

— Τί μὲ λέγετε; Θέλετε νὰ μὲ περιπαίξετε;

Συνησθάνθη καὶ ἐγὼ τότε ὅτι ἡ διαβεβαίωσίς μου ἦτο ἂν μὴ τι ἄλλο, τοῦλάχιστον πρόωρος καὶ παρακεκινδυνευμένη, ὅθεν ἠθέλησα νὰ τὴν κολάσω.

— Φίλε μου, ἐξηκολούθησα, καθόλου δὲν σκέπτομαι νὰ σὲ περιπαίξω· οὔτε τὴν πρόθεσιν ἔχω, οὔτε τὸ δικαίωμα νὰ τὸ πράξω. Ἡ Ἄγγελα ἴσως ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲν σὲ ἀγαπᾷ, σὲ ἐκτιμᾷ ὅμως βεβαίως καὶ ἴσως θὰ σὲ ἀγαπήσῃ κατόπιν.

— Ἄλλὰ . . . ἐτραύλισεν ἐκεῖνος.

— Γνωρίζω τί θὰ μοὶ εἶπητε, ὑπέλαβον διακόπτων αὐτὸν, μαντεύω τὸν δισταγμὸν σου. Πῶς ἡ γυνὴ, ἥτις σὲ ἀγαπᾷ καὶ σὲ ὑπολήπτεται κατὰ τὴν διαβεβαίωσίν μου, πῶς ἀρνεῖται τὴν χεῖρα, τὴν ὁποίαν τόσον ἀφιλοκερδῶς προτείνεις πρὸς αὐτήν. Ἄλλ' αὐτὸ τοῦτο ἴσα ἴσα δὲν πρέπει νὰ σὲ ἐκπλήττῃ. Ἡ Ἄγγελα οὕτω φερομένη, φέρεται λογικῶς, ὡς τιμιά κόρη, ὡς εὐγενὴς καρδιά.

Ὁ Λορέντζος δὲν ἠνύνησε βεβαίως εὐθὺς πόθεν καὶ κατόπιν τίνας συλλογισμοῦ ἐγὼ συνήγαγον τὸ συμπέρασμα τοῦτο, διότι τὸν εἶδα συνοφρουούμενον καὶ ἀγωνιζόμενον νὰ ἐμβαθύνῃ εἰς τὴν ιδέαν μου· ἐξηκολούθησα.

— Ἄλλως τε ὁ ἄνθρωπος εἶνε φύσει φίλαυτος· γεννᾶται τοιοῦτος. Ὅλοι ἔχομεν τὴν ἀνάλογον τῆς φιλαυτίας δόσιν, ἀλλὰ παρὰ ταῖς γυναῖξί ἀφικνεῖται τὸ αἴσθημα τοῦτο μέχρι τῶν ἐσχάτων ὀρίων τῆς λεπτότητος. Τὸ ἐνστικτὸν τοῦτο ὀδηγεῖ πολλάκις τὴν γυναῖκα νὰ βλέπῃ καθαρῶς ἐκεῖ ὅπου ὁ ἀνὴρ ἀμβλυωπεῖ· τὴν προσυλάττει ἀπὸ τὰς πτώσεις, τῇ ἐμπνέει πολλάκις τὸ θάρρος, ὅπερ ἡ φύσις ἠρνήθη εἰς τὸ φύλλον τῆς. Ἡ γυνὴ θυσιάζει πολλάκις τὸ συμφέρον, ἀψηφεῖ ἐνίοτε τὴν ζωὴν αὐτὴν, οὐδέποτε ὅμως παραβλέπει τὴν φιλαυτίαν.

Ὁ νεανίας ἠκροάσθη μεθ' ἱερᾶς προσοχῆς τὸ ρητορικὸν μου τοῦτο προοίμιον, ἀλλὰ μὴ κατορθῶν ν' ἀντιληφθῆ. Μοὶ ἐφάνετο

ὅτι ἔβλεπον ἀσθμαῖνον τὸ πνεῦμά του, ὅπως ἀκολουθήσῃ τὸ ἐμὸν κατὰ τὴν τολμηρὰν ψυχολογικὴν ταύτην ἐκδρομὴν, ὡς δνάριον πειρώμενον ν' ἀκολουθῇ καλπάζοντα θυμοειδῆ ἀραβικὸν ἵππον.

— Καὶ εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν, ἐπανέλαβον, ὑπάρχει, ἂν δὲν ἀπατώμαι, ζήτημα φιλαυτίας, φιλοτιμίας. Μεταξὺ σοῦ καὶ ἐκείνης ὑπάρχει φανερὰ ἀνισότης, καὶ ἡ ἀνισότης αὕτη εἶνε τὸ ἐμπόδιον. Σὺ εἶσαι πλούσιος ἢ καὶ εὐπορος· ἐκείνη εἶνε πτωχὴ. Τῇ προσφέρεις τὴν χεῖρά σου· δύναται ἄρα γε ἐκείνη νὰ τὴν δεχθῇ; Τὸ συμφέρον τῇ λέγει «ναί,» ἀλλ' ἡ φιλαυτία τῇ λέγει ὄχι.

Ἐὰν προσήρχετο εἰς αὐτὴν νέος τις ἐργάτης, πτωχὸς ὡς αὕτη, ἐὰν τῇ προσέφερε τὴν καρδίαν του εἰς ἀντάλλαγμα τῆς ἰδικῆς της, ἐὰν αὕτη ἐπέθετο ὅτι ὁ νέος ἐκεῖνος εἰλικρινῶς τὴν ἠγάπα, τότε δὲν ἤθελεν ἴσως διστάσει ὅπως συγκατατεθῇ. Ἀλλὰ προσέρχεσαι σὺ μὲ ὄλον τὸ θάρρος, τὸ ὁποῖον σοὶ ἐμπνέει τὸ πλήρες βαλάντιόν σου, καὶ μὲ ὄλην τὴν πεποίθησιν, τὴν ὁποίαν σοὶ χορηγεῖ ἡ πενία ἐκείνης, καὶ ζητεῖς, καθὼς ἂν ἐδίδεις προσταγὴν καὶ προτείνεις τὴν χεῖρά σου, καθὼς ἂν ἐπρόκειτο νὰ δανείσῃς δύστροπον ὀφειλέτην. Αἴ! βεβαίως δὲν εἶναι αὐτὰ τὰ μέσα δι' ὧν ἐπιτυγχάνεται ὅ,τι ἐπιθυμεῖς.

Δεχομένη ἀδιστακτικῶς τὴν χεῖρα, ἢν τόσον ἀποτόμως πρὸς αὐτὴν προσφέρεις, ἡ Ἄγγελα θὰ διέπραττε πράξιν οὐχὶ ἀξίαν ἑαυτῆς. Θὰ ἐδείκνυεν ὅτι ἡ ἐκλογὴ της μόνον εἶχε ἐλαττήριον τὸ συμφέρον, ἀφοῦ μεταξὺ τῶσων μνηστήρων προετίμα τὸν πλουσιώτερον, ἢ δὲ αὐστηρότης αὐτῆς καὶ ἡ σεμνότης ἦτο προσώπειον ψυχροῦ ὑπολογισμοῦ. Ὁλος ὁ κόσμος, δηλαδὴ ὅλοι ὅσοι θὰ ἐπραττον τὸ αὐτὸ εἰς τὴν θέσιν της, ἤθελον ἐγείρει τὴν φωνὴν κατ' αὐτῆς, διότι ἡ φήμη τῆς ἀρετῆς εἶνε ἐπιβλητικῶς μόνον ἀνεκτὴ εἰς τὸ πλῆθος, καὶ οὐαὶ ἂν δώσῃ ἀφ' ἑαυτῆς λαβὴν εἰς δυσπιστίαν. Ἐξ ἄλλου δεχομένη οὕτω πως τὴν πρότασίν σου, θὰ ἀνεγνώριζε τρόπον τινὰ τὴν ὑπεροχὴν σου, θὰ ἀπεδέχετο σιωπηρῶς τὸ χρέος τῆς εὐεργεσίας, χρέος ὕπερ εἰς τοιαύτας περιπτώσεις εἶνε λίαν βαρὺ καὶ φορτικόν. Σοὶ ἐπαναλαμβάνω λοιπὸν, φερόμενος ὅπως προσηνέχθης, ἐπλανήθης τῆς εὐθείας τρίβου, καὶ ἦτο ἐπόμενον νὰ εὐρεθῆς εἰς σημεῖον ἀντίθετον ἐκείνου ὕπερ ἐπόθεις. Ἡ

νέα εκείνη, ἃν καὶ ἀνήκουσα εἰς τὴν ταπεινὴν τοῦ λαοῦ τάξιν, ἔκρινεν ὀρθῶς καὶ φρονίμως, ἔκρινεν ὅπως ἡ φυσικὴ αὐτῆς εὐφυΐα τὴν ὠδήγει, ὅπως τὸ καθήκον τῆ ὑπηγόρευσε, καὶ ἀρνούμενη, δὲν ἐθυσίαζεν ἀπερισκέπτως τὴν φήμην τοῦ παρόντος καὶ τὰ δικαιοματὰ τοῦ μέλλοντος.

Ὁμολογῶ ὅτι ἡ ἰδιότροπος αὕτη ἀγόρευσις, σοφιστικὴ ὅσον θέλετε καὶ ὅσον θέλετε ἀσυνάρτητος, μοὶ εἶχεν ἔλθει ἐπὶ τὰ χεῖλη ἀκουσίως, καὶ ἐπομένως ἄνευ κόπου. Ὅ,τι μὲ ἐβασάνιζεν ὅμως ἦτο τὸ συμπέρασμα, ὅπερ ἐζήτουν εἰς ὅλας τὰς γωνίας τοῦ ἐγκεφάλου καὶ εἰς ὅλα τὰ σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος, ἀλλ' ἐπὶ ματαίῳ. Ἐγνώριζον ποῖον ἔπρεπε νὰ ἦνε τὸ συμπέρασμα μου, ἀλλὰ διὰ νὰ φανῆ λογικόν, διὰ νὰ φανῆ συνεπὲς ὥσειλον νὰ εὐρω τὸν τρόπον, ὅπως τὸ συναρμόσω μετὰ τοῦ ὅλου μέρους τῆς διδασχῆς μου, διότι ἂν τὸ ἔρριπτον οὕτω ἐκεῖ, εἰκῆ καὶ ὡς ἔτυχε, θὰ εἰσῆρχετο εἰς τὸ θέμα μου ὡς ὁ Πιλάτος εἰς τὸ σύμβολον τῆς πίστεως, ὡς λέγουν οἱ ἰταλοὶ, ἢ ὡς λέβης ἐντὸς κομψοῦ κομμωτηρίου δεσποινίδος.

Ἄν δὲ ἐγὼ ὁ ἴδιος ἐκοπίαζον, κἀθιδρως καὶ ἀσθμαίνων ὅπως ἀνέρω τὸ συμπέρασμα τῶν ἰδικῶν μου λόγων, φαντάσθητε ἐπὶ στιγμὴν ὁποῖαν πεποίθησιν εἶχον περὶ τοῦ ἀποτελέσματος, ὅπερ οἱ λόγοι μου ἠδύναντο νὰ ἐπενέγκωσιν. Πῶς ἦτο δυνατόν νὰ ἐλπίζω ὅτι θὰ ἦτο τελεσφόρος ἡ διδασχῆ, ἀφοῦ αὐτὸς ὁ ἱεροκῆρυξ ἠγνόει ὁποῖον ἔμελλε νὰ ἦνε τὸ ἐξαγόμενον αὐτῆς;

Ἐν τούτοις καὶ τὴν φορὰν ταύτην εἰμαρτο νὰ πεισθῶ περὶ μιᾶς ἀληθείας, ἣν ἀπὸ πολλοῦ ἔχω ἀνακαλύψει, καὶ ἣτις εἶνε ἡ ἐξῆς: καὶ τὸ ὀρθότερον τῆς λογικῆς συμπέρασμα εἶνε ἐνίοτε ἐσφαλμένον.

Ὅ,τι δὲν ἠδυνήθη νὰ συλλάβῃ τὸ πνευμά μου, συνέλαβεν ἡ χονδρὰ κεφαλὴ τοῦ παντοπώλου.

Ἠκολούθησε μετὰ προσοχῆς τὸν βῶν τῆς διδασχῆς μου καὶ καθ' ἣν στιγμὴν ἐγὼ ἠγωνιζόμεν ὅπως ἀνέρω τὸ συμπέρασμα, ἐκεῖνος προσβλέπων με ἀπλῶς καὶ εὐήθως ἐφέλλισεν

— Ἄλλὰ τί θέλετε λοιπὸν νὰ κάμω; ν' ἀρχίσω ἔρωτα μὲ αὐτήν; δὲν τὸ εἰξεύρει ὅτι τὴν ἀγαπῶ; ἐγὼ δὲν ἄρχισα ὡσάν τοὺς ἄλλους μὲ τὰ συνειθισμένα, διότι τὸ ἐθεώρησα περιττόν . . .

— Εὖγε! ἀνέκραξα κροτῶν τὰς χεῖρας, παρ' ὀλίγον δὲ τὸν ἐνηγκαλιζόμεν. Αἱ ὀλίγαι αὐτοῦ λέξεις ἦσαν τόσαι ἀκτίνες φωτὸς, αἵτινες αἰφνιδίως λάμπουσαι ἐντὸς τοῦ σκότους μὲ ὠδήγουν ὅπως ἀνεύρω τὸν δρόμον.

Καὶ βασιζόμενος ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, μετὰ νέου θάρρους καὶ μετὰ πλείονος ῥητορικῆς ἐμφάσεως, προσεπάθησα παντὶ σθένει ἵνα πείσω αὐτὸν ὅτι, ὅπως ἀπολαύσῃ ἐκεῖνου ὅπερ διακαῶς ἐπεθύμει, ἀνάγκη πᾶσα ἦτο ὅπως ἀποδυθῇ τὸν ὄγκον τοῦ πλούτου του καὶ καταταχθῇ ὡς ἀπλοῦς στρατιώτης εἰς τὴν φάλαγγα τῶν λοιπῶν λατρευτῶν καὶ ἀρχίσῃ ἀπὸ τὴν ἀλφάβητον τοῦ ἔρωτος, διὰ τὴν φθῆσῃ μέχρι τέλους, διότι μόνον διὰ τοῦ μέσου τούτου σώζων τῆς νεανίδος τὴν φιλαυτίαν, ἠδύνατο νὰ καταλήξῃ εἰς αἴσιον τέρμα.

Φαίνεται δὲ ὅτι οἱ λόγοι μου δὲν ἐστεροῦντο πειθοῦς, διότι μετὰ τὴν ἐκτύλιξιν τῶν διαφορῶν ἐπιχειρημάτων, εἶδα τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ νεανίου, οἵτινες δι' ἐμὲ ἦσαν τὸ θερμόμετρον τῆς εὐγλωττίας μου, ἀπαστρέπτοντας ὑπὸ τοῦ ἱλαροῦ φωτὸς τῆς ἐλπίδος.

“Ὅτε ἐτελείωσα, ὁ Λορέντζος ἦτο πεπεισμένος” ἐν μόνον μελανὸν σημεῖον ἔμενεν εἰς τὸν ὀρίζοντα, ὅπερ πλησιάσαν ἱκανῶς, ἐπεφάνη ἐπὶ τὰ χεῖλη τοῦ παντοπώλου ὑπὸ τὸ σχῆμα δισυλλάβου συνδέσμου.

— Ἄλλὰ... ἐψήθρισεν ἀκροασθεὶς τὸν χεῖμαρρον τῆς ῥητορείας μου ἐκεῖνος.

Τὴν φορὰν ταύτην δὲν ἤμην ἀπαράσκευος ὅμως, διότι εἶχα προῖδει τὸν κίνδυνον. Ἐγίνωσκον κατὰ μῆκος καὶ πλάτος πόσα ἐσήμαινε τὸ ἀ.λ.λ.ὰ ἐκεῖνο. Ἐχρειάζετο ὑστάτη καὶ ἀποτελεσματικὴ προσπάθεια ὅπως ἀποσοβηθῇ καὶ ὁ τελευταῖος οὗτος κίνδυνος, καὶ τότε ἡ νίκη θὰ ἦτο πλήρης.

Ἐλαβον τὸ μυστηριώδες ὕφος πρωταγωνιστοῦ τοῦ τυχόντος γαλλικοῦ δράματος, ἐξ ἐκεῖνων τὰ ὁποῖα εἶνε καταδεδικασμένον νὰ ἀκούῃ τὸ κοινὸν τῆς πρωτευούσης ἀπὸ τῆς σκηνῆς τῶν παρλισσίων θεάτρων, μέχρι συντελείας τοῦ αἰῶνος· κατεβίβασα τὴν φῶσει χαμηλὴν φωνὴν μου μέχρι τόνων ἀγνώστων εἰς τὴν μου-

σικὴν κλίμακα, καὶ συστρέφων ἀπαισίως τοὺς ὀφθαλμούς, τῷ εἶπον

— Γινώσκω τί σημαίνει ὁ ἐνδοιασμός σου, γινώσκω πόσα δισεπάρησαν ἐν τῇ συνοικίᾳ ταύτῃ, πόσαι συκοφαντίαι ἐξετοξεύθησαν κατ' ἐκείνης καὶ κατ' ἐμοῦ. Ἀλλὰ δύναμαι νὰ σοὶ δοκισθῶ ὅτι οὐδέποτε ἠγάπησα τὴν Ἀγγελαν.

Λέγων ταῦτα ἐγίνωσκον ὅτι ἐψευδόμην· ἀλλ' οὐκ ἦν ἄλλως γένεσθαι. Ἐρρικός ὁ Δ'. εἶπεν ὅτι οἱ Παρίσιοι ἤξιζον μίαν λειτουργίαν, καὶ ἐγὼ ὅπως ἐκτελέσω μίαν ἀγαθὴν πράξιν, ἤξιζεν ὅπως παραβῶ μίαν ἔτι φορὰν, μεταξὺ τῶν χιλιάδων, τὸν δεκάλογον, ἀφοῦ μάλιστα ὁ καλὸς Θεὸς ἐποποθέτησε τὸν δεκάλογον καὶ τὰς καλὰς πράξεις εἰς ἀντίθετα σημεῖα, οὕτως ὥστε πολλὰκις ὁ Θέλων νὰ προσεγγίσῃ τὸ μὲν, εἶνε ἀνάγκη ν' ἀπομακρυνθῇ τοῦ ἑτέρου.

— Ἄλλοτε, ἐξηκολούθησα, καθιστῶν ἤττον θηριῶδες τὸ ὕψος μου, διότι αὐτὴν τὴν φορὰν δὲν ἐψευδόμην, εὐρέθην εἰς παρομοίαν θέσιν. Ἡ συκοφαντία ἐπέδρασεν οὐσιωδῶς ἐπὶ τοῦ μέλλοντός μου, καὶ μὲ ἠνάγκασε νὰ ἐξαφανίσω διὰ τῶν ἰδίων μου χειρῶν τιμαλφῆ ὄνειρα καὶ νὰ εὐρεθῶ εἰς σκληρὰν καὶ ἐπικίνδυνον θέσιν, Μαθῶν κατὰ συγκυρίαν τὰ διατρέχοντα καὶ αἰσθανόμενος ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τῆς πτωχῆς ταύτης κόρης, ἧς ἤκουσα φημιζόμενα τὰ καλὰ προτερόματτα, ἀπεφάσισα νὰ ἐπέμβω, ἀφοῦ μάλιστα παντοιοτρόπως ἡ κακολογία ἐζήτει τὰ μὲ εἰσαγάγῃ ἐντὸς τῆς ξένης δι' ἐμὲ ταύτης ὑποθέσεως, καὶ βρασιζόμενος ἐπὶ τῆς ὀλίγης πείρας μου, νὰ φανῶ ὠφέλιμος εἰς αὐτὴν, συνεργῶν τὸ κατὰ δύναμιν εἰς τὴν πραγματικὴν αὐτῆς εὐτυχίαν, κατὰ τὴν ἐφήμερον ἐνταῦθα διαμονὴν μου (καὶ ἐτόνισα ἐκφραστικῶς τὰς λέξεις ταύτας), ἐκδικούμενος τοιοτοτρόπως διὰ μιᾶς ἀγαθῆς πράξεως κατὰ τῆς κακολογίας.

Ἄγνοῶ ὁποῖον τῶν δύο μερῶν τοῦ λόγου μου ἐπήνεγκε τὸ ποιοῦμενον ἀποτέλεσμα, τὸ ἀληθὲς εἶνε ὅμως ὅτι ὁ ἐνδοιασμός τοῦ Λορέντζου κατέπεσεν ἐξ ὀλοκλήρου μετὰ τὴν διαβεβαίωσιν ταύτης. Ἐνδομύχως πιστεύω ὅμως ὅτι παρὰ πᾶσαν τὴν χριστιανικὴν αὐταπάρνησίν μου, τὸ εὐγλωττότατον τῶν ἐπιχειρημάτων μου ἦτο ἡ τεχνικῶς ἀναμιγρῆσα εἰς τοὺς λόγους μου ὑπόσχεσις τῆς μελλούσης

ἀναχωρήσεώς μου, διότι ὄσον ἰσάγγελοι καὶ ἂν ἦσαν αἱ προθέσεις μου, οὐχ ἦττον ἡ παρουσία μου θὰ ἦτο νέφος, σκιά εἰς τὸν ἀ-
θριον ὀρίζοντα τοῦ μέλλοντος

Βῆξ ἠχηρὸς ἠκούσθη ἄνω

— Εἶνε ὁ πατήρ μου, ὅστις ἐξυπνᾷ, μοι εἶπεν ὁ Λορέντζος.

Ἦτο καιρὸς νὰ ἀπέλθω.

— Λοιπὸν εἴμεθα σύμφωνοι; τῷ εἶπον θλίβων τὴν χεῖρά του.

— Σύμφωνοι, μοι ἀπήντησεν.

— Ἐχει καλῶς ἔλπιζε εἰς ἐμὲ, καὶ ἐγὼ σοὶ ὑπόσχομαι ὅτι τὰ πάντα θέλουσι τελειώσει αἰσίως.

Ἐξήλθον ἡ ὁδὸς μὲν ἄφυπνίζετο εὐτυχῶς οὐδεὶς μὲ εἶχε παρατηρήσει.

Ἦμην ἱκανῶς προκατειλημμένος ἐκ τῆς σκέψεως ἡ ὑπόθεσις ἦν εἶχον δώσει ἦτο λίαν σοβαρά.

Παρὰ τὴν θύραν τῆς οἰκίας μου εὗρον ἐξερχομένην τὴν Ῥίταν τὴν ἐσταμάτησα. Ἐσχισα ἐν φύλλον ἐκ τοῦ χαρτοφυλακίου μου καὶ ἔγραψα διὰ μολυβδίδος τὰς λέξεις ταύτας «Ἀπόψε μετὰ τὸ μεσονύκτιον θὰ σὲ περιμένω ὑπὸ τὸ παράθυρόν σου.»

Τὸ συνέπτυξα καὶ τὸ ἔδωκα εἰς αὐτήν, λέγων

— Διὰ τὴν Ἄγγελαν.

Κατόπιν ἀνῆλθον τὴν κλίμακα καὶ ποιῶν τὸν ἐξῆς συλλογισμὸν.

— Ἀρχὴ ἡμῖς παντός, ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι ἃς μὲ συγχωρή-
σουν εἶνε τινὲς περιστάσεις, καθ' ἃς ἡ ἀρχὴ δὲν εἶνε οὔτε τὸ τέ-
ταρτον. Τὴν ἀρχὴν τὴν ἔκαμα ὁ Λορέντζος ἦτο εὐκόλον πράγμα,
ἀλλ' ἡ Ἄγγελα; ... Καλλίτερα θὰ ἦτο νὰ ἔλεγαν: Τὸ τέλος
εἶνε τὸ ἡμῖς τοῦ παντός!

*
*

Ἡ ἡμέρα ὀλόκληρος παρήλθεν ἐν σκέψεσιν, ἐν εἰκασίαις, ἐν δια-
λογισμοῖς. Διασκελίζων μεγάλοις βήμασι τὸ δωμάτιόν μου, κατε-
γινόμενῃ νοεῶς περὶ τὴν σύνταξιν τῆς μελλούσης νυκτερινῆς μου
ἀγορεύσεως. Συνέτασσον αὐτὴν μὲ ὕλους τοὺς κανόνας τῆς ῥητο-
ρικῆς, συναρμολογῶν τὰς διαφόρους περιόδους καὶ ἐξετάζων ἀνά
ἐν τὰ ἐπιχειρήματα, ἅτινα ἐσκόπου νὰ προβάλλω.

Πρὸς τὸ ἑσπέρας ἐξῆλθον τῆς οἰκίας καὶ ἐπεχείρησα μακρὸν καὶ μονῆρη περίπατον, διαρκούντος τοῦ ὁποίου, οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἔπαυσα ἀσχολούμενος περὶ τὴν μελέτην καὶ τὴν ἐκτύλιξιν τοῦ θεματοῦ μου. Ἦμην δὲ τοσοῦτον κατειλημμένος ἐκ τῆς ιδέας ταύτης, καθόσον συνησθαινόμην ὅλην τῆς θέσεως τὴν κρισιμότητα ἐκ τῆς πειστικότητος τῶν λόγων μου ἐξήρτητο ἡ αἰσία λύσις, ἦτο δὲ ἱκανῶς παράδοξος ἡ διαγωγὴ μου, ὥστε ν' ἀπαιτῆ πολλὴν εὐγλωττίαν καὶ ἀρκετὴν πειθῶ πρὸς δικαιολογίαν. Ὁθεν γινώσκων ἀφ' ἑνὸς ὅτι ἡ φύσις δὲν μοι εἶχε χαρίσει δαψιλῶς τοῦ λόγου τὸ χάρισμα, καὶ τούτου εἶχον λάβει πείραν τὴν πρῶταν, ὁπότε τόσον οὐλατρῶς εἶχε προσκόψει ἡ εὐγλωττία μου παρὰ τὴν ἐπιτυχῆ ἔκβασιν, προβλέπων δὲ ἀφ' ἑτέρου ὅτι τὸ πνεῦμα τῆς κόρης, πολλῶ πλειότερον ἀνεπτυγμένον, ἀπῆτει ἐξ ἀνάγκης πλείονα τέχνην καὶ λόγου εὔροϊαν ὅπως καταπεισθῆ εἰς τὰ ἐπιχειρήματά μου, ἀνησυχουν δικαίως.

Ἄλλως τε, εἶνε περιστάσεις τινὲς καθ' ἃς ἡ ἐνέργεια ὀφείλει νὰ ᾔηνε ἀκριβῶς διαγεγραμμένη καὶ μηδὲ κατὰ κεραϊάν τοῦ σκοποῦ παρεκκλίνουσα, καθὼς αἱ μουσικαὶ ἐκεῖναι συμφωνίαι, ὧν ἡ ἐκτέλεσις ἀπαιτεῖ ἀπαραιτήτως πλήρη καὶ ἀκριβεστάτην τοῦ μουσικοῦ τόνου τὴν τήρησιν. Ἡ ἐλαχίστη παρατονία καταστρέφει τὸ ἀρμονικὸν σύνολον εἰς ταύτας, εἰς ἐκείνας δὲ ὁ ἐλάχιστος δισταγμὸς, ἡ ἐλαχίστη χλιαρότης κατακρημνίζει τὸν πρωταγωνιστὴν ἀπὸ τοῦ ὕψους εἰς ὃ ἠθέλησε ν' ἀρθῆ, εἰς τὸν περίβολον τοῦ κοινοῦ, τοῦ χυδαίου καὶ τοῦ γελοίου.

Τὸ γελοῖον εἶνε ὁ θανάσιμος ἐχθρὸς τῶν αἰσθημάτων, ὅσα αἰρόμενα ὑπὲρ τὸν συνήθη κύκλον τῶν κοινῶν δὲν ἔχουσιν ἀρκετὴν δύναμιν πτερούγων ὅπως μετεωρισθῶσιν εἰς ὑψηλὰ στρώματα αἰθέρος, ὅπου δὲν δύνανται νὰ φθάσωσι πλέον οἱ συριγμοὶ τοῦ πλήθους.

Τώρα καὶ ὁ μετριοφρονέστερος τῶν ἀνθρώπων γινώσκει ἐκ πείρας ἴσως ὅτι προτιμητέον νὰ φανῆ εἰς τὰ ὄμματα γυναικὸς, καὶ γυναικὸς μάλιστα μετὰ τῆς ὁποίας ἦλθεν εἰς αἰσθηματικὴν συνάφειαν, πατροκτόνος μᾶλλον παρὰ γελοῖος.

Ἄποια ἦτο·; θέσις μου ἀπέναντι τῆς γυναικὸς ἐκείνης; Ἄροῦ

ἐπὶ ἀρκετὸν καιρὸν ἐφάνην πρὸς αὐτὴν ἐρωτόληπτος, ἀφοῦ ἐκολάκευσα τὴν φιλαυτίαν της, ἀφοῦ ἐνεφύτευσα ἴσως ἐν αὐτῇ τὸν πειρασμὸν τοῦ ἔρωτος, προσηρχόμην ἔπειτα μὲ ὄλην τὴν ἀπάθειαν, καὶ πάντα ἀμνήμων τοῦ προσφάτου παρελθόντος τῇ ἐζήτουν πρῶτην ταύτην φορὰν συνέντευξιν, ὅπως τῇ... προσενέγκω τὸν ἔρωτα ἄλλου.

Ὅμολογήσατε ὅτι ἡ θέσις μου ἦτο πᾶν ἄλλο ἢ ἐπίζηλος καὶ ὅτι ἐν περιπτώσει τόσο πιθανῇ ἀποτυχίας τὸ γελοῖον ἤθελεν εἶσθαι ἢ ἐλαφροτέρα τῶν θυσιῶν.

Ἐν τούτοις, ἐνῶ ἐγὼ ἀνελογιζόμην ταῦτα, αἱ ὄραι παρήλθον, ἀνκλόγως δὲ τοῦ βροῦ τοῦ βεμβασμοῦ μου, τινὲς αὐτῶν μοὶ ἐφάνησαν βραχύταται ὡς στιγμαὶ καὶ ἄλλαι μῆκιστα ὡς νύκτες χειμῶνος.

Ὅτε δὲ δείκτης ἐσημείου ἐπὶ τοῦ ὥρολογίου τὸ μεσονύκτιον, κατήλθον ἀψαφητεὶ τὴν κλίμακα καὶ εὐρέθην εἰς τὴν ὁδόν.

Ἡ σελήνη εἶχε δύοσι ἀπὸ τινος· ἀλλ' ἐν τῷ αἰθέρι εἶχεν ἀπομείνει γλυκεῖά τις σκιαύγεια, ἐν τῇ ὁποίᾳ τὰ ἀντικείμενα διεφαινοντο ἱκανῶς εὐκρινῇ ἐν μικρᾷ ἀποστάσει. Ἄνω ἠκτινοβόλουν φαεινοὶ οἱ ἀστέρες ὡς ὑπερμεγέθεις ἀργυροὶ ἤλοι προσηλωμένοι εἰς τὸ σαπφείρινον τοῦ στερεώματος δάπεδον.

Γαλήνη καὶ ἐρημία ἐξετείνετο ἀνὰ τὴν ὁδόν· μόνον ἀπώτατα ἤκούετο ἀντηχοῦν δικαιοκομμένον τὸ ἄσμα βραδύναντός τινος ἔραστοῦ.

Μικρὸν μετὰ τὴν ἀπήχησιν τοῦ μεσονυκτίου ἤκουσα τρυγμὸν ὑπόκωφον. Τὸ μόνον παράθυρον τῆς οἰκίας τῆς Ἀγγέλας ἀθορύβως ἠνεῳγή καὶ ἐφάνη ἡ μορφή τῆς νεάνιδος. Ἐφόρει τὴν λευκὴν αὐτῆς θερινὴν ἐσθῆτα καὶ μόνον περὶ τὸν λαιμὸν ἔφερε περιτετυλιγμένον μάλλινον περιώμιον, ὅπως προφυλάξῃ τὸν λαιμὸν καὶ τὰ στήθη ἀπὸ τὴν νυκτερινὴν δροσόν.

Ἦτο ὥρακία· ὑπὸ τὴν μειλίχιον τῶν ἄστρον μαρμαρυγὴν διεγράφετο εὐκρινῶς ἡ κανονικὴ μορφή της, ἡ δυὰς τῶν τοξοειδῶν ὀφρύων της, τὸ σεμνὸν μειδίημα τῶν χειλέων της, ἡ μαργαριτωδὴς ὄψις της, καὶ μόνον δὲν διεκρίνετο τῶν σμαραγδίνων ὀφθαλμῶν αὐτῆς τὸ χρῶμα.

Εἰς τὴν θεάν τῆς ἐπιχαρίτου ταύτης ὀπτασίας ἡ καρδία μου ἠσθάνθη βίαιον κλονισμόν. Ἡ ἀνάμνησις ἡμερῶν εὐτυχῶν, ἀνεπιστρέπτει παρελθουσῶν, διήλθεν ὡς ἀστραπή διὰ τοῦ πνεύματός μου, ἀναπαριστῶσά μοι τὴν εἰκόνα παρομοίας σκηνῆς, ἣτις εἶχεν ἐμπλήσει εὐδαιμονίας ἄλλοτε τοὺς ἐφήθους μου χρόνους. Ἐδέησεν ἵνα ποιήσω ὑπίστην προσπάθειαν ὅπως μὴ ἀφεθῶ ἀχαλίωτος εἰς τὴν ἔξαψιν τῆς παραδικῆς ἐκείνης πλάνης, καὶ καταστρέψω οὕτω εὐθύς ἐξ ἀρχῆς τὸ σχέδιόν μου. Οὐχ ἤττον δὲν ἠδυνήθη νὰ μετριάσω ἐγκαίρως τὸ βῆμα καὶ ἐπλησίασα εἰς τὸ παράθυρον μεθ' ἱκανῆς ὁρμῆς.

Ἄλλὰ τόση ἦτο ἡ κατέχουσά με ζάλη καὶ συγκίνησις, ὥστε μὲ ὅλας τὰς προσπάθειάς μου δὲν ἠδυνήθη ἐπὶ τινὰς στιγμὰς ν' ἀρθρώσω λέξιν. Νοοῦσα ἴσως ἐκείνη τὴν ταραχὴν μου, μοὶ ἀπέτεινε πρώτη τὸν λόγον.

— Μοὶ ἐγράψατε, εἶπε, σήμερον ἰδοὺ ἐγὼ πρόθυμος ὅπως σὰς ἀκούσω.

Ἦτο ἡ πρώτη φορά καθ' ἣν ἤκουον ἐκ τοῦ πλησίον τὴν φωνήν της· ἡ φωνὴ αὕτη εἶχέ τι τὸ γλυκὺ καὶ θωπευτικόν, ἀνεφραστον δὲ θέλητρον προσετίθει εἰς αὐτὴν τραυλισμὸς τις μάλισ διακρινόμενος.

— Σὰς εὐχαριστῶ ἀπὸ καρδίας, ἀπήντησα, διότι συγκατενεύσατε εἰς τὴν αἴτησίν μου, σὰς παρακαλῶ δὲ ἐκ τῶν προτέρων νὰ πεισθῆτε ὅτι εἰς τὸ βῆμα τοῦτο μὲ ὄθησε τὸ ἄμετρον ἐνδιαφέρον, ὅπερ αἰσθάνομαι δι' ὑμᾶς.

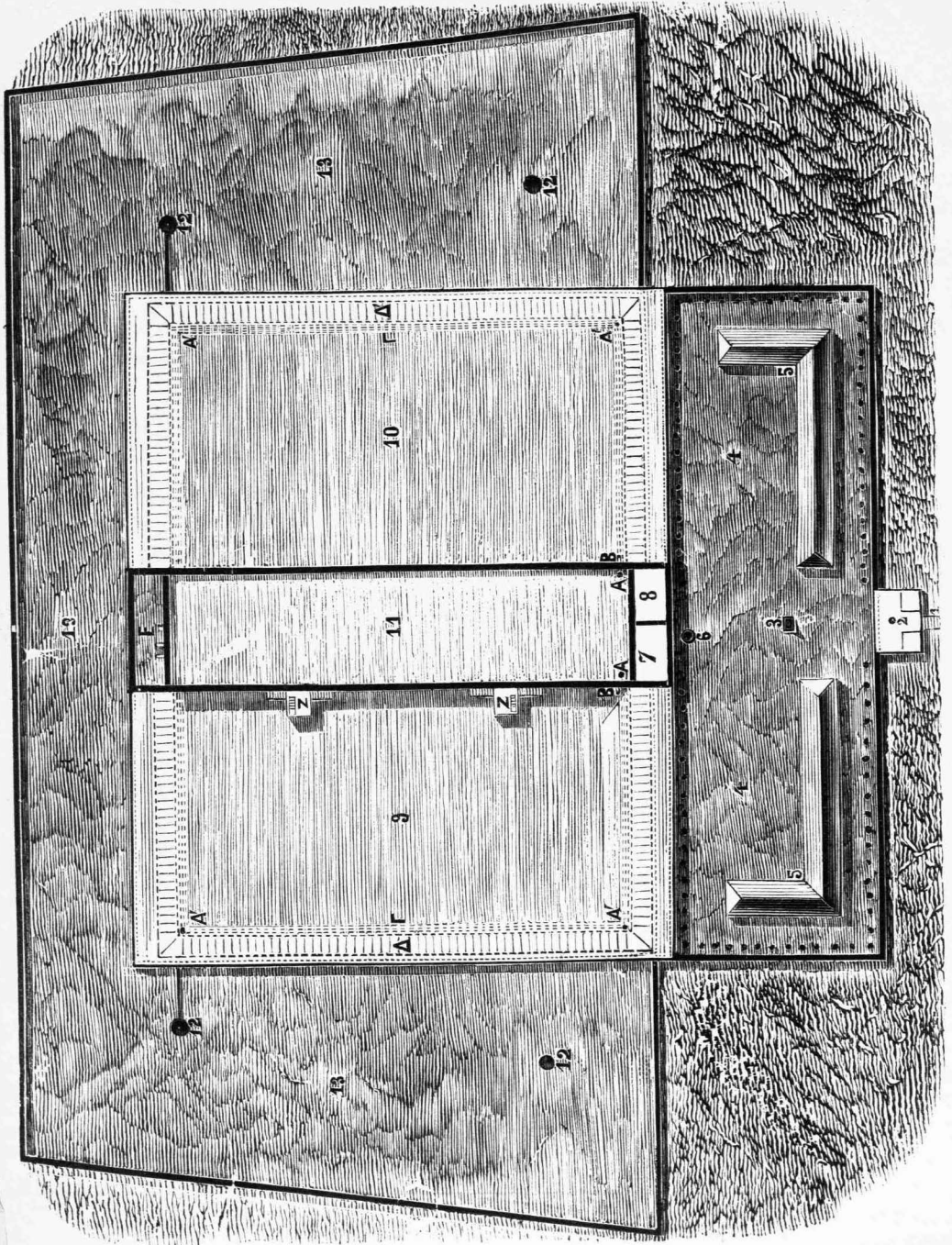
— Τί ἔχετε λοιπὸν νὰ μοὶ εἴπητε, ἠρώτησεν ἡ νεάνις.

— Πρὶν ἢ προβῶ εἰς τὸ θέμα τῆς ὁμιλίας, ἀναγκαῖον κρίνω νὰ σὰς ἐρωτήσω ἂν ἔχετε πλήρη ἐμπιστοσύνην πρὸς ἐμέ.

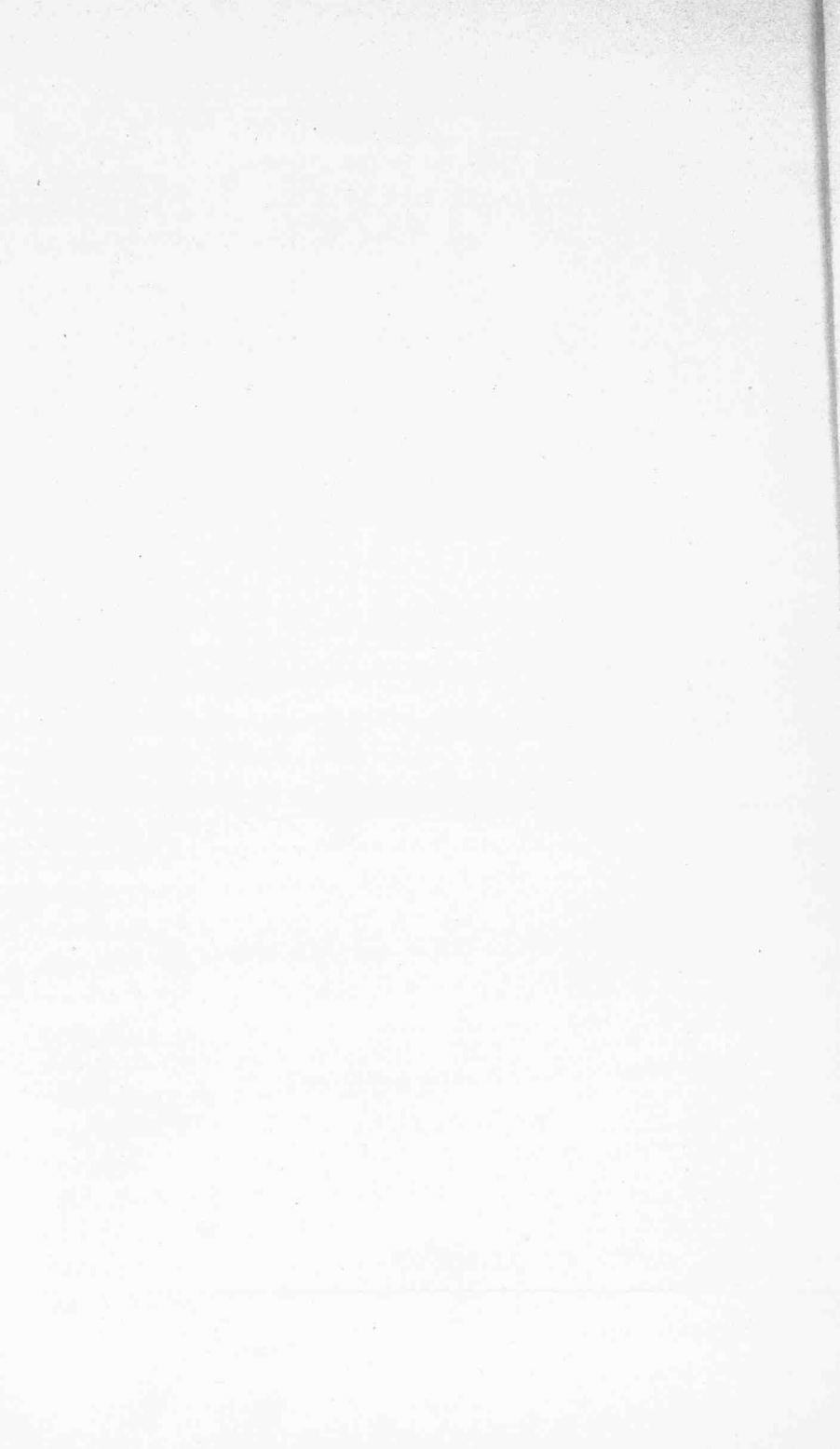
Μοὶ ἐφάνη ὅτι τὴν εἶδον μειδιάσασαν.

— Ἡ παρουσία μου εἰς τὸν τόπον τοῦτον καὶ κατὰ τὴν ὥραν ταύτην ἀρκεῖ, νομίζω, νὰ σὰς πείσῃ περὶ τούτου, ἀπήντησεν.

— Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οὐδόλως θ' ἀπορήσετε ἐπὶ τῇ ὁμιλίᾳ τὴν ὁποίαν θ' ἀκούσητε ἐκ τῶν χειλέων μου, οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον θὰ ζημιωθῆ ἀπέναντι ὑμῶν ἡ ὑπόληψίς μου, οἷον δήποτε καὶ ἂν ἔσεται ἡ ἀπόφασίς σας;

ΓΑΛΑΣΣΙΑ ΛΟΥΤΡΑ Α. ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ

— Περὶ τίνος πρόκειται λοιπόν; ἠρώτησεν ἡ Ἄγγελα μετὰ τόνου φωνῆς ἐν ᾧ ἐξεδηλοῦτο ὁ φόβος καὶ ἡ περιέργεια· εἰζεύρετε ὅτι αὐτὰ τὰ προσόμια δὲν εἶναι καθόλου καθησυχαστικά; μὲ κάμνετε ν' ἀνησυχῶ.

Ἡ φοβερὰ στιγμή ἐπλησίαζεν· συνήγαγον ὅλον τὸ θάρρος ἐν ἑμοὶ καὶ τῇ εἶπον, παραιτῶν πλέον ὡς ἀνάρμοστον τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν,

— Ἄγγελα, ὅτε πρὸ τινῶν μηνῶν οἱ ὀφθαλμοὶ μου ἔπεσον τυχαίως ἐπὶ σοῦ καὶ παρετήρησα ἐπισταμένως τῆς εὐγενοῦς μορφῆς σου τοὺς χαρακτῆρας, ἡσθάνθην, τ' ὁμολογῶ, παράδοξον ἐν τῇ καρδίᾳ κλονισμὸν, ἀόριστόν τινα ἐντύπωσιν, ἣτις ἐπετείνετο καὶ ηὔξανε ἀκολούθως, ὁσάκις ἀπὸ τὰ χεῖλη τῶν οἰκείων σου καὶ γνωρίμων ἤκουον ἐκάστοτε μετ' ἐπαίνων ἀναφερόμενον τὸ ὄνομά σου, ὡς ἀγαθῆς καὶ σώφρονος κόρης. Μικρὸν κατὰ μικρὸν ἡ ἀόριστος αὕτη ἐντύπωσις μετεβλήθη εἰς αἴσθημα συμπαθείας ἀνεξηγήτου, ἠρξάμην νὰ σκέπτομαι συχνότερον περὶ σοῦ, καὶ πᾶν ὅ,τι σὲ ἀφώρα ἤρξατο νὰ μὲ ἐνδιαφέρῃ, μικρὸν κατὰ μικρὸν ἡ παρουσία σου, ἣτις κατ' ἀρχὰς μοὶ ἦτο μόνον εὐχάριστος, μοὶ ἐγένετο ἀναγκαῖα· ἐπεθύμουν ν' ἀκούω πάντοτε προφερόμενον τ' ὄνομά σου, καὶ ὅτε τὸ σκότος τῆς νυκτὸς μοὶ ἀφήρει τὴν θέαν σου, κατεκλινόμην μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ σ' ἐπανίδω τάχιστα ἐν ὀνείροις. Ἡ συμπαθείά μου αὕτη ἐκορυφώθη ὁπότε μίαν ἡμέραν τυχαίως καὶ παρ' ἐλπίδα ἔμαθον ὅτι τὸ αἴσθημά μου τοῦτο δὲν σοὶ ἀπήρυσκεν· ἡ καρδία μου ἐνεπλήσθη ἀφάτου ἀγαλλιάσεως, ἐπίστευσα ἑμαυτὸν εὐδαίμονα καὶ ἐνόμισα ἐν πεποιθήσει ὅτι τὸ αἴσθημά μου ἦτο ἔρωσ.

ὑπὸ τὸ κράτος τῆς πεποιθήσεως ταύτης ἀφέθην ἀκράτητος εἰς τῆς πλάνης τὸν ῥοῦν· ἐμεθύσθην ἀπὸ τὰ ὄνειρα, ἅτινα παρομαρτοῦσι κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ πάθους, καὶ ἔφρασα εἰς σημεῖον ἱκανῶς προκεχωρημένον, ὅπου καὶ τὰ ἔτη μου, ἅτινα εἰ καὶ ὀλίγα εἶναι ὅμως μεστὰ πείρας, καὶ ἡ φρόνησίς μου, καὶ ἡ θέσις μου δὲν μοὶ ἐπέτρεπον νὰ φθάσω. Τότε ἀκουσίως μου παρεξετράπην ἴσως εἰς ἐκδηλώσεις ἀσυνέτους, αἵτινες ἂν καὶ μὴ σαφεῖς καὶ ὀρισμέναι, ἱκανῶς ὅμως ἐξέφραζον τὰς προθέσεις μου, καὶ πρὸς

στιγμὴν ἐθεώρησα ὑπάτην εὐτυχίαν τῆς ζωῆς μου τὴν σιωπηλὴν συγκατάθεσίν σου.

Εὐτυχῶς ὅμως ἡ πλάνη ὑπῆρξε παροδική· βαθμηδὸν κατέπεσαν ὁ παροξυσμὸς καὶ ἡ ὕψους μοι ἔδωκε καιρὸν νὰ σκεφθῶ. Λέξεις τινὲς τῶν οἰκείων μου ἐφείλκυσαν τὴν προτοχὴν μου, δὲν ἐχρειάσθη δὲ πολὺ ὅπως πεισθῶ ὅτι τὸ αἴσθημα, ὅπερ ἐγὼ ἐνόμιζον κρύφιον, οὐδένα τῶν κατοικούντων τὴν συνοικίαν ταύτην διελάνθανεν. Ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ ὀφθαλμοὶ, οἵτινες ἔπιπτον ἐπάνω μου μετὰ περιεργείας, ζητοῦντες νὰ μαντεύσωσι τὴν θερμοκρασίαν τοῦ πάθους μου, μ' ἔκαμνον νὰ ἐρυθριῶ ὡς παιδίον, διότι ἂν καὶ ἦμαι φιλόδοξος, οὐδέποτε ὅμως ἐπεθύμησα νὰ γείνω μυθιστορηματὸς ἤρωσ. Ἡ φιλοτιμία μου ἐξηγέρθη, καὶ ὅταν ἡ φιλοτιμία ἐξεγείρεται ἐν τῷ ἔρωτι, ἡ φρόνησις δὲν εἶνε μακράν. Ἐδέησε νὰ θέσω τέρμα εἰς τὴν παραφορὰν καὶ νὰ ἐπικαλεσθῶ τὴν φρόνησιν. Καὶ ἡ φρόνησις ἦλθε ψυχρὰ καὶ περισκεμμένη· μοι ἀφείλε τὸν φακὸν ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ μοι ἔδειξε γυμνὰ τὰ πράγματα, καὶ ἀφοῦ μὲ ἔκαμε νὰ ἐκτιμῶ ἀσφαλῶς τὴν θέσιν, μὲ ἠνάγκασε νὰ ἔλθω ἐδῶ, ἐνώπιόν σου καὶ νὰ σοὶ εἶπω...

— Νὰ μοι εἶπῃτε τί; ἠρώτησε μετ' ἐνδιαφέροντος ἡ νεᾶνις, ἥτις ἤκουσε τὴν μακράν ταύτην διήγησιν ἐν ἀγωνίᾳ, ἣν μάτην ἐπειρᾶτο νὰ κρύψῃ.

— Νὰ σοὶ εἶπω, ἐξηκολούθησα μὲ ταπεινοτέραν φωνὴν ὅτι ὅτε ἐνόμισα καὶ ἐπίστευσα ὅτι σὲ ἠγάπων, ἠπατώμην, διότι ἡ πρακτικὴ σκέψις μοι ἀπέδειξεν ὅτι παρῆλθε πλέον τὸ στάδιόν μου ὡς πρὸς τὸ κεφάλαιον τοῦτο, καὶ ὅτι ἂν ἡ ἀπερίσκεπτος διαγωγή μου κατῴρωσε νὰ σοὶ ἐλκύσῃ τὸ ἐνδιαφέρον, σὲ παρακαλῶ νὰ τὴν λησμονήσῃς καὶ νὰ μοι χρηγήσῃς τὴν συγγνώμην, ἣν εἰλικρινῶς μεταμελόμενος σοὶ ζητῶ.

Ἡ γλῶσσα αὕτη, ἀνάρμοστος εἰς πᾶσαν ἄλλην περίστασιν διὰ ταπεινὴν τοῦ λαοῦ κόρην, ἦτο ἡ μόνη κατάλληλος προκειμένου περὶ τοιαύτης ὑποθέσεως, διότι διὰ τῶν ἀλληλεπιδέτων τούτων ἐλιγμῶν καὶ τῶν πλατυσμῶν, συνέτεινε κἄπως ὅπως κολάσῃ τὸ ἀπότομον τοῦ σημαυνομένου.

Ἄλλως τε ἡ Ἄγγελα, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ὡς γυνὴ εἶχε πληρέστα-

τα ἐννοήσει τὴν θέσιν, ἦτο ὡς ἡδυνήθην νὰ ἴδω ἀρκούντως ἀνεπτυγμένη, καὶ ὠμίλει τὴν ἐντελεστέραν ἰταλικὴν γλῶσσαν.

— Αὐτὸ, ἠθέλετε νὰ μοι εἴπητε ; με ἠρώτησεν ἐπὶ τέλους, ἀφοῦ ἔμεινεν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς σύννοος καὶ σιωπηλῆ.

— Αὐτὸ ἀπήντησα κύπτων καὶ ταπεινῶν τὸ βλέμμα.

— Περίεργον ! προσέθηκε μετ' ὀλίγον μετὰ φωνῆς, ἐν ἣ διεφαίνετο ἰκανὴ πικρία, ὅλοι τοῦ κόσμου οἱ ἐρασταὶ ζητοῦσι τὴν πρώτην συνέντευξιν ἀπὸ τὴν ἀγαπωμένην γυναῖκα, ὅπως τῇ εἴπωσιν, ἔστω καὶ ψευδῶς, ἔστω καὶ ἐπιβούλως, ὅτι τὴν ἀγαπῶσιν, ὅτι τὴν λατρεύουσιν, ὅτι ἀποθνήσκουσι δι' αὐτὴν καὶ τὰ τοιαῦτα. Εἰς ἐμὲ ἀπεναντίας εἶμαρτο ν' ἀκούσω ἀπὸ αὐτὰ τὰ χεῖλη τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις μέχρι τινὸς ἐπίστευσα ὅτι με ἡγάπα ὅτι ὁ ἔρωσ τοῦ ἦτο πλάνη καὶ τὰ αἰσθηματὰ τοῦ ἀπατηλά.

Τὸ κτύπημα ἦτο φοβερὸν, ἀλλὰ δὲν με κατέβαλε διότι ἤμην προητομασμένος. Ὁχυρώθη ὀπισθεν τῆς ἐπιπλάστου ἀπαθείας μου καὶ ἀπήντησα.

— Διότι ὅλοι τοῦ κόσμου οἱ ἐρασταὶ δὲν σκέπτονται ὡς ἐγὼ, διότι δὲν ἔχουν τὴν πείραν, ἦν ἐγὼ καυχῶμαι ὅτι ἔχω ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, διότι τέλος ὅλοι τοῦ κόσμου οἱ ἐρασταὶ εἶναι ἐγωῖσται, ἐνῶ ἐγὼ, κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην ἴσως μόνον, δὲν εἶμαι τοιοῦτος.

— ὦ ! προσέξατε, εἶπε μετὰ εἰρωνικοῦ μειδιάματος ἡ Ἄγγελαι, ἡ διαγωγή σας δὲν ὑποστηρίζει εὐγλώττως τὴν ἀξιώσιν σας ταύτην.

— Ὅθι τὸ ἀποδείξῃ ἴσως κατόπιν, διότι ἔχω καὶ ἄλλα τινὰ νὰ προσθέσω.

— Ὅμιλήσατε λοιπὸν, σὰς ἀκούω.

— Ἐχω νὰ σοὶ εἴπω ἐπανάλαβον, ὅτι ἐνῶ ἡ εὐθύτης μου μοὶ ἐπιβάλλει νὰ σοὶ εἴπω ὅτι τὸ αἶσθημά μου ἦτο παροδικὴ μόνον πλάνη, μοὶ ἐπιβάλλει ἀφ' ἑτέρου νὰ σοὶ εἴπω ὅτι δὲν ἔπαυσα αἰσθανόμενος ὑπὲρ σοῦ ἄμετρον ἐνδιαφέρον, καὶ ὅτι ἂν δὲν δύναμαι νὰ ἦμαι συνδεδεμένος μετὰ σοῦ διὰ αἰσθηματικῶν δεσμῶν, ἐπιθυμῶ νὰ σοὶ ἦμαι φίλος, προστάτης . . .

— ὦ ! προσέξατε καὶ πάλιν, με διέκοψεν ἡ νεανὺς μετὰ τοῦ

αὐτοῦ χλευαστικοῦ τρόπου. Σεῖς ὁ ἴδιος μοι εἶπτετε ὅτι τὸ ἀπλοῦν τῆς συμπαθείας αἴσθημα σᾶς παρέσυρε πολὺ μακρὰν. Δὲν ἐπεθύμουν νὰ σᾶς παραφέρῃ καὶ δεύτερον τὸ ἐνδιαφέρον.

Οἱ ὀξεῖς οὗτοι νυγμοὶ, ἐκδίκησις ὄντες πληγείσης γυναικειᾶς φιλαρσεκειᾶς, εἰσῆρχοντο βαθέως ἐντὸς τῆς καρδίας μου, καὶ πρὸς στιγμὴν μ' ἔκαμον νὰ διστάσω περὶ τοῦ θάρρους μου. Ἄλλ' ἐδέησε νὰ συγκρατηθῶ καὶ πῶ τὸ ποτήριον μέχρι τρυγός.

— Ὡ Ἄγγελα, ἀνέκραξα μετὰ φωνῆς πλήρους ὀδύνης, εἶναι ἄδικος ὁ χλευασμὸς σου! Σοὶ ἐπαναλαμβάνω ὡς τίμιος ἄνθρωπος ὅτι ἡ διαγωγή μου αὕτη, ὅσον παράδοξος καὶ ἀλλόκοτος καὶ ἂν φαίνεται, κυρίαν καὶ μόνην αἰτίαν ἔχει τὸ ἄμετρον ἐνδιαφέρον ὑπερ αἰσθάνομαι ὑπὲρ σοῦ.

Ἡ ἀγκυλὴ καρδία τῆς νεάνιδος συνεκινήθη ἐκ τῶν λόγων τούτων· ἔρριψε τὸ βλέμμα της μετὰ συμπαθείας ἐπ' ἐμοῦ καὶ ἔμεινε σιωπηλὴ καὶ προσεκτικὴ.

— Πείσθητι, ἐξηκολούθησα ἀναλαμβάνων θάρρος, ὅτι πρὶν ἢ ἔλθω ἐνώπιόν σου καὶ σοὶ εἶπω ὅσα σοὶ εἶπα καὶ ὅσα μέλλω νὰ σοὶ εἶπω, ἀνελογίσθην τὴν θέσιν μου καὶ πρὸς στιγμὴν ἐδειλίασα· τὸ καθῆκον ὅμως ἀνέμνησέ μοι ὅτι δὲν ἐπρόκειτο μόνον περὶ τῆς ἰδικῆς μου ἡσυχίας, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς ἰδικῆς σου, καὶ μοὶ ἐπέταξε νὰ ἔλθω νὰ σοὶ εἶπω μὲ τὴν ἀπέριττον τῆς εἰλικρινείας γλῶσσαν γυμνὴν καὶ καθαρὰν τὴν ἀλήθειαν. Ὁμίλουν πρὸ ὀλίγου περὶ τῆς πείρας μου καυχητικῶς· δὲν εἶνε ματαίᾳ ἡ καύχησίς μου· ἀπέκτησα τὴν πείραν, ἀφοῦ ἔπαθον πολλὰ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Ἴδου ὁποίας σκέψεις μοὶ ἐνέπνευσεν ἡ πείρά μου, ἅμα εὐρέθην ἀντιμέτωπος πρὸς τὴν ἀλήθειαν. Ἔβηκα ἐπὶ τῆς τραπέζης τὸ ζήτημα καὶ εἶπον: ποῦ ἄρᾳ γε θὰ λήξῃ τὸ αἴσθημα τοῦτο, εἰς τὸ ὁποῖον ἀφίεται ἡ καρδία μου ἀσυνέτως; Δύναται ἄρᾳ γε νὰ ἐπέλθῃ εὐάρεστός τις λύσις; Ἐσκέφθην καὶ εἶδον ὅτι τοιοῦτό τι δὲν ἦτο δυνατὸν ἢ κοινωνικὴ θέσις ἀμφοτέρων ἡμῶν δὲν τὸ ἐπέτρεπεν. Μὲ ὅσα καὶ ἂν λέγουν οἱ ποιηταί, τὰ σπῆλαια καὶ τὰ παρθένια δάση δὲν δύνανται νὰ φιλοξενήσωσι πλέον εἰμὴ ἐκείνους ὅσοι ἐπιθυμοῦν ν' ἀρπάσωσι δωρεὰν βρυματισμοὺς ἢ περιπνευμονίαν. Ὅλα τὰ ἐρωτικὰ ζεύγη τοῦ κόσμου, ὅσον σφιγκτὰ καὶ ἂν ἐνωθῶσιν, ἀνάγκη ἀνυ-

πέρθετος νὰ πληρώσωσιν ὅλα τὰ χρέη, ἀπὸ τοῦ ἐνοικίου τῆς οἰκίας, μέχρι τῆς σημειώσεως τῆς πλουστρίας. Καὶ ἂν τις, παραβλέπων τὰς πεζῆς ταύτας σκέψεις, καὶ τετυφλωμένος ἐκ τοῦ πάθους, θελήσῃ ν' ἀφεθῆ εἰς τὴν δρμὴν του, πικρῶς θέλει κατόπιν μετανοήσῃ. Μικρὸν κατὰ μικρὸν ἢ φλόξ τοῦ αἰσθήματος θέλει σβεσθῆ, τὸ θάρρος του θέλει καταβληθῆ, παλαῖον καθ' ἐκάστην κατὰ τῶν μυρίων ἀναγκῶν τῆς ζωῆς· αἱ συχναὶ ἀπογοητεύσεις θὰ τῷ ἐνσταλάξωσι τὸ δηλητήριο εἰς τὴν ψυχὴν. Ὁ κόρος θὰ ἐπέλθῃ ταχέως, καὶ ἡ μεταμέλεια, σάραξ καταπρώγων τὴν ψυχὴν, θὰ εὔρῃ τὸν τρόπον νὰ εἰσδύσῃ ἐντὸς αὐτῆς ἀφεύκτως. Καὶ τότε τὸ πνεῦμα αἰτιώμενον τὴν καρδίαν, θ' ἀρχίσῃ νὰ μέμφηται αὐτὴν ἐπὶ τῇ τυφλώσει τῆς· καὶ τότε ἡ καρδιά δὲν θὰ ἔχῃ πλέον τὴν δύναμιν νὰ ὑπερασπίσῃ τὸ πάθος τῆς, ἐσβεσμένο καὶ τεθαμμένο ὑπὸ τὸν ὄγκον τῆς δυστυχίας καὶ τότε καθεὶς θ' ἀρχίσῃ ν' ἀναπολῆ καὶ νὰ ἐπιθυμῇ τὸν εὐτυχῆ καιρὸν τῆς ἐλευθερίας. Ὁ ἔρωσ δὲν ἀρέσκεται· εἰς τρικυμίαν, ἀρέσκεται εἰς τὴν γαλήνην· μετὰ τὰ πρῶτα νέφη τοῦ χειμῶνος ἵπταιται ὡς ἡ χελιδὼν πρὸς κλίματα γλυκύτερα. Τὴν ζέσιν τοῦ πάθους θὰ διαδεχθῆ χλιερὰ ἀδιαφορία, καὶ ἔπειτα ἡ διχόνοια καὶ μετὰ ταῦτα τὸ μῖσος. Καὶ ἰδοὺ τίνι τρόπῳ τὰ ἐννέα δέκατα τοῦλάχιστον τῶν ἐξ ἔρωτος γάμων, μὴ στηριζόμενα ἐπὶ τῶν ἐδραίων βάσεων, ἅς αἱ κοινωνικαὶ ἀνάγκαι ἀπαιτοῦσι, καταλήγουσιν εἰς οἰκτρὸν καὶ ἐλεεινὸν ἀποτέλεσμα.

Κατόπιν τῶν σκέψεών μου τούτων, ἡ συνειδήσις μοὶ ἐπέβαλλεν ἐπιτακτικῶς τὴν ὑποχρέωσιν νὰ θραύσω πάντα δεσμὸν, νὰ σταματήσω τὴν πορείαν τοῦ ἀδικαιολογήτου τούτου αἰσθήματος, καὶ νὰ ἔλθω ν' ἀνοίξω τοὺς ὀφθαλμοὺς, ὀμιλῶν μὲ τὴν τραχεῖαν μὲν, ἀλλ' εἰλικρινῆ τῆς ἀληθείας γλῶσσαν, ἔστω καὶ ἂν ἐπρόκειτο ν' ἀπαρέσω, ἔστω καὶ ἂν ἐπρόκειτο νὰ χλευασθῶ. Αὐτὸ μοὶ εἶπεν ἡ συνειδήσις μου καὶ αὐτὸ ἔπραξα.

Ἡ Ἄγγελα ἠκροάσθη προσεκτικῆ τοὺς λόγους μου, οἵτινες, παρελθούσης τῆς πρώτης ἀποτόμου ἐντυπώσεως, ἤρχισαν νὰ τῇ ἐμποιώσιν αἰσθησίαν τινα. Ὅσον προῦχώρει ἡ ὀμιλία μου, τόσον καθίστατο σκεπτικῆ, καὶ ὅτε ἐτελείωσεν ἡ περίοδος μοὶ ἀπήνησεν

— Ἐχετε δίκαιον, εἶναι πολὺ ὀρθαὶ αἱ σκέψεις σας· δὲν μένει ἄλλο παρὰ νὰ σᾶς εὐχαριστήσω διὰ τὴν εἰλικρινειάν σας.

— Ἀκόμη, Ἄγγελα, ἐπανέλαβον, περιμείνατε ἀκόμη· μένει τὸ σπουδαιότερον νὰ σοὶ εἶπω.

— Θεέ μου! εἶπεν ἡ κόρη συνάπτουσα τὰς χεῖρας· ἀλλ' ὁμιλήσατε λοιπὸν, σᾶς ἰκετεύω· πρὸ τόσης ὥρας μοὶ ἀναγγέλλετε αὐτὸ, καὶ ἀκόμη δὲν μοὶ τὸ εἶπετε! Τόσον φοβερὸν λοιπὸν εἶνε ἀφοῦ φοβείσθε νὰ τὸ ἐκστομίσητε;

— Ὅσα ἐσκέφθην μέχρι τοῦ σημείου τούτου, ἐξηκολούθησα μὴ δοῦς προσοχὴν εἰς τὴν ἐρώτησίν της, ἀφεώρων ἀμφοτέρους ἡμᾶς, ὅ,τι ἐσκέφθην κατόπιν ἀφεώρα σὲ μόνην. Ἄφου τὸ αἶσθημα, ὅ· περ ἤρξατο νὰ μᾶς συνδέη, δὲν ἦτο ἄγνωστον εἰς τοὺς περὶ ἡμᾶς, ὅσον βιαίως καὶ ἂν ἐξεριζούτο, ἡ μνήμη αὐτοῦ ἤθελεν μένει πρόχειρον ὄπλον εἰς τὴν κακολογίαν, ὄπλον ὑπερ ἡμέραν τινα ἤθελε σὲ ζημιώσει. Τὴν ἀκούσιον ταύτην βλάβην ἐσκέφθην ὅτι εἶχα καθῆκον νὰ ἐπανορθώσω. Τότε ἀνεμνήσθην ὅτι ἐν τῇ συνοικίᾳ ταύτῃ κατῴκει νέος τις τίμιος, καὶ ἐργατικὸς, εὐπορος ἄρκε τὰ καὶ ἄρκετὰ ἀγαπῶν σε, ὥστε νὰ δύναται νὰ σὲ καταστήσῃ μίαν ἡμέραν ἀληθῶς εὐτυχῆ· ἐὰν στερεῖται περιττῶν τινῶν δώρων ὅπως ἦνε ἐντελής ἐραστής, κατέχει ὅμως ὅλα τ' ἀναγκαῖα στοιχεῖα τοῦ καλοῦ συζύγου. Αὐτὸς εἶνε, καὶ πρέπει νὰ ἦνε ὁ μέλων σύζυγος τῆς Ἀγγέλας.

— Περὶ τίνος ὁμιλεῖτε; μὲ διέκοψεν ἡ Ἄγγελα μετ' ἀνησυχίας.

— Περὶ ἀνθρώπου τὸν ὁποῖον καλῶς γινώσκεις καὶ τὸν ὁποῖον ἐμάντευσες ἀπὸ τῶν πρώτων μου λόγων, περὶ τοῦ γείτονός σου Λορέντζου. Δὲν πιστεύω εἰς τὸ πεπρωμένον ὡς ἰσλαμίτης, ἐν τούτοις τὸ πεπρωμένον ἐνίοτε ὑπάρχει, διότι τί ἄλλο εἶνε τοῦτο εἰμὴ ἡ ἄφρευκτος συνέπεια διαφόρων ἀλληλενδέτων αἰτιῶν; Καὶ πεπρωμένον εἶνε νὰ σοὶ ἦνε σύζυγος ὁ Λορέντζος, διότι ἐγεννήθη εἰς τὴν αὐτὴν πόλιν, εἰς τὴν αὐτὴν συνοικίαν, εἰς τὸν αὐτὸν δρόμον μὲ σὲ, διότι γνωρίζει σὲ καὶ τὴν οἰκογένειάν σου, διότι σὲ ἀγαπᾷ καὶ σὲ ἠγάπα πρὶν εἶ ἐγὼ σὲ γνωρίσω, καὶ θὰ ἐξακολουθῇ νὰ σὲ ἀγαπᾷ, διότι ἐπ' αὐτοῦ θὰ πέσωσιν οἱ ὀφθαλμοί σου,

ἄμα ἐγὼ θάττον ἢ βράδιον θὰ ἀποχωρήσω τῆς σκηνῆς. Ἦτο ἀνάγκη ὅπως ἐνεργήσω καὶ κατορθώσω νὰ σοὶ ἀνοίξω τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ σὲ θέσω εἰς τὴν εὐθεϊαν τρίβον· προετίμησα τὸν συντομώτερον δρόμον, καὶ ἔλαβα τὸ θάρρος νὰ ἔλθω ἐνώπιόν σου καὶ νὰ σοὶ εἶπω: Ἄγγελα, πρόκειται περὶ τοῦ μέλλοντός σου, μὴ ἀφήσης, πλέον νὰ πλανηθῆς ἀπὸ ὄνειρα. Σκέφθητι ἐγκαίρως, καὶ ἐξασφάλισον τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ μέλλοντος βίου σου, συζευγνυμένη μετὰ τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις καὶ θέλει καὶ δύναται νὰ σὲ καταστήσῃ εὐτυχῆ.

— Κύριε, μοὶ ἀπήντησεν ἡ νεᾶνις μετὰ βραχεῖαν σιγὴν, ὅσα μοὶ εἶπατε πρὸ ὀλίγου ἦσαν ὀρθὰ, σὰς τὸ εἶπον· ὅσα μοὶ λέγετε τώρα δὲν εἰξεύρω πῶς νὰ τὰ χαρακτηρίσω καὶ ἐπομένως ἀπέχω νὰ ἐκφέρω γνώμην.

— Χαρακτήρισέ τα ὡς λόγους εἰλικρινοῦς καὶ ἀφωσιωμένου φίλου, ἄμετρον ἐνδιαφέρον αἰσθανομένου ὑπὲρ τῆς εὐτυχίας σου, εἶπον ἐγώ.

— Ἀλλὰ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦτο, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σὰς παρητηρήσω, σὰς ὠθεῖ πολὺ μακρὰν. Ὅτι ἀφεώρα σὰς καὶ ἐμὲ ὁμοῦ, ἔστω· ἀλλ' εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ ἐμὲ μόνην, ὡς ἐλέγετε πρὸ ὀλίγου, ἐπιθυμῶ νὰ ἔχω ἐλευθερίαν ἐνεργείας.

— Κανεῖς δὲν σοὶ ἀρνείται τὸ δικαίωμα τοῦτο, Ἄγγελα, καὶ ἐγὼ ἔλαττον παντὸς ἄλλου ἤθελον σοὶ τὸ ἀρνηθῆ. Εἶναι μόνον συμβουλαὶ φίλου, καὶ τι πλέον, συμβουλαὶ φιλοστόργου ἀδελφοῦ, προσέθηκα προσβλέπων τὴν νεάνιδα μετὰ συμπαθείας, ἐὰν μοὶ ἐπιτρέπῃς αὐτὸν τὸν τίτλον.

Ἡ νεᾶνις ἐμειδίχισε καὶ δὲν ἀπεκρίθη· ἐφάνη σκεπτομένη πρὸς στιγμήν, ἔπειτα μοὶ εἶπεν.

— ὦ, εἶνε ἀδύνατον αὐτὸ τὸ ὁποῖον ζητεῖτε! ἐρωτήσατε πρῶτον ἐμέ; ἐλάβετε τὴν συγκατάθεσίν μου;

— Εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ τὴν ἔχω· ἔχω τὴν ἐλπίδα, τὴν βεβαιότητα ὅτι θὰ σὲ πείσω, διότι πρέπει νὰ σὲ πείσω.

— ὦ! εἶπε μετὰ πείσματος ἡ Ἄγγελα, εἰλικρινῶς σὰς λέγω ὅτι ἀγνωῶ ἂν ὁμιλήτε σοβαρῶς ἢ ἂν ἀστείευσθε. Γνωρίζετε ὅτι τὸν προστατευόμενόν σας δὲν τὸν ἀγαπῶ.

— Δὲν μὲ ἐνδιαφέρει τοῦτο ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἀπήντησα ἀταράχως· ἂν δὲν τὸν ἀγαπᾷς τώρα, θὰ τὸν ἀγαπήσῃς μίαν ἡμέραν.

— Τί λέγετε; Ἠρώτησεν ἡ νέα μετ' ἀπορίας· μέχρι τοῦδε ἦσθε μόνον στρυφνός, τώρα ἀρχίζετε νὰ γίνεσθε ἀκατάληπτος.

— Εἶνε ἀνάγκη μόνον ὀλίγης προθυμίας, ὀλίγης καλῆς θελήσεως ἐκ μέρους σου καὶ θὰ μὲ ἐννοήσῃς. Οἱ λόγοι μου εἶναι εὐνόητοι, τὸ σχέδιόν μου εὐκρινές· ἐγὼ στηρίζομαι ἐπὶ τοῦ ὀρθοῦ λόγου, ἐπὶ τῆς φρονήσεως, σὺ ἀφίνεσαι νὰ πλανᾷσαι ἔτι ἀπὸ ἀπατηλὰ ὄνειροπολήματα. Ἄλλὰ νομίζεις ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶνε αἰωνίως ὄνειροπόλος; ἀπατάσαι. Τὰ ὄνειρα φεύγουν μίαν ἡμέραν, καὶ εὐτυχῆς ἐκεῖνος ὅστις ἀνευρίσκει ἐγκαίρως τὴν φρόνησιν καὶ τὴν δύναμιν ὅπως ἀποταχθῇ τοῖς ὄνειροις καὶ τοῖς πειρασμοῖς αὐτῶν. Ἐγὼ ζωντανὸν παράδειγμα τὸν ἑαυτὸν μου. Κατὰ τὴν ἔφηθον ἡλικίαν μου ἠγάπησα μετὰ περιπαθείας γυναῖκα τινά, ἀφωσιώθην πρὸς αὐτὴν ψυχῇ καὶ σώματι, κατέστησα αὐτὴν κυρίαν τῶν λογισμῶν μου, κέντρον τῆς ὑπάρξεώς μου, στοιχεῖον ἀναφαίρετον τῆς ζωῆς μου. Ἐθυσίασα χάριν αὐτῆς τὰ πάντα, τὴν ἡσυχίαν τῶν νυκτῶν μου κατ' ἀρχάς, τὸ μέλλον μου κατόπιν, καὶ ὕστατον πάντων ἔθυσσα πρὸ τοῦ βωμοῦ τοῦ εἰδώλου μου καὶ αὐτὸ τὸ ἔμφυτον αἰσθημα τῆς φιλαυτίας, ὅπερ ἡ προνοητικὴ καὶ εὐεργέτις φύσις τοποθετεῖ εἰς τὰ ἔγκυα ἐκάστου, καὶ ὅπερ χρησιμεύει κατὰ τὰς κρίσεις τοῦ βίου στιγμὰς ὡς ὕστατον ὄπλον ἀμύνης. Νὰ εἶπω πόσα ὄνειρα ἔπλασα, ν' ἀριθμῆσω τὰ σχέδια, ἅτινα πᾶσαν στιγμὴν ἐποίουν περὶ τοῦ μέλλοντός μου, εἶναι ἔργον τῶν δυνάμεών μου ἀνώτερον· ταῦτὸν ὡς ἂν προσεπάθουν νὰ μετρήσω τὰ κύματα τοῦ ὠκεανοῦ. Ἡ ἀπάτη μου παρετείνετο ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν, καὶ ἐπὶ τινὰ καιρὸν ἔζων ζῶν παραδείσου, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου ὅμως ἠύρισκοντο καὶ τὰ φρικτότερα βασανιστήρια τῆς κολάσεως. Μίαν ἡμέραν ἔμαθον αἰφνιδίως ὅτι ἡ γυνή, τὴν ὁποίαν τόσον βαθέως ἠγάπων, καὶ ἥτις εἶχα διδόμενα νὰ πιστεύσω ὅτι μὲ ἠγάπα ἐπίσης, ἐπρόκειτο νὰ γείνη σύζυγος ἄλλου. Ἐμμεῖνα ἐμβρόντητος· ὁ κεραυνὸς ἐνέσκηπτε, ἐν πλήρει αἰθρίᾳ. Τρέχων κατόπιν τοῦ ἀντικατοπτρισμοῦ, εἶχον λησμονήσει τὸν ἀληθῆ καὶ πρακτικὸν βίον, καὶ πλάττων ὄνειρα

ἀκαταπαύστως, εἶχα παραμελήσει νὰ ἐργασθῶ ὑπὲρ τοῦ μέλλον-
 τός μου, ὑπὲρ τοῦ ὁποίου ἐγὼ καὶ μόνος ὄφειλον νὰ φροντίσω.
 Τετυφλωμένοις ὑπὸ τοῦ πάθους, δὲν εἶχον ποσῶς ἀναλογισθῆ ὅτι
 μὰς ἐχώριζε τὸ ἀνόμοιον τῆς κοινωνικῆς καταστάσεως, διότι ἐ-
 κείνη ἦτο εὐπορος καὶ ἐγὼ πτωχός, καὶ ὅτι τοῦτο ἦτο χάσμα
 μέγα καὶ ἀνυπέρβατον. Ἐμείνα ἐνεός· δὲν εἴξευρα τί νὰ πράξω
 καὶ ποῦ νὰ καταφύγω. Κατ' ἀρχὰς ἀφέθην ἀκράτητος εἰς τὴν
 ὀργὴν καὶ ἐξεμάνην. Ἦρχισα νὰ φρυάττω· ἐβόησα ἐπὶ τῇ συμφο-
 ρᾷ καὶ ἐπεκαλέσθην ὄλους τοὺς κεραινοὺς τῆς τιμωροῦ Νεμεσέως
 ὅπως πλήξω τὴν προδοσίαν. Προτεπάθησα νὰ ἐφεύρω τὴν τρομε-
 ρωτέραν τῶν ἐκδικήσεων, καὶ ἀνεκάλεσα εἰς τὴν μνήμην μου ὅλας
 τὰς παραφορὰς τοῦ Ὀτέλλου, ὅλας τὰς μυστηριώδεις φράσεις
 τοῦ Ἀμλέτου. Ἐσκόπων νὰ ἐμποδίσω πάσαις δυνάμεσιν, ἔστω
 καὶ μὲ τὰς ἰδίας μου χεῖρας τὸ μελετώμενον συνοικέτιον, νὰ δια-
 πράξω ἀρπαγὰς, φόνους, ληστείας καὶ Κύριος οἶδε πόσα ἄλλα ἐγ-
 κλήματα, τὸ ἐλαφρότερον τῶν ὁποίων ἤθελε τιμωρεῖσθαι μὲ ἰσό-
 βια δεσμά. Ἄλλ' ἅμα ἤλθα ἐπὶ τὴν πράξιν, ἐδειλίασα· τὸ πρῶτον
 μειδίαμα οἴκτου, ὅπερ ἀνέβη ἐπὶ τὰ χεῖλη φίλου μου τινος,
 ἅμα εἰς αὐτὸν ἀνεκοίνωσα ἐν ἐχεμυθείᾳ τὰ τρομακτικὰ σχέδιά
 μου, μὲ ἀπεθάρρυνεν, ἀναμιμνήσκόν μοι ὅτι πολλὰ πέλει μετα-
 ξὺ κύλικος καὶ χειλέων. Ἡ θρασύτης μου κατέπεσεν καὶ τότε μὲ
 κατέλαθεν ἀπόγνωσις· χαυνότης ἀνεξήγητος διεδέξατο τὸν πυρε-
 τώδη ὀργασμὸν μου. Ἦρχισα νὰ θρηνῶ πικρῶς ἐπὶ τῇ ἀδυναμίᾳ
 μου, ἀλλὰ τῆς παραφορᾶς παρελθούσης, ἤρχισα καὶ νὰ σκέπτω-
 μαι. Ἠθέλησα νὰ πληροφορηθῶ τὸ κατὰ τὸ συνοικέσιον· ἡ φήμη
 ἦτο ἀληθὴς καὶ τὰ πάντα ἔμελλον νὰ ὦσι τελειωμένα, ἂν δὲν
 ὑπῆρχε πρόσκομμα ἢ ἐπιμονὴ τῆς νεάνιδος, ἀρνούμενης νὰ υποκύ-
 ψῃ εἰς τὴν ἐπιτακτικὴν θέλησιν τῆς οἰκογενείας τῆς. Τοῦτο μὲ
 ἀνεκούφισεν ὀλίγον, ἀλλὰ καὶ μὲ ἔκαμε νὰ σκεφθῶ ἐπὶ πλέον. Ἡ
 ἐγωῖστικὴ ἡδονὴ τὴν ὁποίαν ἠσθάνθην τότε, δὲν ἦτο ἀμιγῆς καὶ
 αἰσθηματὸς τινος δυσαρέστου, ὁμοιάζοντος πρὸς ἔλεγχον. Ἐθῆκα
 τὸ ζήτημα ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ ἠθέλησα νὰ σκεφθῶ ὅσον τὸ δυ-
 νατὸν ψυχρότερον καὶ ἀμεροληπτότερον. Καὶ εἶδα τότε καθαρῶς
 ὅτι ἐγὼ δὲν ἠδυνάμην ποτὲ νὰ ἔλθω εἰς πρακτικόν τι ἀποτελέ-

σμα, ἐκτὸς ἂν εἶχα τὸν ἀνόητον ἐγωϊσμὸν νὰ θυσιασθῶσιν οἱ διέποντες τὴν κοινωνίαν θεσμοὶ χάριν τοῦ πάθους μου. Ἄλλὰ καὶ τοῦτο ἀκόμη ἂν ἦτο δυνατόν, ἡ θέσις μου, ἄνευ περιουσίας, ἄνευ μέλλοντος, δὲν μοὶ ἐπέτρεπε νὰ ἐλπίσω εὐδαίμονα συζυγικὸν βίον, ἄλλως τε, ὅσον καὶ ἂν ἐσκέφθην, δὲν ἠδυνήθην ν' ἀνεύρω μὲ ποῖον δικαίωμα ἠδυνάμην ν' ἀπαιτήσω τοιαύτην θυσίαν ἐκ μέρους τῆς γυναικὸς ἐκείνης. Θέλων νὰ φανῶ τοῦλάχιστον ἱπποτικὸς πρὸς αὐτήν, ἀφοῦ δὲν ἠδυνάμην νὰ ἤμαί τι πλεόν, ἀπεφάσισα καὶ τῇ ἀπέστειλα τὸ ἐξῆς ὕστατον ἐπιστόλιον, ὅπερ ἐνθυμούμαι κατὰ λέξιν: « Φίλη μου! ἀντὶ νὰ γείνωμεν ἀμφοτέροι δυστυχεῖς, προτιμητέον νὰ εὐτυχῆσῃ εἰς τῶν δύο. Σοὶ χορηγῶ πλήρη ἐλευθερίαν εἰς τὰς πράξεις σου. Ἐγὼ ἀφίνομαι εἰς τὴν τύχην μου. » Ἡ τελευταία αὕτη φράσις εἶχε τραγικώτατον σημαίνόμενον ὅτε τὴν ἔγραφον. Εἶχον ἀποφασίσει τίποτε ὀλιγώτερον παρὰ ν' αὐτοχειρισθῶ ἀφοῦ δὲν ἠδυνήθην ν' ἀποκτήσω ἐπὶ τῆς γῆς ὅ,τι ἐπόθησα, ἡ ζωὴ δὲν μὲ ὠφελεῖ, εἶπον. Ἄλλ' ὅταν τις ἔχη εἰκοσιπέντε ἔτη, δὲν ρίπτει μακρὰν τὴν ζωὴν ὡς ἄχρηστον ἐργαλεῖον. Ἀπέκλεισα ἓνα πρὸς ἓνα τοὺς διαφόρους τρόπους τῆς αὐτοχειρίας, καὶ συνεπέρανα ὅτι ἀφοῦ ἔμελλον τόσον καὶ τόσον ν' ἀποθάνω ἐκ μαρασμοῦ μὴ ἀντέχων εἰς τὸ τραῦμα, εἶνε περιττὸν νὰ σπεύσω καὶ νὰ καταφύγω εἰς βίαν. Παραδόξως ὅμως, ὁ μαρασμὸς δὲν ἐπῆρχετο ταχέως, ἀπεναντίας ἡμέραν παρ' ἡμέραν ἡ ὑγεία μου ἔβαινε θαυμασίως. Ὁ ὕπνος μὲ ἐπεσκέπτετο συνεχέστερον, ἡ ὕρεξις δὲν ἔλειπεν, ὁ πυρετὸς τῆς ἀνησυχίας εἶχε κοπάσει. Ἠρχισα νὰ λησμονῶ, νὰ σκέπτομαι περὶ ἐμοῦ καὶ περὶ τῶν συμπερόντων μου, ἅτινα εἶχον παραμελήσει. Ἐν ταξιδίῳ, ὅπερ ἐπεχείρησα τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, νέαι τινὲς γνωριμίαι καὶ νέαι τοῦ πνεύματός μου ἐνασχολήσεις συντέτινον ὅπως ἰαθῶ ἐντελῶς. Ἐν τούτοις τὸ ἐπιστόλιον, ὅπερ ἀπέστειλα, ἐπήνεγκε τὸ ἀποτέλεσμα του. Εἶτε διότι ἐξετίμησε τὴν πράξιν μου ἡ γυνὴ ἐκείνη, εἶτε διότι ἐξέλαβεν αὐτὴν ὡς ἐνδειξὴν ἀδιαφορίας, συγκατένευσε εἰς τὸ συνοικέσιον, καὶ σήμερον εἶνε εὐτυχῆς σύζυγος καὶ εὐτυχεστέρα μήτηρ. Καὶ ἰδοὺ τίνι τρόπῳ τὸ τραγικὸν δρᾶμα ἔληξε, χωρὶς νὰ χυθῆ οὐδὲ ρανίς αἵματος οὐδὲ σταγῶν δηλητηρίου. Βλέπεις

λοιπὸν ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν δύναται νὰ ᾔηνε αἰωνίως ὄνειροπόλος, καὶ ὅτι ὅταν ἡ σκέψις ἔλθῃ ἐπίκουρος, ὅλα διορθοῦνται καὶ ὅλα λησμονοῦνται ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ.

Καθ' ὅσον ὠμίλουν ἐγὼ καὶ προέβαινον ἐν τῇ διηγήσει, ἐξαπτόμενος μᾶλλον καθ' ὅσον προὔχωρουν, τόσον τὸ ἐνδιαφέρον τῆς νεάνιδος ἠϋξανε, κατὰφωρον γενόμενον ἐκ τῆς προσοχῆς, μεθ' ἧς ἴστατο ἀκροωμένη τοὺς λόγους μου. Συναισθανόμενος τοῦτο, ἀνεῦρον εὐτυχεῖς τινὰς στιγμὰς εὐγλωττίας καὶ ἐξηκολούθησα μετὰ θάρρους.

— Ἄγγελα, καὶ σὺ εὐρίσκεσαι τώρα εἰς κρίσιμον θέσιν, καὶ ἐγὼ, φίλος σου καὶ ἀγαπῶν σε, ἔρχομαι νὰ σὲ βοηθήσω καὶ νὰ σὲ χειραγωγήσω, ὅπως εἰ δυνατόν ἀνεύρης τὴν εὐθείαν καὶ δμαλὴν ὁδόν. Ἄγγελα, εἶσαι νέα, εἶσαι ὠραία, ἀλλ' εἶσαι ἄπορος, τὸ ἐσυλλογίσθης ποτὲ τοῦτο; Ἔχεις ἀνάγκη ἐνὸς προστάτου, ἐνὸς ἀνδρὸς, ὅστις νὰ σὲ ἀγκαῶ βελθέως καὶ εἰλικρινῶς μετὰ τοῦ ὁποίου νὰ ἐνώση; τὴν τύχην σου. Μίαν ἡμέραν, ἂν δὲν ἐπιθυμῆς νὰ παρέλθῃ ὁ βίος σου στείρος καὶ ἄγονος καὶ ἔρημος παντὸς φίλτρου, παντὸς αἰσθήματος, κατὰκόπος ἐκ τῶν ματαίων ὄνειροπολημάτων, θὰ αἰσθανθῆς τὴν ἀνάγκη τὴν ὁποίαν ἡ φύσις ἔθηκεν εἰς τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἡ κοινωνία ἐθεσμοποίησεν, νὰ συνενώσης τὸν βίον σου μετὰ τινος ἀνθρώπου, ὅπως διανύσητε ὁμοῦ τὴν ὁδόν, ἥτις ἄγει ἀπὸ τῆς νεανικῆς ἡλικίας εἰς τὸ ἀνιαρὸν γῆρας, ὅπως σοὶ φανῆ αὕτη ἦττον μονότονος. Εὐτυχῆς τότε ἂν ἡ ἐκλογὴ σου πέσῃ ἐπὶ ἐνὸς ἀνθρώπου, ὅστις νὰ σοὶ παρέχῃ ἐχέγγυα βίου ἀνέτου καὶ εὐδαίμονος, θερμαινομένου ὑπὸ ἀγάπης ὅχι παρὰφόρου, ἀλλὰ διαρκοῦς καὶ εἰλικρινοῦς καὶ ἀφιλοκερδοῦς. Ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἔσται ὁ προστάτης σου, ὁ συνοδοιπόρος σου· θὰ συμμερισθῆς τὴν τύχην του, τὰς ὀρέξεις του, τοὺς πόθους του. Δὲν εἶνε ἀνάγκη αἰσθήματος φλογεροῦ καὶ ἀκατασχέτου ὅπως ὀδηγήσῃ καὶ ἐπισπεύσῃ τὴν ἐκλογὴν σου· σοὶ τὸ εἶπον πρὸ ὀλίγου, τὰ τυιαῦτα αἰσθήματα ἐξατμίζονται ταχέως, ἀπομένει ἡ παγερὰ σποδὸς, καὶ ἐπέρχεται ὁ κόρος καὶ ἡ ἀπογοήτευσις μετὰ ταῦτα. Ἐὰν δὲν αἰσθάνησαι βαθεῖαν κλίσιν πρὸς αὐτὸν, ἡ καθήμερὴν ἔξις, ἡ μεγάλη αὕτη ἂν καὶ παραβλεπομένη θεότης, θὰ σὲ

ἀναγκάση νὰ αἰσθανθῆς ἐνδιαφέρον, ὅπερ ταχέως θὰ μεταβληθῆ εἰς συμπάθειαν καὶ θὰ καταντήσῃ κατόπιν βαθὺ καὶ ἀπαρραμοίωτον αἰσθημα στοργῆς, ἅμα ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς καταστῆ ὁ πατὴρ τῶν τέκνων σου, ἀπέναντι τῆς κοιτίδος τῶν ὁποίων θ' ἀναλάβῃτε κοινὰς ὑψηλὰς ὑποχρεώσεις. Ἡ περίστασις αὕτη σοὶ προσφέρεται τώρα, μὴ τὴν ἀφήσῃς νὰ παρέλθῃ ἀνωφελῶς. Ἄφες τὰ ὄνειρα καὶ τὰς ματαίαις ἐπιθυμίαις. Ἐγὼ, ὅστις συνήργησα ἴσως ὅπως αἱ ἐπιθυμίαι αὗται ῥιζωθῶσιν εἰς τὴν ἄδολον καὶ ἄπειρον ψυχὴν σου, ἔρχομαι μεταμελόμενος ἐνώπιόν σου καὶ σοὶ ζητῶ συγγνώμην διὰ τὸ σφάλμα μου. Ἀκροάσθητι τοὺς λόγους μου, καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι μίαν ἡμέραν γενομένη καλὴ σύζυγος καὶ καλὴ μήτηρ θὰ ἐνθυμηθῆς μετὰ συμπαθείας τὸ ὄνομά μου, καὶ θὰ μὲ εὐλογήσῃς ἀπόντα διότι συνήργησα ὅσον ἠδυνήθην ὅπως σὲ ὀδηγήσω εἰς τὴν πραγματικὴν εὐτυχίαν.

Ἐτελείωσα. Ἡ Ἄγγελα ἤτο προφανῶς συγκεκριμένη· ἡ γλυκεῖα εἰκὼν τοῦ συζυγικοῦ βίου, ἣν περιέγραψα αὐτῇ, τῇ ἐνεποίησε τὴν προσδοκωμένην ἐντύπωσιν καὶ ἐνόμισα ὅτι εἶδα τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς ὑγροῦς.

— Κύριε, μοὶ εἶπεν μετὰ φωνῆς ἄκραν ἐκφραζούσης συμπάθειαν, οἱ λόγοί σας εἶναι πολὺ πειστικοὶ καὶ ἡ διαγωγὴ σας τῶ ὄντι εὐγενὴς καὶ γενναία· συγχωρήσατέ με ἂν πρὸς στιγμὴν ἀμφέβαλλα περὶ ὑμῶν. Ἀλλὰ μοὶ μένει ἓν τι μόνον νὰ σας παρατηρήσω. Καὶ ἂν ἐγὼ συγκατατεθῶ εἰς ὅ,τι μοὶ ζητεῖτε ἢ ἀπόφασίς μου μένει μονομερής· ἐλλεῖπει τὸ κυριώτερον, ἡ συγκατάθεσις καὶ τοῦ ἐτέρου. Ἐνῶ περὶ τοσούτων ἄλλων ἐσκέφθητε, περὶ τούτου δὲν ἔχετε σκεφθῆ. Φρονῶ δὲ ὅτι μεθ' ὅσα συνέθησαν κατὰ τὸ παρελθόν, ἡ αἰσία λύσις, τὴν ὁποίαν περιγράφετε οὔτε τόσον εὐκολοῦς εἶνε, οὔτε τόσον ταχεῖα.

— Ἀπατᾶσαι, Ἄγγελα, ἀπήνητ' ἔφροντίσα πρότερον περὶ τούτου καὶ εἶμαι ἐξησφαλισμένος.

— Τί ἐννοεῖτε; ἠρώτησε ζωηρῶς ἡ νεᾶνις ὠχρῶσα. Ὁμιλήσατε ἴσως μετὰ τοῦ Λορέντζου; χωρὶς νὰ μ' ἐρωτήσητε, χωρὶς νὰ τὸ εἰξεύρω!... ὦ! αὐτὸ δὲ εἶνε πάρα πολὺ....

— Ἠσυχάσατε, τῇ εἶπον μειδιῶν, ἔλαβον πρόνοιαν ὅπως κατὰ

τὴν συνθηκολόγησιν διαφυλάξητε πλήρη τὴν τιμὴν τῶν ὄπλων.

Καὶ τῇ διηγήθῃν μὲ μικρὰς τινὰς παραλλαγὰς, ἐννοεῖται, ὅπως μὴ πληγώσω τὴν φιλοτιμίαν τῆς τὴν μετὰ τοῦ Λορέντζου συνέντευξίν μου καὶ τὸ ἐξαγόμενον αὐτῆς.

Ἡ νεᾶνις ἀκροασθεῖσα τὴν διήγησιν ἔμεινεν ἐπὶ πολλὰς στιγμὰς σιγῶσα καὶ σκεπτική.

— Λοιπὸν; τὴν ἠρώτησα.

— Τί νὰ σὰς εἶπω; ἀπήντησεν, ὅτι ἐπράξατε, εἶνε ἀρκετὰ σοβαρόν· ὁ Θεὸς μόνος γινώσκει ἂν ἔγεινε διὰ τὸ καλόν μου. Ἐπιτρέψατέ μοι τὴν ὀριστικὴν ἀπάντησίν μου νὰ δώσω μετὰ δύο ἡμέρας. Προκειμένου περὶ τοῦ σπουδαιότερου βήματος τῆς ζωῆς μου, ἔχω ἀνάγκη νὰ σκεφθῶ κατ' ἰδίαν.

— Ἐχει καλῶς, εἶπον, θ' ἀναμείνω τὴν ἀπάντησίν σου.

Δὲν ἀντηλλάξαμεν πλέον λόγον· ἡ κόρη ἠτοιμάσθη ν' ἀποσυρθῇ· ἡ συνέντευξις ἔληγεν, ἀλλ' ἐγὼ δὲν ἐπεθύμουν νὰ λήξῃ οὕτω.

Ἐπλησίασα ἔν ἔτι βῆμα καὶ μετὰ φωνῆς ἀσθενοῦς τῇ εἶπον

— Καὶ ἐμὲ, μὲ ἐσυγχώρησες;

Ἐξ ὅλης καρδίας, ἀπήντησεν μειδιῶσα· ἰδοὺ ἡ χεὶρ μου!

Τὴν ἔλαβα μετὰξὺ τῶν ἰδικῶν μου καὶ τὴν ἔθλιψα, ἔπειτα μὴ δυνάμενος ν' ἀντιστῶ τὴν ἔφερα εἰς τὰ χεῖλη.

Ἡ νεᾶνις τὴν ἀπέσυρε μετὰ γλυκύτητος καὶ ἀποχαιρετίσασά με, ἀπεσύρθη καὶ ἔκλεισε τὸ παράθυρον.

Καὶ ἔπραξε καλῶς, διότι ἂν ἔμενεν ἔτι ὀλίγον ἦτο τόσον ἰσχυρὰ ἡ συγκίνησίς μου, ὥστε δὲν ἠγγύωμην πλέον περὶ τοῦ ἑαυτοῦ μου, καὶ ἦτο πιθανώτατον δι' ἄφρονος παραφορᾶς νὰ θυσιάσω ἐν μιᾷ στιγμῇ πᾶν τὸ ὕφελος, ὕπερ μετὰ τοσοῦτου κόπου εἶχον συναγάγει.

Ὅτε ἔμεινα μόνος εἰς τὴν ὁδόν, κῦμα συγκινήσεως ἀνῆλθεν εἰς τὸ στῆθός μου· ἐστηρίχθη ἐπὶ τοῦ τοίχου καὶ ἀνέπνευσα μετὰ θορόβου δις καὶ τρις τὸν ὀροσερὸν ἀέρα τῆς πρώτης.

Ἦδη οἱ ἀστέρες ὠχρίων· αἱ πρώται ἀμφίβολοι λάμψεις τοῦ λυκαυγοῦς συνεκρινῶντο μὲ τὸ σκότος τῆς νυκτός· οἱ φανοὶ τῶν ὁδῶν ἐπνευστίων· ἠκούετο ἐγγύς ὁ κρότος φορτηγοῦ ἀμαξίου κυλιομένου ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου, καὶ ὁ ὀρθοίτερος τῶν ἀλεκτῶρων

τῆς συνοικίας ἀνήγγελλε μὲ ὀξεῖαν φωνὴν τὴν προσέγγισιν τῆς ἡμέρας.

Ἄνῆλθον εἰς τὸ δωμάτιόν μου ψιθυρίζων

— Οἶος ἔρωσ! ἤρχισε μὲ ὄνειρα καὶ ἐτελείωσε μὲ διδασχάς. Τίς θὰ μοι προέλεγεν ὅτι ἀπὸ φλογεροῦ ἔρασοῦ θὰ κατήντων νὰ γείνω...

Δὲν εἶχον τὸ θάρρος ὅπως ἐκστομίσω τὴν λέξιν.

Κατεκλίθην, ἀλλ' ὁ ὕπνος ἐβράδυνε πολὺ νὰ ἔλθῃ. Ἐσκεπτόμην ἀδιακόπως τὰ ποικίλα συμβάντα τοῦ ἔρωτός μου καὶ τὴν παράδοξον αὐτοῦ λύσιν. Ὅτε δὲ τέλος ὁ Μορφεὺς καμφθεὶς μὲ παρέλαθεν εἰς τὰς ἀγκάλας του, ὠνειρεύθην ὅτι ἔφερον πτερὰ εἰς τοὺς ὤμους καὶ τοὺς πόδας, ὅτι ἐκράτουν ἀνὰ χεῖρας τὸ κηρύκειον, καὶ ὅτι ἡ μήτηρ μου ἐλέγετο Μαῖα, καὶ ὅτι ὁ Ζεὺς μοι ἐνεπιστεύετο σπουδαιοτάτην ἀποστολὴν διὰ τινὰ νέον ἔρωτά του ἐν τῇ γῆ.....

*
* *

Δύο ἡμέρας μετὰ ταῦτα ἡ Ῥίτα μοι ἔφερε κρυφίως ἐπιστόλιόν τι, περιέχον τὰς ἐξῆς μόνας λέξεις «Ἐσκεφθῆν καὶ ἀπεφάσισα δέχομαι.»

Ταυτοχρόνως οἱ γείτονες ἐξεπλάγησαν βλέποντες ἐκάστην ἐσπέραν τὸν Λορέντζον ἰστάμενον ὑπὸ τὸ παράθυρον τῆς νεάνιδος καὶ συνομιλοῦντα μετ' αὐτῆς. Τὰ σχόλια ἦσαν ἀναρίθμητα· ἕκαστος αὐτῶν ἐξήγει διαφοροτρόπως τὸ φαινόμενον, ὅλοι ὅμως συνεφώνουν ὅτι ἐγὼ ἤμην τὸ θῦμα, καὶ ὅτε διέβαινον ἔρριπτον ὅλοι ἐπ' ἐμοῦ βλέμματα οἴκτου. Ἐγὼ ἐν τούτοις ἐνδομύχως ἐγέλων καὶ ἠγαλλόμην διότι ἡ κωμωδία ἔβαινε θαυμασίως.

Ἄλλ' ἡ ἐκπληξίς τῶν ἀπλοϊκῶν αὐτῶν ἀνθρώπων ἔφθασεν εἰς τὸ ζηνιθ, ἅμα διεσπάρη ἡ φήμη ὅτι μετὰ ἓνα μῆνα ἐπρόκειτο νὰ τελεσθῶσιν οἱ γάμοι τῆς νεάνιδος μετὰ τοῦ Λορέντζου.

Τὴν εἶδησιν ταύτην, ἠθέλησε νὰ μοι ἀναγγεῖλῃ μετὰ χαιρεκακίας ἡ γραῖα ὑπὲρέτις μου. Προσεποιήθην ὅτι ἐξεπλάγην, ἐν τούτοις ἐφάνην ἱκανῶς ἀδιάφορος, οὕτως ὥστε ἡ γραῖα μὲ ἐθεώρει ὡς παράδοξον ζῶον, μὴ γνωρίζουσα πλέον τί νὰ σκεφθῆ καὶ τί νὰ συμπεράνῃ.

Ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τοῦ γάμου ἐλάβησαν τὴν ἀναμενομένην

μετὰ πόθου ἀνάκλησίν μου ἐκ τῆς πόλεως ἐκείνης. Ἔσπευσα νὰ ἐτοιμάσω τὰ χρειώδη καὶ ἀνεκοίνωσα τὴν εἶδῃσιν ταύτην εἰς τοὺς μελλονόμφοις. Μοὶ ἐφάνη ὅτι ἡ Ἄγγελα ὠχρίασεν ἐπὶ τῷ ἀκούσματι, καὶ ἤσθάνθη τότε, τὸ ὁμολογῶ, δριμὺν νυγμὸν ἐν τῇ καρδίᾳ· ἀλλ' ὁ Δορέντζος, ἀξέστος καὶ ἀτεχνος ὢν, δὲν ἠδυνήθη ὁ δυστυχῆς νὰ κρύψῃ ὑπὸ τὰς τυπικὰς φιλοφρονήσεις τὴν εὐχαρίστησίν του ἐπὶ τῇ ἀπομακρύνσει μου.

Ὅτε ἦλθεν ἡ ὠρισμένη ἡμέρα τῆς ἀναχωρήσεώς μου, ἐπορεύθη ὅπως ἀποχαιρέτισα τὴν νεάνίδα. Ἡ σκηνὴ ἦτο ἱκανῶς τραγικὴ· ἕκαστος ἡμῶν ἐπόθει νὰ εἶπῃ τόσα πρὸς τὸν ἄλλον, καὶ ὅμως ἐσιωπῶμεν καὶ περιωρίσθημεν εἰς τὰς κοινὰς καὶ τετριμμένους ἀμοιβαίας εὐχάς.

— Ὅταν θὰ ἦσαι εὐτυχῆς, μὴ μὲ λησμονήσης Ἄγγελα, τῆ εἶπον.

— Ποτέ! ἀπήντησεν ἐκείνη μετ' ἀπεριγράπτου τόνου φωνῆς.

Καὶ μοὶ ἔτεινε τὴν χεῖρα, ἥτις ἦτο ψυχρά. Ἐνόμισα ὅτι εἶδα εἰς τὸν κανθὸν τοῦ ὀφθαλμοῦ της ὑποτρέμον ἐν δάκρυ. Ἐθλιψα τὴν χεῖρα της μετὰ ζέσεως, καὶ ἀνεχώρησα μὲ βῆμα ἐσπευσμένον.

— Καθ' ἣν στιγμὴν ἔθετον τὸν πόδα ἐντὸς τῆς λέμβου ἤκουσα προφερόμενον τὸ ὄνομά μου. Ἐστράφην· ἦτο ἡ Ῥίτα, ἥτις ἤρχετο ἀσθμαίνουσα καὶ μοὶ ἔκαμνε νεῦμα ὅτι εἶχε νὰ μοὶ δώσῃ κᾶτι. Ὁρμησα πρὸς αὐτήν· μοὶ προσήνεγκε μικρὸν φάκελλον ἐσφραγισμένον καὶ μοὶ εἶπε·

— Σᾶς τὸ στέλλει ἡ Ἄγγελα ὡς ἐνθύμημα· μοὶ παρήγγειλε νὰ σᾶς εἶπω ὅτι τὸ ἔφερε μέχρι σήμερον ἐπὶ τοῦ στήθους της.

Ἐλαβα τὸν μικρὸν φάκελλον καὶ τὸν ἔκρυψα ἐντὸς τοῦ κόλπου· εἶτα ἐνηγκαλίσθη τὴν παιδίσκη καὶ ἀπέθηκα δύο ζωηρὰ φιλήματα εἰς τὰς ῥοδοχρόους αὐτῆς παρειάς. Ἐπειτα τῇ ἔδωκα ἄλλα δύο.

— Αὐτὰ, εἶπον, εἶναι διὰ τὴν Ἄγγελαν.

Ἡ κόρη μὲ ἀπεχαιρέτισεν ἐρυσθριῶσα καὶ ἀπεμακρύνθη ταχέως.

Ὅτε ἔμεινα μόνος ἐντὸς τῆς λέμβου, δὲν ἠδυνήθη νὰ σταματήσω τὸν ῥοῦν τῶν δακρῶν, ἅτινα ἐζήρχοντο βιαίως τῶν ὀφθαλμῶν μου.

Ἦσαν τὰ πρῶτα καὶ τὰ ὕστατα δάκρυα, τὰ ὅποια ἔχουν δια τὸν ἔρωτα ἐκείνου.

Μετ' ὀλίγον τὸ ἀτμόπλοιο, ἐφ' οὗ ἐπέβαινον ἔσχιζε τὰ κυανᾶ καὶ μειδιδῶντα ὕδατα τοῦ Τυρρηνικοῦ πελάγους, ἀφίνον τὸν λιμὲνα τῆς Λιβόρνου.

Μένων ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, στηριζόμενος ἐπὶ τοῦ σιδηροῦ δριφράκτου, εἶχον ὄμμα ἀτενῶς προσηλωμένον ἐπὶ τῆς πόλεως ἐκείνης ἐν ἣ ἔιχον γευθῆ τοσαύτας γλυκείας συγκινήσεις, καὶ παρετήρουν τὰς λευκὰς αὐτῆς οἰκίας, αἵτινες ὀλίγον κατ' ὀλίγον σμικρυνόμεναι συνεχέοντο μὲ τὴν ὁμίχλην τῆς ἑσπέρας, καὶ λικνιζόμενος ἀπὸ τὸν μονότονον κρότον τοῦ ἔλικος, διασχίζοντος τῆς θαλάσσης τὰ στέρνα, ἀνελογίσθην πρὸς στιγμὴν πάσας τὰς περιπετείας τοῦ ἔρωτός μου καὶ ἀπέστειλα τὸν ὕστατον ἀποχαιρετισμὸν πρὸς τὴν πόλιν, ἣτις ἐξηφανίζετο, καὶ εἰς ἣν ἐγκατελίμπανον τὸ ῥάκος τῆς ταχέως παρελθούσης εὐδαιμονίας μου. Ὅτε δὲ τὰ πρῶτα ψύχη τῆς νυκτὸς ἠνάγκασαν τοὺς συμπλωτῆράς μου νὰ κατέλθωσιν ὑπὸ τὸ ὑπόστρωμα καὶ ἠνόησα ὅτι ἤμην μόνος, ἐξέβαλον ἐκ τοῦ κόλπου τὸ ἐνθύμημα τῆς νεάνιδος καὶ τὸ ἐξετύλιξα μετὰ περιεργείας.

Ἐποία ἐκπληξίς!

Ἄνεγνώρισα τὸ καρυόφυλλον, ὅπερ εἶχον ρίψει αὐτῇ ἀπὸ τοῦ παραθύρου. Ἦτο ξηρὸν καὶ μεμαραμμένον· τὰ πέταλά του εἶχον ἀπολέσει καὶ τὸ χρῶμα καὶ τὴν εὐωδίαν, ἀλλ' ἦτο περιτετυλιγμένον μετὰ φιλοστόργου μερίμνης ἐντὸς τοῦ χάρτου καὶ διετηρεῖτο σῶον.

Ἐφερον αὐτὸ ἐπὶ τὰ χεῖλη μου καὶ ἐψιθύρισα

— Ἄγγελα, Ἄγγελα! . . .

Καὶ ἠσθάνθην ἐκ νέου ὑγρὸς τοὺς ὀφθαλμοὺς.

. . . . .

Ἴδου ἡ ἱστορία τοῦ ἄνθους τούτου, ὅπερ διατηρῶ μετὰ τόσης προσοχῆς ἐντὸς τῆς μικρᾶς ταύτης θήκης, ἱστορία ἴσως ἀπλῆ καὶ ἀπέριττος, μηδὲ ὡς προκαλοῦσα τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἄλλων, ἀλλ' ἣτις δι' ἐμὲ εἶνε μία τῶν σπουδαιοτέρων περιπετειῶν τῆς ζωῆς μου. Τὸ ἄνθος τοῦτο εἶνε ὅ,τι μοὶ ἀπομένει ἐκ τοῦ ἔρωτος αὐ-

τοῦ, εἶνε τὸ σύμβολον ἡμερῶν εὐδαιμονίας παρελθουσῶν ἀνεπιστρέπτει. Τὸ ἄρωμά του ἀπέπτη, ἀλλ' ἀπέμεινε τὸ στέλεχος καὶ τὰ πέταλα. Ἡ φλόξ τοῦ ἔρωτός μου ἀπέπτη ἐπίσης, πλὴν μοὶ ἀπέμεινε ἡ μνήμη, δι' ἧς ἀναζῶ κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους. Ὁταν ἀνοίγω τὴν μικρὰν ταύτην θήκην καὶ θεωρῶ μετὰ στοργῆς τὸ ξηρὸν τοῦτο ἄνθος, ὁ λογισμὸς μου ἵπταται πρὸς τὴν πόλιν ἐκείνην καὶ ἀνευρίσκει τὸν ἐξώστην τοῦ δωματίου μου, καὶ συναπαντᾷ τὸ χάριεν μειδίωμα καὶ τὸ συμπσθές βλέμμα τῆς νεαρᾶς ἐργάτιδος, καὶ αἰσθάνομαι τότε εἰς τὴν καρδίαν τοὺς αὐτοὺς γλυκεῖς παλμοὺς, τοὺς ὁποίους ἠσθανόμην κατὰ τὰς πρώτας τοῦ ἔρωτός μου ἡμέρας. Καὶ τίς οἶδεν ἂν ὁ λογισμὸς μου δὲν διεσταυρώθη ποτὲ κατὰ τὴν ἐναέριον αὐτοῦ πτήσιν μετὰ τοῦ λογισμοῦ τῆς νεάνιδος, ἥτις ἀπὸ τοῦ βάθους τῆς ἀποκέντρου ὁδοῦ της ἐσκέπτετο περὶ ἐμοῦ, καὶ ἂν οἱ δύο διαλογισμοὶ δὲν συνητηθήσαν καὶ δὲν ἀνεγνωρίσθησαν, ὡς πέλειαι τραφεῖσαι ἐν τῇ αὐτῇ φωλεᾷ;

Ἐσχάτως ἔγραψα πρὸς τινὰ τῶν φίλων μου ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, καὶ τὸν παρεκάλεσα νὰ ἐξετάσῃ καὶ νὰ μοὶ διαβιβάσῃ εἰδήσεις περὶ τῆς νεάνιδος. Μοὶ ἀπήντησεν ὅτι οἱ γάμοι ἐτελέσθησαν μικρὸν μετὰ τὴν ἀναχώρησίν μου, καὶ ὅτι ἡ Ἄγγελα, διευθύνουσα μετὰ τοῦ συζύγου της τὸ παντοπωλεῖον ἦτο ἤδη μήτηρ δύο τέκνων. Ὅσάκις συλλογίζομαι τὴν Ἄγγελαν ἀγαθὴν οἰκοδέσποιαν καὶ εὐδαίμονα μητέρα, καὶ φαντάζομαι τὰ μικρά της τέκνα σκιρτῶντα περὶ αὐτὴν καὶ τὸν ἀπλοῦκὸν σύζυγόν της εὐτυχῆ καὶ γαλήνιον παρὰ τὸ πλευρόν της, ἀναλογίζομαι μεθ' ὑπερηφανείας ὅτι ἐγὼ συνήργησα οὐκ ὀλίγον ὅπως ἐπέλθῃ τὸ εἰδύλλιον τοῦτο, τὸ ἀνάπλεον στοργῆς, γαλήνης, εὐημερίας, καὶ τότε ἡ συνείδησίς μου ἔνδον μοὶ λέγει: — Εἶσαι τίμιος ἄνθρωπος.

Ὅτε ἐτελείωσε τὴν διήγησιν ταύτην ὁ Παῦλος ἦτο λίαν συγκεκριμένος· ἀλλὰ καὶ ἐγὼ ἐπίσης ἤμην συγκεκριμένος, πλὴν αὐτοῦ ἤως. Ἡ ἀφέλεια καὶ ἡ μετριοφροσύνη, μεθ' ἧς διηγείτο μίαν πράξιν αὐταπαρνήσεως καὶ τιμῆς, μ' ἔκαμε ν' ἀναλογισθῶ τὴν κοῦφον ματαιότητά καὶ τὸν ἀκόρεστον ἐγωϊσμόν, ὅστις τόσα ποιεῖ καθ' ἐκάστην θύματα ἐν τῇ κοινωσίᾳ.

Ἐγίνωσκον ὅτι ὁ φίλος μου ἦτο εὐγενῆς ψυχῆ, πλὴν τὴν στιγμὴν ἐκείνην μοι ἐφάνη μέγας. Ὑπάρχουσιν ἀγῶνες τινὲς ἐσωτερικοὶ, ἀγῶνες φοβεροὶ καὶ λυσσαλέοι, οἵτινες οὐδὲ διὰ κηρύκων ἀγγέλλονται, οὐδὲ ὑπὸ πληθὺς θεατῶν περικυκλοῦνται, ἀγῶνες ἄφωνοι, ἀθόρυβοι, ἀλλ' ἐπίμονοι καὶ τρομακτικοὶ, ἀγῶνες τοῦ πνεύματος πρὸς τὴν σάρκα, ἀγῶνες τοῦ καθήκοντος πρὸς τὰς κτηνώδεις ὀρέξεις, ἀγῶνες τῆς ἀρετῆς πρὸς τὴν διαφθορὰν, οἵτινες ἄγνωστοι καὶ ἀνεξερεύνητοι ὡς ἡ πάλη τῶν στοιχείων εἰς τὰς ὑπερβορείους χώρας, καταπονοῦσι καὶ τὸν ῥωμαλεώτερον παλαίστην. Ὁ νικητὴς ἐν αὐτοῖς δὲν ἀποσύρεται τῆς παλαίστρας θορυβῶδῶς ἐπευφημούμενος, δὲν ἀκούει διασαλπίζομενον τὸ ὄνομά του μέχρι τῶν περάτων, δὲν ἀποκομίζει πολύτιμον γέρας, ἀλλ' ὀλιγαρκῆς καὶ μετριόφρων, ἀρκεῖται, ὡς ὁ ἀρχαῖος Ὀλυμπιονίκης εἰς τὸν γυμνὸν θαλὸν τῆς ἐλαίας, εἰς τὴν ἥρεμον τῆς ἰδίας συνειδήσεως ἐπιδοκιμασίαν. Ὁ φίλος μου ἦτο εἷς τῶν νικητῶν τούτων.

— Κουτὲ, τῷ εἶπον, κουτέ!

Καὶ ἐπειδὴ δὲν ἠῤῥισκον ἄλλην πρόχειρον φράσιν, τὸν ἐνηγκαλίσθη καὶ τὸν ἠσπάσθη.

Καστελλαμάρε, Ἰανουάριος 1879.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΑΝΝΙΝΟΣ.

ΜΑΡΙΑ ΑΝΤΩΝΕΤΤΑ

εἰς τὸ δικαστήριον.

Θὰ σώσῃ τις τὴν βασιλίссαν;

Ὁ κ. Umberto de Saint-Amand, ἕστις ἔχει ἤδη δημοσιεύσει πλεῖστα συγγράμματα ἐμβριθῶν καὶ λίαν ἐνδιαφερουσῶν μελετῶν περὶ τῶν γυναικῶν τοῦ Κεραμεικοῦ, μέλλει νὰ ἐπιστρέψῃ τὴν συλλογὴν ταύτην τῶν ἱστορικῶν εἰκόνων διὰ τῆς μᾶλλον συγ-